

بررسی جزییات «سند امنیت قضایی» ابلاغی رئیس قوه قضاییه

در انتظار اجرا

نخستین گام، لغو بخشنامه تبصره ذیل ماده ۴۸ می تواند باشد

در این سند در خصوص مواجهه با متهمان ذکر شده، نپایه بندی کنند. نعمت احمدی، حقوقدان و وکیل دادگستری هم مانند عمادالدین باقی و محمدرضا رهبرپور معتقد است اگر چه تدوین و ابلاغ این دست اسناد، امری است مثبت و ارزنده اما آنچه در این میان حائز اهمیت است، «اجرای» این سندهاست. این وکیل دادگستری که در این رابطه با «اعتماد» به گفت و گو نشست، یک بُعد منفی چنین سندی را تکرار مواردی می داند که به گفته او در قوانین دیگر نیز وجود دارد. نعمت احمدی که معتقد است همه موضوعاتی که در این سند آمده در قانون اساسی، قانون مجازات اسلامی و قانون آیین دادرسی کیفری و قانون حفظ حقوق شهروندی هم در همین اساس نتیجه می گیرد لزومی به نگارش و تدوین چنین سندی نیست. به گفته او، آیت الله هاشمی شاهرودی، رئیس اسبق قوه قضاییه نیز بخشنامه ای را تحت عنوان حفظ حقوق شهروندی ابلاغ کرده بود. بخشنامه ای که در ماه های پایانی مجلس ششم صادر شد و همان زمان او و تعدادی از وکلای نمایندگان مجلس خواسته اند که عین این بخشنامه را به قانون تبدیل کنند. در نتیجه از آنجا که رئیس قوه قضاییه آن سند را به صورت بخشنامه تهیه کرده بود، این بخشنامه بدون هر گونه تغییر به مجلس رفت و در مجلس نیز صرفا بالای آن نوشتند ماده واحده و برش نوششتند در چند ماده تصویب شد. نعمت احمدی می گوید تمامی مواردی که در حال حاضر در سند نظارتی رئیس قوه ذکر شده، در آن بخشنامه مصوب نیز آمده بود.

ادامه در صفحه ۰۳

عمادالدین باقی
سند امنیت
قضایی و گامی
در تابوشکنی

داراگر به این سند عمل شود، «انقلاب قضایی» رخ خواهد داد. این گنگشگر مدنی که در سرمقاله امروز روزنامه «اعتماد» تأکید کرده لازمه تحقق این مهم آن است که این سند با جدیت و سختی دنبال شود، «بی اعتمادی عمومی» می گوید و معتقد است که باید چنان قدرتی در اجرای این سند خرج شود و این ابلاغیه رنگ واقعیت به خود گرفته و اجرایی شود تا مگر به این ترتیب، آنچه «انقلاب قضایی» خوانده می شود چنین سندهایی است؛ اسنادی که اجرای شدن چنین سندهایی به باخبرگزاری میزان وابسته به قوه قضاییه درباره همین سندی به گفت و گو نشست نیست زیرا بر آن انگشت تأکید گذاشته است. چنان که محمدرضا رهبرپور موضوع مهم درباره این سند آن می داند که جزییات آن در مقام اجرا مورد توجه مسئولان اجرایی قرار گیرد و ضابطان قضایی در رفتارهای قضایی و انتظامی خود، مواردی را که

برگزاری علنی همه دادگاهها، دسترسی آزادانه به وکیل در تمام مراحل دادرسی، الزام به رعایت حریم خصوصی افراد، لزوم رعایت اصل برائت، منع بازداشت غیرقانونی و خودسرانه و برخورداری از امکانات رفاهی و بهداشتی طول دادرسی از جمله مواردی است که رئیس دستگاه قضایی در سند «امنیت قضایی» که روز پنجشنبه آن را ابلاغ کرده، مورد اشاره قرار داده و بر لزوم رعایت آنها تأکید کرده است. سیدابراهیم ربیسی در این سند ۳۷ ماده ای که با آیه «و اِذا حُکِّمْتُمْ بَیْنَ النَّاسِ اَنْ تَحْکُمُوْا بِالْعَدْلِ» آغاز شده، امنیت قضایی را حالت و شرایطی می داند که در آن حیثیت جان، مال و کلیه امور مادی و معنوی اشخاص در حمایت قانون و مصون از تعرض باشد. قاضی القضاات تأمین چنین امنیت عادلانه ای را بر عهده قوه قضاییه می داند و در ادامه تأکید کرده که این سند تلاش دارد با ترسیم سیاست های کلی مرتبط با «تأمین امنیت قضایی شهروندان» و با رویکرد «تحول نظام قضایی»، گام بردارد. سندی که در ۴ بخش از سوی رئیس قوه قضاییه ابلاغ شده، اگر چه حاوی نکات حقوقی مثبت و مهمی است اما آنچه حقوقدانان بر لزوم آن تأکید دارند، اهمیت اجرایی شدن چنین سندهایی است؛ اسنادی که مواد و مفادشان، پیش از این در دیگر قوانین آمده اما اجرایی نشده و این ناکامی در اجرای قوانین، حالا کار را به جایی رسانده که ریاست دستگاه قضایی دست به کار تهیه، تدوین و ابلاغ چنین سندی شده تا مگر به این طریق، رعایت امنیت قضایی و حفظ حقوق متهمان ممکن شود و جالب آنکه بر همین اساس است که عمادالدین باقی، فعال حقوق بشر تأکید

تکذیب شتابزده سازمان غذا و دارو و گمرک در واکنش به خبر توقیف ۱۹ کامیون داروی قاچاق در خاک عراق

این داروها چه ملیتی دارند؟

گزارشی درباره همزمانی کمبود دارو، تشدید تحریم ها، کاهش شدید ذخایر ارزی و ورشکستگی داروخانه های خصوصی

متوسط قیمت هر متر مربع واحد مسکونی از سال ۹۲ تا شهر یور ۹۹ حدود ۵۳۳ در صد رشد کرد

مسکن ملی نیز دست نیافتنی است

۷

۱۲

ژنماچہ پنہان

«شواف» برای «آپ»!

روزگاری سیل های ویرانگر را بسیار تجربه نمود، خشکسالی های متمادی و زاینبار را، بلایای طبیعی بی شمار را، زخم های کاری و کشنده را و نیز امراض سخت و مشقت بار را از هر سوا هیچ خام به ابرو نیاورد، مدارا کرد، با طمانینه و خوشتر مدارانه از نو خویش را ساخت، تیمار نمود و احیا و دیواره سرپایستاد با صلابت چون کوه نفتان، استوار همچون نخل های راست قامت و پیر امیدمندند شهر سوخته که حتی پس از سوختن و خاکستر شدن از پای نیفتاد و نفس، ساخت خود را، سیستان و بلوچستان روزی و روزگار به انبار غله ایران شهره بود و مرغوب ترین محصولات از جمله پنبه، خرما و مرکبات را در اراضی موجود کشاورزی و باغات و ثمر و با کیفیت خویش کشت کرد و رشد داد و نمو در دل همین آب و خاک زر خیز، در گذشته محصولات کشاورزی و دامداری و صنایع دستی این سلمان نیز نه تنه ا به داخل بلکه در خارج از مرزها و کشورهای همسایه نیز صادر **ادامه در صفحه ۱۴** عزم راسخ همین سیستانیان این استان یکی از مراکز مولد محور مهم بوده و...

دبيلماسی- ۱

پنج سالگی بر جام و صبر نظام

برجام را که می خوانیم در اولین نگاه در می یابیم که بنای آن بر بی اعتمادی طرفین به یکدیگر بوده است. نشانی از اعتماد که لازم ثابت تعهدات است در آن همراهی با ایشان در نشست های علمی تخصصی دیگر در خارج کشور برایم فراهم شده بود. به طور خاص در نشست سالانه انجمن جامعه شناسی بین المللی در افریقای جنوبی، شهر کپ تاون. برایم تعجب آور بود که استاد از زمان شروع نشست انجمن تا سخنرانی پایانی در اکثر گفت وگو هایی که مورد علاقه شان بود، حاضر می شدند و بحث و گفت وگو هم می کردند در همین سمینار همکاران جوان نیز همراه ما بودند که بیشتر برای دیدار شهر و خرید یادیدار از شهر را به روزهای بعد از پایان سمینار انجمن وا گذاشته بود. این میزان و نحوه مشارکت در انجمن درس بزرگی برای من بود و بارها هم برای عبرت گرفتن خود و هم راه نام نقل کرده ام. ولی همراهی با ایشان در شهر دوشنبه برایم فرصت خاص دیگری در کپو گفت در مورد تاریخچه دانشکده و جامعه شناسی ایران فراهم کرد. خاطره های بسیاری از دکتر توسلی در این زمینه به یاد دارم که در جای مناسب بازگو خواهم کرد. یکی از خاطره هایی که برایم خیلی مهم بود را بهتر می بینم تا در این فرصت بازگو کنم. در گفت وگو در مورد نیروهای اجتماعی و سیاسی متعددی که در حوزه علوم اجتماعی وجود داشته و در شرایط جدید تغییر زبان و موقعیت داده اند به خاطره عجیبی اشاره کردند. گفتند که سال ۱۳۵۵ فکر می کنم، به مکه رفته بودم. در آن زمان رفتن در فضای روشنفکری و سیاسی باغلیه کمونیست ها حاضر بودید. استاد گفتند وقتی که از مکه برگشتم، همکاران کمونیست دانشکده برای ادیت و آزار من، جلوی در دانشکده که در بهارستان بود و الان به موزه دانشگاه تبدیل شده است، گوسفندی راسر بریدند از من توسلی مسلمان که در جامعه شناسی ادعایی داشتم در میان همه همکاران عنوان «حاج آقا» ساختند و بعد از آن هم بسیاری بری ادبتم در جمع به طور آشکار و پنهان «حاج آقا» صدام می کردند. این نامگذاری و اشاعه آن در **ادامه در صفحه ۰۶** میان دانشجویان و همکاران به واسطه استاید کمونیست تازه به دانشکده یک روش حذف در دستور کار شان قرار گرفت.

جامعه

جامعه شناسی حاضر در میدان

به یاد دارم آذر ماه سال ۱۳۷۹ همراه با دکتر غلامعباس توسلی در سمیناری در شهر دوشنبه شرکت کرده بودیم. حدود یک هفته خدمت استاد بودم. البته همراهی با ایشان در نشست های علمی تخصصی دیگر در خارج کشور برایم فراهم شده بود. به طور خاص در نشست سالانه انجمن جامعه شناسی بین المللی در افریقای جنوبی، شهر کپ تاون. برایم تعجب آور بود که استاد از زمان شروع نشست انجمن تا سخنرانی پایانی در اکثر گفت وگو هایی که مورد علاقه شان بود، حاضر می شدند و بحث و گفت وگو هم می کردند در همین سمینار همکاران جوان نیز همراه ما بودند که بیشتر برای دیدار شهر و خرید یادیدار از شهر را به روزهای بعد از پایان سمینار انجمن وا گذاشته بود. این میزان و نحوه مشارکت در انجمن درس بزرگی برای من بود و بارها هم برای عبرت گرفتن خود و هم راه نام نقل کرده ام. ولی همراهی با ایشان در شهر دوشنبه برایم فرصت خاص دیگری در کپو گفت در مورد تاریخچه دانشکده و جامعه شناسی ایران فراهم کرد. خاطره های بسیاری از دکتر توسلی در این زمینه به یاد دارم که در جای مناسب بازگو خواهم کرد. یکی از خاطره هایی که برایم خیلی مهم بود را بهتر می بینم تا در این فرصت بازگو کنم. در گفت وگو در مورد نیروهای اجتماعی و سیاسی متعددی که در حوزه علوم اجتماعی وجود داشته و در شرایط جدید تغییر زبان و موقعیت داده اند به خاطره عجیبی اشاره کردند. گفتند که سال ۱۳۵۵ فکر می کنم، به مکه رفته بودم. در آن زمان رفتن در فضای روشنفکری و سیاسی باغلیه کمونیست ها حاضر بودید. استاد گفتند وقتی که از مکه برگشتم، همکاران کمونیست دانشکده برای ادیت و آزار من، جلوی در دانشکده که در بهارستان بود و الان به موزه دانشگاه تبدیل شده است، گوسفندی راسر بریدند از من توسلی مسلمان که در جامعه شناسی ادعایی داشتم در میان همه همکاران عنوان «حاج آقا» ساختند و بعد از آن هم بسیاری بری ادبتم در جمع به طور آشکار و پنهان «حاج آقا» صدام می کردند. این نامگذاری و اشاعه آن در **ادامه در صفحه ۰۹** میان دانشجویان و همکاران به واسطه استاید کمونیست تازه به دانشکده یک روش حذف در دستور کار شان قرار گرفت.

سرا بر پزینده

نقش منحصر به فرد دکتر توسلی

اولین بار نام دکتر غلامعباس توسلی را در جریان نقدی که به کتاب زمینه جامعه شناسی نوشته بود شنیدم، کتاب زمینه جامعه شناسی ترجمه و اقتباس دکتر امیر حسین آریانپور بود. این کتاب در سال ۱۳۴۴ منتشر شد و تا سال ۱۳۵۷، ده ها هزار نسخه از آن چاپ شد که در نوع خود بی نظیر است. توجه به دکتر آریانپور و کتابش به گونه ای بود که دانشجویان مهندسی و دیگر رشته های غیر جامعه شناسی هم کلاس هایش را می رفتند و کتاب زمینه جامعه شناسی را داشتند و می خواندند. البته این کتاب در اصل مارکسیستی نبود، دو استاد امریکایی آن را نوشته بودند به همین دلیل هم مجوز چاپ گرفت. ولی تدوینش در قالب اقتباس و مقدمه متفاوت آریانپور معنا و مفهوم کتاب را تغییر داد. این کتاب را می توان مانیفست نگرش مارکسیستی به جامعه شناسی تغییر و تحول؛ البته در فضای به شدت سانسورسی آن دوران دانست، مانیفستی که در زمان و مکان مناسب منتشر شد. به علاوه وجود فضای سانسور علیه مارکسیسم به تنهایی برای جانداختن حقایقت این اندیشه کفایت می کرد. به یاد آوریم که نگرش رادیکال سیاسی از سال ۱۳۴۰ به بعد شکل گرفت و از آنجا که جامعه شناسی نیز عمود دانشی معطوف به تغییر است، می توانست نیاز نظری و ضروری بودن این تحول را پاسخ داده و تأمین کند. دو جریان طرفدار تغییر رادیکال در جامعه ایران، مذهبی و مارکسیستی بودند، بنابراین هر دو نیازمند حمایت نظری و فکری برای این خواست خود بودند. دکتر آریانپور، بر چندار تأمین این نیاز در جریان مارکسیستی بود که از طریق کلاس های درس، مقالات و کتاب های ویژه کتاب «مینه جامعه شناسی» این نقش را ایفا می کرد. در میان گرایش مذهبی، دکتر شریعتی به عنوان جامعه شناس حضور داشت، ولی ادبیات او به نسبت دور از این دانش بود. وجه کلامی دینی و تهییجی آن بر اظهارات علمی وی غلبه داشت. در عمل کسی که بتواند نگرش مذهبی های رادیکال را در این زمینه تأمین و نمایندگی کند، وجود نداشت. از سوی دیگر جامعه شناسی رادیکال آن زمان که متأثر از نگرش مارکسیستی بود، نه تنها علیه وضع **ادامه در صفحه ۰۲** موجود حکومت بود، بلکه به نوعی علیه دین هم بود به همین علت نوعی بدبینی نسبت به دانش جامعه شناسی نزد برخی از مذهبپون وجود داشت.

روسیه و پایان تحریم تسلیحاتی ایران

حمیدرضا عریزی

رییس جمهور امریکا، برای تمدید تسلیحاتی ایران با بازگرداندن همه تحریم‌های پیشین سازمان ملل در قالب ساز و کار موسوم به «ماشه»، به دلیل مخالفت دیگر اعضای شورای امنیت سازمان ملل و به ویژه طرف‌های برجام، به نتیجه‌ای ن‌رسید. در این میان، روسیه به دفاع و با صراحتی بیش از دیگر اعضای شورای امنیت بر ضرورت پایان یافتن تحریم‌های تسلیحاتی ایران طبق برنامه‌از پیش تعیین‌شده تاکید کرده است. به عنوان مثال، روز ۱۰ ژوئن و به فاصله اندکی پس از اقدام واشنگتن در ارایه پیش‌نویس تمدید نامحدود تحریم‌های تسلیحاتی ایران، سرگئی لاوروف، گسترده روسیه، در نامه‌ای به دبیر کل سازمان ملل، مخالفت صریح مسکو را با تلاش‌های دولت امریکا اعلام کرد.از همان زمان، گمانه‌هایی مطرح شد مبنی بر اینکه هدف اصلی مسکو از این مخالفت، تمایل به فروش گسترده تسلیحات به ایران پس از پایان تحریم‌هاست، مایک پمپئو، وزیر خارجه امریکا و کلی کرافت، نماینده امریکا در سازمان ملل از جمله افرادی هستند که این استدلال را مطرح و از آن انتقاد کرده‌اند.

البته مقامات روس، خود نیز تمایلی به پنهان کردن تمایل‌شان به انجام مبادلات تسلیحاتی با ایران پس از انقضای تحریم‌ها نداشته‌اند. سرگئی ریابکوف، معاون وزیر خارجه روسیه، روز ۲۱ سپتامبر گفت روسیه هیچ هراسی از تحریم‌های احتمالی امریکا در خصوص

معاملات تسلیحاتی با ایران ندارد. لوان جاگاریان، سفیر روسیه در تهران نیز اخیرا در مصاحبه‌ای تصریح کرد که کشورش مشکلی برای فروش و تحویل سامانه دفاع موشکی اس-۴۰۰ به ایران ندارد. در این میان روزنامه روسی «یترو» سیما گازیتا، روز ۱۰ اکتبر در گزارشش تخمین زد که ایران طی ۵ سال آینده می‌تواند حدود ۵ میلیارد دلار تسلیحات، شامل جنگنده‌ها، سامانه‌های پدافند هوایی و هواپیماهای ترابری نظامی از روسیه خریداری کند. اما این تخمین و گمانه‌زنی‌های جاری تا حد حده به واقعیت نزدیک است؟ ایران تا چه حد می‌تواند روی روسیه به عنوان منبعی برای به‌روزرسانی نیروهای مسلح خود حساب کند؟

برای پاسخ به این سوال، باید اهداف و منافع اصلی روسیه در تجارت تسلیحاتی، به ویژه مبادلات تسلیحاتی با منطقه خاورمیانه را مورد توجه قرار داد. این اهداف و منافع به‌طور کلی به‌دو دسته سیاسی و اقتصادی تقسیم می‌شوند. در عرصه سیاسی، موضوع تجارت تسلیحات با خاورمیانه در دوره‌های مختلف عمدتاً با به عنوان ابزاری برای چانه‌زنی با غرب – به خصوص امریکا – با راهکاری برای توسعه نفوذ روسیه در منطقه مورد استفاده قرار گرفته است. برخلاف دوران اتحاد شوروی که در آن، انتقال تسلیحات به کشورهای همسایه با مسکو در مناطق مختلف جهان با هدف حفظ موازنه استراتژیک در سطح جهانی یا با ایالات متحده انجام می‌گرفت، رهبران فدراسیون روسیه در سال‌های نخست پس از فروپاشی، آشکارا به استفاده از راه‌فروژه تسلیحات و فناوری نظامی برای امتیازگیری سیاسی از غرب تمایل

ادامه از صفحه اول

پنج سالگی برجام و صبر نظام

امنیتی کردن وجهه ایران به معنی این بود که روابط خارجی ایران همواره با زنگ خطری همراه بود که روابط نرمال اقتصادی و سیاسی با ایران همواره مایه نگرانی است. و باید از آن فاصله گرفت. قطعه نامه‌های متعدد شورای امنیت که با اجماع اعضای دائم شورای جمله چین و روسیه تصویب شده بود خود هم مدبر علت بود. مذاکره کنندگان ایرانی معتقد بودند که ایران نباید همواره موضوع مذاکره دیگران باشد بلکه خود باید کششگر بوده و بخشی از مذاکرات و ارحل باشد. برجام باعث شد که ایران اولین کشوری باشد که بدون جنگ از ذیل فصل هفتم منشور ملل متحد خارج شده و خود به خروج بیندازد ولی قطعه نامه‌های شورای امنیت نقش موثری ایفا کنند. اما برجام خیلی زود تبدیل موضوع مناقشه دو دیدگاه سیاسی در ایران با هدفی تقریباً یکسان و روش‌های متفاوت شد. این مناقشات چنان بالا گرفت که اهداف اصلی توافق برجام در گرد و غبار تهمت‌ها و توهین‌ها به فروموشی سپرده شد.

البته باید گفت که هدف هر دو دیدگاه تأمین حداکثر منفعت ملی برای کشور است ولی هر یک از دو دیدگاه روش متفاوتی را برای تأمین هدف پیش‌پنهادی می‌کند. دیدگاه اول که به قدرت بدست‌یابی سیاسی کشور اعتقاد داشت و تعامل با جهان و بر خورد سازنده با نظام بین‌الملل در عین حال حفظ اصول و استقلال کشور ممکن می‌دانست. دیدگاه دوم که به شدت به نظام بین‌الملل بدبین بود و تأمین منافع ملی را در عدم سازش و ایستادگی در مقابل قدرت‌های خارجی و نشان دادن اقتدار به نیروهای خارجی می‌دانست به‌طوری‌که دشمن با مشاهده اقتدار نظام در مقابل ما عقب‌نشسته و به خواسته‌های ما تن دهد. خروج ترامپ بر خلاف همه نرم‌های بین‌المللی و تفکر منطقی از برجام به تقویت دیدگاه دوم منجر شد. با این حال قوه عاقله نظام اسلحه‌ای که گزینه صبر استراتژیک را در پیش گرفته و بنا را تا جایی که ممکن است بر تدویر برجام گذاشت. چنین تصمیم حساب شده و منطقی بود که باعث انزوای امریکا و شکست‌های پی در پی آن در شورای امنیت و سایر نهادهای بین‌المللی

نشان دادند. همین رویکرد بود که سبب شد مسکو در قالب توافق موسوم به «گور – چرنومردین» در سال ۱۹۹۵، با محدودسازی تعاملات تسلیحاتی خود با ایران موافقت کند. خودداری مسکو از تحویل سامانه‌های اس-۴۰۰ به ایران در دوران ریاست جمهوری دیمیتری مدودیف از دیگر نمونه‌های وجود چنین رویکردی در سیاست خارجی روسیه بود؛ رویکردی که تا پایان ریاست جمهوری مدودیف ادامه داشت.

بازگشت پوتین به قدرت در سال ۲۰۱۲ که با آغاز بدبینی فزاینده مسکو به غرب همراه بود، بر رویکرد تجارت تسلیحاتی مسکو نیز تاثیر گذاشت. از آن زمان، تلاش برای توسعه نفوذ دیپلماتیک بر شرکای سنتی غرب و نیز جلوگیری از برهم خوردن موازنه قوای منطقه‌ای، دو هدف سیاسی اصلی مسکو از روابط تسلیحاتی با منطقه‌را تشکیل می‌دهند. تحویل سامانه‌های اس-۴۰۰ به تیر که از تمایل مسکو به فروش شتابان گسترده سلاح به ایران تغییر کرد. هر چند روسیه ممکن است منافع اقتصادی و مالی در تجارت تسلیحات با تهران داشته باشد، اما تعداد زیادی مانع مالی، فنی و سیاسی در مقابل تجارت گسترده اسلحه میان تهران و مسکو وجود دارد. در گذشته مسکو و واشنگتن در مواردی مانند موضوع فروش اس-۴۰۰، همکاری برای تصویب قطعنامه ۱۹۲۹ و باینه مشترک گور – چرنومیردین برای کنترل مبادلات تسلیحاتی با تهران همکاری کرده بودند. اما وضعیت کنونی روابط واشنگتن و مسکو حاکی از این است که واشنگتن برای توافق سیاسی‌ای که باعث محدودیت فروش سلاح‌های روسی به تهران شود، نه‌اهرهای لازم و به اعتماد کافی به مسکو در اختیار ندارد. اقدامات امریکا از جمله تیرتیب دادن تحریم‌های یکجانبه بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۹۴۹ که در آن آمده است «هر طرفی که در تأمین، فروش یا انتقال سلاح‌های متعارف به ایران مشارکت کند، مورد تنبیه قرار می‌گیرد» چندان اثری در موضع اعلامی روسیه مبنی بر تعهد به استمرار همکاری با تهران نگذاشته است. سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه با محکوم کردن تهدید امریکا مبنی بر تحریم تاکید کرده که مسکو علاقه مند است تا بعد از انقضای محدودیت‌های تجارت تسلیحات متعارف، برای فروش سلاح به ایران و استمرار همکاری گسترده نظامی با جمهوری اسلامی ایران اقدام کند. با توجه به تحریم‌هایی که همین الان هم امریکایی‌ها علیه صنایع دفاعی روسیه تصویب کرده‌اند، فرمان اجرایی ۱۳۹۴۹ اساساً تهدیدی علیه کمپانی‌های روسی به‌ویژه «روسوبور» کنسپرتو که موسسه مسئول تجارت خارجی تسلیحات روسیه است، محسوب نمی‌شود. ایستادگی روسیه بر سابقه تلاش‌های دولت ترامپ برای تمدید تحریم‌های تسلیحاتی در دوران

رخ داد که امریکا روز به روز بیشتر به سمت ناسازگاری بین‌المللی و یک‌جانبه‌گرایی تمایل پیدا می‌کند. این امر باعث شد مسکو به یکی از الگوهای قانونماری و احترام به حقوق بین‌الملل بدل شود. با پایان محدودیت‌های تجارت تسلیحاتی شورای امنیت سازمان ملل متحد، ایران می‌تواند بدون نیاز به تأییدیه‌ای از سوی شورای امنیت، تانک، خودروهای زرهی، سامانه‌های تیرخنه‌ها با کالیبر بالا، جنگنده و نواهای جنگی از خارج سفارش دهد. یک برآورد از سوی آژانس اطلاعات دفاعی امریکا (DIA) که معمولاً مورد استناد رسانه‌ها قرار می‌گیرد، نشان می‌دهد که ایران قصد دارد، مجموع عمای از تسلیحات را به‌دو تیرتیب توسط روسیه خریداری کند. این فهرست منتشر شده توسط آژانس اطلاعات دفاعی شامل جنگنده‌های سوخو Su-۲۰، هواپیماهای آموزشی یاک-۱۲۰، تانک‌های تی-۹۰، سامانه موشکی زمین به‌هواای اس-۴۰۰ و سامانه موشک سطح به سطح خندوباسنیتین می‌شود. این فهرست یکی از فهرست‌های منتشر شده در مورد سفارش‌های احتمالی

نیکول گراجوسکی

برغم تمام تلاش‌های دولت ترامپ برای تمدید تحریم‌ها از جمله اقدام واشنگتن برای فعال کردن مک‌کینسم موسوم به ماشه، روز ۲۷ مهر تمامی محدودیت‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد بر تجارت سلاح‌های متعارف توسط ایران پایان می‌یابد. روسیه علناً و قطعانه با هر تلاشی که باعث جلوگیری از رسیدن ایران به حقش برای لغو تحریم‌های تسلیحاتی شود، مخالفت و مبارزه کرد. اما نباید تلاش مسکو برای جلوگیری از تمدید تحریم‌ها را نشانه‌ای هدف سیاسی اصلی مسکو از روابط تسلیحاتی با منطقه‌را تشکیل می‌دهند. تحویل سامانه‌های اس-۴۰۰ به تیر که از تمایل مسکو به فروش شتابان گسترده سلاح به ایران تغییر کرد. هر چند روسیه ممکن است منافع اقتصادی و مالی در تجارت تسلیحات با تهران داشته باشد، اما تعداد زیادی مانع مالی، فنی و سیاسی در مقابل تجارت گسترده اسلحه میان تهران و مسکو وجود دارد. در گذشته مسکو و واشنگتن در مواردی مانند موضوع فروش اس-۴۰۰، همکاری برای تصویب قطعنامه ۱۹۲۹ و باینه مشترک گور – چرنومیردین برای کنترل مبادلات تسلیحاتی با تهران همکاری کرده بودند. اما وضعیت کنونی روابط واشنگتن و مسکو حاکی از این است که واشنگتن برای توافق سیاسی‌ای که باعث محدودیت فروش سلاح‌های روسی به تهران شود، نه‌اهرهای لازم و به اعتماد کافی به مسکو در اختیار ندارد. اقدامات امریکا از جمله تیرتیب دادن تحریم‌های یکجانبه بر اساس فرمان اجرایی ۱۳۹۴۹ که در آن آمده است «هر طرفی که در تأمین، فروش یا انتقال سلاح‌های متعارف به ایران مشارکت کند، مورد تنبیه قرار می‌گیرد» چندان اثری در موضع اعلامی روسیه مبنی بر تعهد به استمرار همکاری با تهران نگذاشته است. سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه با محکوم کردن تهدید امریکا مبنی بر تحریم تاکید کرده که مسکو علاقه مند است تا بعد از انقضای محدودیت‌های تجارت تسلیحات متعارف، برای فروش سلاح به ایران و استمرار همکاری گسترده نظامی با جمهوری اسلامی ایران اقدام کند. با توجه به تحریم‌هایی که همین الان هم امریکایی‌ها علیه صنایع دفاعی روسیه تصویب کرده‌اند، فرمان اجرایی ۱۳۹۴۹ اساساً تهدیدی علیه کمپانی‌های روسی به‌ویژه «روسوبور» کنسپرتو که موسسه مسئول تجارت خارجی تسلیحات روسیه است، محسوب نمی‌شود. ایستادگی روسیه بر سابقه تلاش‌های دولت ترامپ برای تمدید تحریم‌های تسلیحاتی در دوران

رخ داد که امریکا روز به روز بیشتر به سمت ناسازگاری بین‌المللی و یک‌جانبه‌گرایی تمایل پیدا می‌کند. این امر باعث شد مسکو به یکی از الگوهای قانونماری و احترام به حقوق بین‌الملل بدل شود. با پایان محدودیت‌های تجارت تسلیحاتی شورای امنیت سازمان ملل متحد، ایران می‌تواند بدون نیاز به تأییدیه‌ای از سوی شورای امنیت، تانک، خودروهای زرهی، سامانه‌های تیرخنه‌ها با کالیبر بالا، جنگنده و نواهای جنگی از خارج سفارش دهد. یک برآورد از سوی آژانس اطلاعات دفاعی امریکا (DIA) که معمولاً مورد استناد رسانه‌ها قرار می‌گیرد، نشان می‌دهد که ایران قصد دارد، مجموع عمای از تسلیحات را به‌دو تیرتیب توسط روسیه خریداری کند. این فهرست منتشر شده توسط آژانس اطلاعات دفاعی شامل جنگنده‌های سوخو Su-۲۰، هواپیماهای آموزشی یاک-۱۲۰، تانک‌های تی-۹۰، سامانه موشکی زمین به‌هواای اس-۴۰۰ و سامانه موشک سطح به سطح خندوباسنیتین می‌شود. این فهرست یکی از فهرست‌های منتشر شده در مورد سفارش‌های احتمالی

گفت‌وگوی روز

jahan@etemadnewspaper.ir

ترجمه روز

آیا از فردا سیل سلاح‌های روسی به سمت ایران روانه خواهد شد؟

چالش‌های تجارت سلاح میان تهران و مسکو

سیاست خاورمیانه‌ای مسکو

در مورد فروش سلاح به صورت اعتباری و بدون پرداخت مستقیم، ممکن است چینی‌ها تمایل بیشتری به انجام چنین معاملاتی داشته باشند. اما روسیه به دلیل مشکلات اقتصادی داخلی خودش، نه عزم و اراده‌ای برای این کار دارد و نه توانایی چنین کاری دارد. سومین نکته در مورد فروش سلاح به ایران این است که چنین اقدامی کاملاً واضح بر اساس سیاست خارجی روسیه در خاورمیانه تاثیر گذار است. روسیه تاکنون توانسته است هم‌زمان با استمرار روابط نزدیک با تهران، بادشمنان ایران در منطقه یعنی اسرائیل، امارات متحده عربی و عربستان سعودی هم روابطش را به شدت گسترش دهد. روابط روسیه با این کشورها باعث می‌شود تا از روسیه عملا دست و پای خودش را برای فروش سلاح‌هایی تهاجمی به تهران که بتواند به صورت اساسی توازن قوا در منطقه را تغییر دهد، دست‌پا نشدنی میلی. روسیه به فروش سلاح‌های تهاجمی به ایران، کاملاً به ملاحظات دیپلماتیک روسیه، بر سرای جلوگیری از تحول عمیق و جدی در توازن قدرت منطقه خاورمیانه و افزایش تنش در خلیج فارس گره خورده است. ساموئل رامانی، پژوهشگر سیاست خارجی روسیه در دانشگاه آکسفورد تاکید می‌کند که همکاری‌های امنیتی روسیه با امارات متحده عربی که شامل پروژه‌های ساخت و توسعه جنگنده‌های می‌شود، محدودیت‌های بیشتری برای گسترش همکاری‌های امنیتی روسیه با ایران ایجاد می‌کند.

تجارت سلاح: هنر ممکن‌ها

با توجه به همه موانع فوق‌الذکر، به احتمال قوی همکاری‌های نظامی ایران و روسیه در قالب فروش محدود سلاح به ایران به اضافه توسعه ره چه بیشتر همکاری‌های فنی و آزمایش‌های مشترک ادامه خواهد یافت. تهران همچنان از همکاری‌های نظامی و فنی با مسکو بهره‌مند می‌شود، حتی اگر این همکاری‌ها محدود باشد. محمد جواد ظریف، وزیر امور خارجه ایران در تازه‌ترین سفرش به مسکو گفته بود که هر چند ایران نهایتاً قصد دارد، تا به خود کفایتی کامل نظامی برسد، اما همچنان منفععی در همکاری نظامی با روسیه خواهد داشت. ولادیمیر سائین، پژوهشگر روس مسائل نظامی معتقد است که ایران تلاش خواهد کرد تا با استفاده از واردات تجهیزات و قطعات با کاربرد دو گانه و واردات محدود تجهیزات نظامی با فناوری خارجی، صنایع نظامی خود را روز اومتر و قدرتمندتر کند. خرید سامانه‌های اس-۴۰۰ و تور ام-۱ روسی از سوی ایران نشان می‌دهد که ایران تاچه اندازه برای حفاظت از تأسیسات حیاتی اتمی و پتروشیمی و نفتی خود در مقابل تهاجم احتمالی از سوی امریکا و اسرائیل به تأمین سامانه‌های موشکی زمین به هوای علاقه‌مند است. هر چند سامانه‌های روسی اس-۴۰۰ توان پدافند هوایی تهران را به شکل چشمگیری افزایش داده است، اما سامانه‌ای اس-۴۰۰ برخلاف اس-۴۰۰ کارایی چندانی در مقابل جنگنده‌های مدرن تراف-۳۵ اسرائیل نخواهد داشت. به لحاظ قدرت نمای منطقه‌ای افزایش توان بازدارندگی، جنگنده‌های نسل چهارم روسی می‌توانند برای ایران مفید باشند. کن ایران اگر بتواند مجوز تولید تحت لیسانس جنگنده‌های ساده Su-۳۰ را بدین فناوری‌های حساس و پیشرفته دریافت کند، باز هم به اندازه کافی کمکی به مدرن‌شدن نیروی هوایی ایران نمی‌شود.

منبع: واشاشمترز

مارک فیتز پاتریک در گفت‌وگو با «اعتماد»:

۱۸ اکتبر یک پیروزی سیاسی و روانی برای تهران است

مشکلات اقتصادی شدید و شیوع بیماری کووید ۱۹ آبا ایران در کوتاه مدت می‌تواند منفعت چندانی از برداشته شدن تحریم‌های تسلیحاتی ببرد؟ همان‌گونه که قبلاً هم گفتیم، سلی‌ترین منفعتی که ایران از برداشته شدن تحریم‌های سازمان ملل متحد می‌برد و نفی و سیاسی است. در کوتاه مدت ایران چندان تجهیزات دفاعی زیادی وارد نخواهد کرد.

■ اگر ایران حتی به صورت نمادین توافقی برای تجارت عمده سلاح با یک شریک خارجی منعقد کند، تصور می‌کنید که امکان واکنش امریکایی‌ها به چنین قراردادی خواهد بود؟

اگر هر قرارداد تجاری مهم تسلیحاتی در سه ماه آینده بین ایران و طرف‌های خارجی منعقد شود، انتظار می‌رود که دولت ترامپ به‌سرعت جریمه‌های سنگینی برای فروشنده خارجی تعیین کند. اما اگر فرض کنیم که در بیست و یک ژانویه سال جاری جو بایدن در مقام ریاست جمهوری امریکا مشغول به کار شود، تمرکز واشنگتن را به سمت احیای دیپلماسی می‌برد، در چنین شرایطی دولت جدید تلاش خواهد کرد تا تاجرای تعهدات امریکاییه برجام را از سر بگیرد. حتی در این شرایط هم می‌تصور می‌کنم که دولت امریکا موظف است که قوانین جاری در ایالات متحده را رعایت کند. دولت احتمالی بایدن هم تلاش خواهد کرد تا جایی که بتواند، بازارهای فروش سلاح به ایران با فروش سلاح را به خارج محدود کند.

■ بر داشته شدن این تحریم‌ها چه تأثیری بر توازن قدرت نظامی در منطقه خاورمیانه خواهد داشت؟ خرید سامانه اس-۴۰۰ روسی می‌تواند به صورت قابل توجهی توان دفاعی ایران را افزایش دهد، اما حتی اگر روسیه هم آمادگی داشته باشد که چنین معامله‌ای را انجام دهد، باز هم اجرایی شدن چنین قراردادی و انتقال تجهیزات به ایران ماه‌ها و بلکه سال‌ها زمان می‌برد. در حال حاضر و بر سرای کوتاه مدت من تصور نمی‌کنم که برداشته شدن محدودیت تجارت تسلیحات متعارف هیچ اثر معنی دار و مهمی بر توازن قوا در خاورمیانه داشته باشد.

ایران از روسیه است. در پی سفر وزیر دفاع وقت ایران به مسکو در سال ۲۰۱۶، رسانه‌ها از فهرستی بسیار مفصل تر و بلندآلاتر در مورد نیازهای دفاعی ایران که در این سفر مورد بررسی قرار گرفته است، منتشر کردند. حضور مستمر و چندباره وزرای دفاع ایران در نمایشگاه‌های تجهیزات نظامی و دفاعی روسیه گمانه‌زنی‌ها در مورد سفارش‌های تجهیزات نظامی پیشرفته از روسیه را به‌ویژه سامانه اس-۴۰۰ افزایش داده است. برخی مراکز در ایران گهگاه به جنگنده‌های سوخو Su-۳۰ و سامانه موشکی اس-۴۰۰ به عنوان اصلی‌ترین سفارش‌های احتمالی ایران از روسیه اشاره می‌کنند. تجهیزاتی که به نظر می‌رسد با نیازهای ایران برای نوسازی ساختار دفاعی اش همخوانی و تناسب داشته باشد. مرکز پژوهش‌های استراتژیک مجمع تشخیص مصلحت نظام و اندیشکده راهبردی تبیین، در گزارش‌هایشان جنگنده سوخو Su-۳۰ و سامانه موشکی ضد هوایی Su-۵۰ را برای بازدارندگی در مقابل اقدامات احتمالی ایالات متحده امریکا و اسرائیل ضروری توصیف کرده‌اند. اما بسیاری از اطلاعات و مطالعات منتشر شده، به ویژه از سوی رسانه‌ها و اندیشکده‌های ایرانی، چالش‌های بی‌ش روی روسیه برای صادرات سلاح‌های روسی به ایران بعد از ۲۷ مهر ساله را نادیده می‌گیرند. چالش‌هایی که باعث می‌شود در آینده شاهد سرزیر شدن سلاح‌های روسی به ایران نباشیم.

ملاحظات فناوری‌های حساس و پیشرفته

نخستین مانع در مقابل صادرات سلاح‌های روسی به ایران، مانعی قدیمی و سنتی است. مسکو در گذشته هم نسبت به صادرات سامانه‌های دفاعی با فناوری پیچیده و جدید و سلاح‌های تهاجمی به ایران بی‌میل بود. گزارش‌های تأیید شده‌ای وجود دارد که روسیه تابستان ۲۰۱۷ در خواست ایران برای خرید ۲۴ فروند جنگنده‌های Su-۳۵ و Su-۳۰SM-۲ را رد کرده و به جای آن پیشنهاد فروش جنگنده‌های Su-۳۵SM-۲ داده است. بر اساس این ادعاها، دلیل اصلی چنین تصمیمی، می‌میلی روسیه به در اختیار گذاشتن فناوری تسلیحات ابعاد آلفو تیرتیب است. تهران از پرداخت پولی برای خرید چنین تجهیزاتی عده گزارش دیگری هم ادعا شده است که مسکو از دیپشست ماه پارسال در سفر محمد جواد ظریف، وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران، پیشنهاد تهران برای خرید سامانه موشکی حاکی که برای ایران تأمین بودجه‌ای از لحاظ ساختار بودجه‌ریزی داخلی هم مشکل است.

تجارت تسلیحاتی میان ایران و اروپا ایجاد نمی‌شود. باید اضافه کنم که علاوه بر نگرانی‌هایی که اروپایی‌ها در مورد اهداف برنامه هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران دارند، این کشورها نگرانی‌هایی هم در مورد تأمین سلاح‌های

برای متحدان منطقه‌ای تهران از جمله حوثی‌ها و یمن و استمرار تسلیح ژنرال‌ه لبنان دارند. ■ فکر می‌کنید واکنش اروپایی‌ها به لغو این تحریم‌ها چه خواهد بود؟ آیا کشورها اروپایی در مورد بقر در برجام که دو سه سال بعد قرار خواهد رسید، محدودیت‌های اتحاد به اروپا را لغو خواهند کرد، یا بیشتر امریکایی‌ها این عده‌ی پی می‌گیرند؟ هر چند دولت‌های اروپایی موافق هستند که تحریم‌های تسلیحات سازمان ملل متحد علیه ایران باید لغو شود به لحاظ حقوقی و قانونی و مشروعیت تحریم‌های ثانویه ایالات متحده را اینقدر قوت‌مند، اما واقعیت این است که اتحادیه اروپا خودش یک تحریم مستقل فروش تسلیحات به ایران وضع کرده است. بر اساس توافق برجام یکی از تعهدات اروپایی‌ها این است که این تحریم مستقل فروش تسلیحات علیه ایران را سال ۲۰۲۳ لغو کند. در واقع بر اساس تعهدات اروپا، کشورهای اروپایی برغم لغو تحریم‌های بین‌المللی تجارت سلاح‌های متعارف با ایران، تا دو سال بعد از این تاریخ همچنان از خرید و فروش سلاح با ایران خودداری خواهند کرد، مگر اینکه بر اساس مفاد ذکر شده در برجام، آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تا پیش از سال ۲۰۲۳ به «نتیجه‌گیری موسع» (Broader Conclusion) در مورد ماهیت صلاح‌آمیز باقیمانده فعالیت‌های هسته‌ای ایران برسد. در چنین شرایط خاصی اروپایی‌ها ناهم‌داندند که تحریم‌های تسلیحاتی‌شان را زودتر از سال ۲۰۲۳ لغو کنند. هر چند روند نمای چنین نتیجه‌گیری از سوی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مستمک در آینده نزدیک خواهد بود. در نتیجه حتی با برداشته شدن تحریم‌های تسلیحاتی سازمان ملل علیه ایران در تاریخ ۱۸ اکتبر ۲۰۲۰ هم امکان

	
داده	

ابراز نگرانی‌ها در پی ثبت دومین مورد از خودکشی زیر ۱۸ سال در بوشهر

بیدار باش!

گروه اجتماعی | یک هفته از آن روزی که چهره ۱۱ ساله محمد، دانش آموز اهل دیر در استان بوشهر دست به دست در شبکه‌های اجتماعی گشت، می‌گذرد. خبر این بود که محمد جان خودش را گرفته است و گمانه‌زنی‌هایی که درمورد ارتسباط این موضوع با فقر و نوع دسترسی او به کلاس‌های آنلاین زده می‌شد، سبب شد که آتش خبر بیشتر شعله بکشد و افکار عمومی را پریشان و نگران کند. روز گذشته یک خبر دیگر رسید؛ باز هم از بوشهر و این‌بار در مورد نوجوانی ۱۵ ساله ساکن کنگان. هر چند که از ابتدای انتشار خبر مرگ محمد، آموزش و پرورش کوشید که ثابت کند خودکشی به دلیل نداشتن گوشی هوشمند نبوده است اما مرگ یک نوجوان دیگر زنگ خطر جدی را به صدا درآورده که صدای معاون سیاسی استاندار بوشهر را هم درآورد. جدای از او، ۲۶۴ نفر از فعالان اجتماعی و فرهنگی و فرهنگیان این استان هم نامه‌ای نوشته‌اند و در آن خطاب به مسوولان «بیدار باش» داده‌اند: «یا در انتظار بیدار باشی گران تر از خودکشی کودک کان ۱۱ ساله ماندن‌هایم؟»

در اوایل هفته‌ای که گذشت خبر خودکشی محمد با برخی حرف و حدیث‌های نامشخص از نسوی آموزش و پرورش استان و بعد دادستانی همراه شد که می‌گفتند در مورد این پرونده شبهه‌هایی وجود دارد و باید منتظر نظر قطعی پزشکی قانونی شد. حالا یک هفته به پایان رسیده باید پرونده دیگری گشوده شود. روز گذشته مجید خورشیدی، معاون سیاسی، امنیتی و اجتماعی استاندار بوشهر رسماً از واژه «خودکشی» استفاده کرد. ایستنا به نقل از او نوشته است: «خودکشی دو کودک و نوجوان در شهرهای جنوبی استان بوشهر در کمتر از یک هفته موضوع بزرگی است و نگرانی‌هایی را در جامعه ایجاد کرده است.»

روابط عمومی استانداری بوشهر گفته است که نوجوان اهل کنگان در یک کارگاه سنگ‌فروشی اشتغال داشته و در پی محکومیت و حبس پدرش، از دو سال پیش ترک تحصیل کرده بود. «متأسفانه خانواده این نوجوان ۱۵ ساله ساکن کنگان، به دلیل حبس پدر با محکومیت قتل عمد، از فقر اقتصادی و آسیب‌های اجتماعی رنج می‌برده است.»

اخطار ۲۶۴ نفر

در حالی که هنوز در مورد پرونده مرگ محمد ۱۱ ساله خبری قطعی از پزشکی قانونی و دادستانی بوشهر نرسیده و آموزش و پرورش هم پس از اعلام قطعی‌نظر وزیر که این خودکشی به دلیل نبود گوشی هوشمند نبوده، دیگر در مورد آن اظهارنظر نمی‌کند. نامه جمع گسترده‌ای از فرهنگیان و فعالان مدنی بوشهر منتشر شد که در بخشی از آن که به امضای ۲۶۴ نفر رسیده، آمده است: «کنون که تقلائی بی‌مایه در جریان است برای اثبات اینکه این خودکشی بابت «عدم دسترسی به گوشی همراه مناسب» نبوده، باید گواهی داد که آری، صرف دسترسی نداشتن به تلفن همراه نیست که کودکی را به پرنگاه خودکشی می‌برد. بی‌پناهی، فقر و فلاکت، محرومیت از آموزش مناسب و نابرابری آن چنان دامنگیر شده که به سادگی نمی‌توان برای خودکشی یک کودک تنها از یک عامل سخن گفت. طر‌قه آنکه پس از خودکشی این کودک هم، نهاده‌ا و اشخاص مسوول امنیت و آموزش او، به جای کودکانی که به گوشه‌های رنج عظیم سیدمحمد و پدرش مسوولیت خودشان در این زمینه، تنها می‌کشوند تا با تکیه بر شواهدی نابسند، مسا را قانع کنند که خودکشی او «تقصیر آنپا نبوده است.» در دومین جایگاه - و فراتر از مسوولان آموزش و پرورش - صاحب‌منصبانی باید بر خود بلرزند که با سیاست‌گذاری‌ها و منشی‌شان به نابرابری افسار گسیخته در کشور دامن زده‌اند. اگر مصرا نه می‌کوشید تا اثبات کنید «این خودکشی بابت نداشتن گوشی همراه نبوده» یا می‌توانید چشم‌بر فقر خانواده محمد و میلیون‌ها نفر از مردمی ببندید که در سیلاب نابرابری و تورم، فرآی‌شان را بر باد رفته می‌بینند؟»

معاون استاندار بوشهر روز گذشته با اشاره به دو مورد خودکشی در این استان در گروه سنی زیر ۱۸ سال گفت: «وقتی یک پدیده اجتماعی رخ می‌دهد متأسفانه احتمال الگوسازی و تشری به دیگران را نیز به دنبال خود دارد.» و در حالی که آموزش و پرورش در همان مورد مرگ اول هم توضیحات خودش را داد و کنار کشید، خورشیدی در مورد نوجوان اهل کنگان که ترک تحصیل کرده بود هم به نقش آموزش و پرورش اشاره کرد و با تأکید بر ضرورت بررسی اداره کل آموزش و پرورش از علت ترک تحصیل این نوجوان و دیگر کودکان و نوجوانان ترک تحصیل کرده و ایجاد بانک اطلاعاتی از آنان گفت: «باید توجه ویژه‌ای به کودکان کار شود تا از بروز آسیب‌ها در این قشر جلوگیری شود.»

او به سازمان بهداشتی هم ماموریت داد تا بررسی و اقدامات حمایتی و مشاوره‌ای را در مورد خانواده‌هایی که اعضای آنها در گذشته سابقه اقدام به خودکشی داشته‌اند، به‌مورد اجرا گذارد. او روز چهارشنبه هم در مورد نوع اطلاع‌رسانی‌ها در مورد مرگ محمد ۱۱ ساله به انتقاد پرداخته و گفته بود که سکوت و عدم اطلاع‌رسانی دقیق و شفاف پیرامون حوادث این چنینی سبب وارد شدن خدشه به اعتماد جامعه می‌شود.

سلامت

یکشنبه ۲۷ مهر ۱۳۹۶، اول‌ربیع‌الاول ۱۴۴۲، ۱۸ اکتبر ۲۰۲۰، سال هجدهم، شماره ۴۷۶۹

ejtemaee@etemadnewspaper.ir

جامعه

۷

محیط زیست

نماینده مردم زنجان در گفت وگوبا «اعتماد»:

پسماندها بالاخره باید جایی دپو شوند

گروه اجتماعی | مکان‌یابی برای دپوی پسماندهای سرب و روی در زنجان حالا به بستری برای بروز تعارض منافع میان ساکنان روستا و دست‌اندرکاران دپوی سرب و روی بدل شده است. پس از اینکه اهالی روستای «صرع» زنجان سال گذشته با اعتراض خود مانع دپوی این پسماند در زمین‌های اطراف این روستا شدند حالا قرعه به نام روستای «سردهات جعفری» از توابع شهرستان نیک‌پی زنجان افتاده است. پیش از این «اعتماد» در گفت‌وگو با تن از اهالی این روستا جوایی دلیل مخالفت و اعتراض آنها شده بود. «اعتماد» در گفت‌وگو با مصطفی طاهری «نماینده مردم زنجان و طارم در مجلس یازدهم شورای اسلامی، جویایی وضعیت این طرح و رسیدگی به مطالبات مردم شد. طاهری که پیش از این در بازدید میدانی از روستایی مرصع از مسوولان امر خواسته بود تا «با معطلی» با رأفت اسلامی» برخورد شود حالا معتقد است که طرح دپوی این پسماندها در هر دو روستا از ضوابط محیط‌زبستی پیروی می‌کند ودپوی این پسماندهای تر در هر دو نقطه عاری از اشکال هستند.

طاهری در پاسخ به وضعیت برج‌نخ مردم «سردهات جعفری» پیش از هر چیز به اهمیت استراتژیک کارخانه سرب و روی زنجان و تأثیر آن در اشتغال‌زایی در منطقه، رفع احتیاجات سرب و روی کشور اشاره کرد و گفت: «سرمایه‌گذاری عظیمی در کارخانه در گذشته صورت گرفته است، خطاهایی به داشته‌ایم اما گذشته را کنار بگذاریم و راهی برای جبران اشتباهات یا کم‌خطر کردن اشتباهات گذشته پیدا کنیم.»

یکی از همین اشتباهات گذشته، دفن پسماندهای سرب و روی بدون حذف فلزات سنگین از آنها در بستری بود که زیرساخت‌های محیط‌زبستی را تأمین نمی‌کرد و در برابر نفوذ شیرابه‌های سمی این پسماندها به آب و خاک مقاومت نمی‌کرد. همین امر حال‌ما هنجر به‌اعتراض ملایم مردم زنجان بود، مردمی که می‌خواستند اولاً این پسماندها در قدری علمی کم‌خطر شوند دوماً خارج از محدوده شهر و در منطقه ایمن دفن شوند. طاهری با اشاره به این گذشته‌ای که خود آن را گذشته بی‌خطا نخواند به برنامه‌های میان مدت و کوتاه‌مدت برای آینده اشاره کرد. به‌زم‌او در برنامه‌های میان مدت این پسماندها نیاز به عاری از ذرات سنگین می‌شوند که می‌توان از آنها آجر درست کرد. این نماینده مجلس تأکید کرد در حال حاضر دانش و تکنولوژی در حد آزمایشگاهی و نیمه‌صنعتی برای خارج کردن تمام عناصر سنگین از این پسماند محقق شده به‌زم او پسماندها بالاخره باید جایی دپو شوند. طاهری در دفاع از این رویکردافزود این محل باید تماملاحظات محیط‌زبستی را رعایت کند سدنسازای زیرسازای ضوابط است و آب و خاک آن مدام آزمایش شود. او همچنین توضیح داد: «فلزات سنگین چندان در خاک نفوذ نمی‌کنند نه‌پایا ۱۰ تا ۱۵ سانتی‌متر، اگر در سر دهات نیز بستر سازی تکمیل شود، شیرابه‌ها به خاک نفوذ نمی‌کنند.» طاهری در پاسخ به این ادعای اهالی روستا که می‌گویند خبری از این بسترسازی نیست و متولیان امر تصمیم دارند بدون رعایت این مسائل تا آخر مهر ماه دفن پسماند را آغاز کنند،افزود: مطالعات صورت گرفته و عدم پخش این پسماندها در باد، بدون نقض این ضوابط است. سنگین را این پسماند بررسی شده‌است. من عکس‌هایی از کشورهای اروپایی دیدم که در آنها کارخانجات سرب و روی داخل شهر هستند و پسماندها هم همان‌جا دفن می‌شوند. مسائل محیط‌زبستی را رعایت می‌کنند و آسیب می‌شود صفر نه اینکه مردم بی‌تفاوت شده باشند، می‌دانند که این ضایعات بی‌خطر هستند.»

این نماینده مجلس اعتراض‌های اهالی هر دو روستا را به‌دو قسمت تقسیم کرد و در توصیف دید‌گاهش درباره مردم گفت: «خی از این نگرانی‌ها واقعیت دارد و برخی دیگر تبلیغات منفی و کذب است.» به‌زم طاهری که تأکید دارد پیگیر مسائل مردم است، تبلیغات منفی روستاییان توصیف کرد که روزی روستاییان دیگر آرزو خواهند کرد: «که‌ای کاش این پسماندها به روستای ما می‌رسید که ما هم جاده بهتر و اشتغال‌زایی داشتیم.» نماینده مردم زنجان و طارم در پاسخ به این نکته که مردم روستای سردهات فعل‌ا چنین دید‌گاهی ندارند، افزود: «کاری که انجام می‌شود کار درستی است، اگر کسی هم مخالفت دارد، مسوولان باید خانه او را بخرند و کمک کنند که به جای بهتری برود، زمین‌های کشاورزی هم می‌توانند به‌قیمت کارشناسی یا بهتر از کارشناسی در زمین‌داران خریداری شوند.»

او در پاسخ به این پرسش که با این عنوان نماینده مردم زنجان، پیگیر وضعیت اعتراض مردم روستا خواهد بود یا خیر نیز توضیح داد: «بنده مطلع نیستم اگر این خبر صحت داشته باشد مانند روستای مرصع عمل می‌کنیم. آنچه خبر کردیم کار درست است و ما بعد از مسوولان خواستیم تا با افراد نه از منظر قضایی بلکه با رأفت اسلامی برخورد کنند. تا هفته پیش نیز کارها در روستای سرددهات خوب پیش می‌رفت که برخی شیطنت کردند.»

دلار، آنها را در گونی خود بار می‌زند و پیاده و سواره‌ی راهی عراق و افغانستان می‌شود و به‌ازای تهاتر ریال با دلار، از سود چند برابر قیمت واقعی کالا منتفع می‌شود. دارو هم، از دو دهه قبل در فهرست «قاچاق معکوس» قرار گرفت. از ابتدای دهه ۸۰ این هشدار مطرح بود که داروی ارزان ایرانی، قابلیت سوءاستفاده شبکه قاچاق را دارد آن هم در آن زمان که قیمت دلار، سامان داشت و هنوز از تحریم‌ها خبری نبود ولی در سال‌های اولیه دهه ۸۰ هم قاچاق معکوس داروی ایرانی به خارج از کشور بعید و منتفی نبود .حالا که قیمت دلار به ۲۲ هزار تومان رسیده و قیمت یک ورق قرص مسکن تولید ایران، ۴۰۰۰ تومان است، قاچاق معکوس به عراق اصلاً بعید نیست چون حتی یک فرد عادی و بنابله‌ها اگر یک بسته ۱۰۰ ورقی قرص مسکن از داروخانه بخرد و در راهی شهرهای مرزی ایران و عراق شود و از مرز بگذرد و در اولین روستا، به همان روستاییان فلک زده هم که بفروشد، بخش قابل توجهی از هزینه‌های سفرش تامرز جبران خواهد شد. البته این‌ها فقط فرضیات است و قرار است داروهای مکشوفه با بنی‌بزی شود و اتفاقاً همین باعث تست است که مسوولان سازمان غذا و دارو و گمرک که به گفته خودشان، هنوز هیچ سند و مدرکی دال بر ایرانی بودن داروها از کشور عراق دریافت نکرده‌اند، چرا با قطعیت و با این شتابزدگی، خط‌ایطال بر فرض ایرانی بودن داروهای قاچاق شده به عراق می‌کشند؟ آیا واقعاً شبکه قاچاق باید با اعلام قبلی کار کند که مسوولان گمرک می‌گویند هیچ محموله دارویی راهی عراق نشده؟ مسیرهای قاچاق داروی ایرانی، نشن‌ت‌اری‌خی را مرکز توزیع و دسترسی داخل کشور است. طرف عراقی قرار نیست به ماثبات کند که مرکز توزیع مان‌شتی دارد. مسوولان حوزه غذا و دارو و گمرک باید نشن‌شی‌های نظارتی‌شان را کنترل کنند و ببینند مثل تمام این سال‌ها که در مرز «تاباد» و «دوغارون» و «سرسشت»، محموله دارویی هم‌وره به‌مهر «ساخت ایران» و عازم عراق و افغانستان را توقیف کردند، حالا هم با شرایط مشابه موا‌چهند یا خیر؟

۲-ابهایی در اظهارات مسوولان هر دو کشور وجود دارد. مسوولان گمرک ایران می‌گویند این محموله، متعلق به کشور ترکیه و از مسیر ترانزیتی ایران عازم عراق بوده‌است. مسوولان ارتش عراق می‌گویند این محموله در خاتقین کشف شده‌است قطعاً شبکه قاچاق اگر تبعه غیر ایرانی و بار دپای خارج از ایران باشد، با انتخاب این مسیر ترانزیت نشان داد که چیزی جز یک دلال تازه‌کار نیست که باید شغل دیگری برای خود انتخاب کند. دلالی که مرز ۳۷۰ کیلومتری ترکیه و عراق را رها کرده و ۱۹ کمپون را به سبست مرز ۵۵۰ کیلومتری ایران و ترکیه کشنده تاز از یک مسیر کوهستانی و صعب‌العبور آن هم بعد از پشت سر گذاشتن استان آذربایجان غربی تا استان کرمانشاه و زیر نگاه‌هزار ناظر و شبکه پلیسی، خود را به خاتقین عراق برساند، این آدم به‌در دلالی و قاچاق نمی‌خورد. توج‌ه در برنامه محموله قاچاق شده مسوولان عراق می‌گویند: «قاچاق معکوس» است؛ اتفاقی که ظرف یک دهه گذشته، تابع نوسانات قیمت ارز بوده و تازگی هم ندارد. در این سال‌ها، هر زمان قیمت ارز غیر قابل کنترل شده و به عده‌هایی رسیده که جمعیت عمومی کشور را به تعبیر «درآمدزایی پنهان برای دولت» مشکوک کرده، قاچاق معکوس شواع گرفته‌است. نام زنده، گوجه همسایه رونق بیشتری گرفته‌است. گوجه‌های رنگی، لیموترش، دارو، گردو، تخم مرغ و... اینها بعضی اقلام است که شبکه دلالی در بزنگاه ناسامانی قیمت

فرضیاتی در انتظار پاسخ

صرف‌نظر از تکذیب مسوولان حوزه سلامت درباره منشأ داخلی محموله دارویی توقیف شده در خاک عراق، خبر کشف این محموله حجیم، آن هم در شرایطی که دولت با کمبود قابل توجه ارز برای واردات کالاهای اساسی و از جمله دارو مواجه است، فرضیاتی را شکل می‌دهد که شاید ظرف روز‌های آینده پاسخ این فرضیات از زبان مسوولان حوزه سلامت و اقتصاد، امکان بیشتری برای تحلیل این اتفاق و خبر فراهم کند. اما سند و مدرکی دال بر ایرانی بودن داروهای مکشوفه توسط مقامات عراقی ارایه نشده و لازم‌است مقامات امنیتی ایران با همکاری مقامات امنیتی عراق نمونه‌های داروها به شبکه تلویز یونی «الشرقیه» در وب‌سایت خود و به‌در کسار خبر توقیف این محموله عکسی که در کنار یکی از ماموران اداره اطلاعات ارتش عراق در کسار بسته‌بندی‌های حجیم داروهای توقیف شده منتشر کرده بود و رسانه‌های عراقی روز پنجشنبه در گزارش‌های تکمیلی و بدون اشاره به منشأ داروها، اعلام کردند که بنایابه اعلام اداره اطلاعات ارتش عراق، این محموله بهداشتی، با هدف فرار از پرداخت تعرفه گمرکی با عبور غیرقانونی از جاده‌های خاتقین (هم‌مرز با استان کرمانشاه ایران) به استان دیاله وارد شده بود.

به دنبال انتشار این اخبار، سازمان غذا و دارو با صدور اطلاعیه‌ای، منشأ داخلی داروهای توقیف شده را تکذیب و اعلام کرد که این داروها، متعلق به کشور ترکیه بوده که برای ترانزیت به عراق از مسیر ایران منتقل شده است. در اطلاعیه‌ای این سازمان آمده است: «داروهای مکشوفه در عراق به هیچ عنوان ایرانی نبوده و تنها از مسیر مرز ایران عبور کرده‌اند. هیچ نظر ظرفی ممکن نیست. به‌دلیل این اظهارات، مهرداد جمال ارونقی؛ معاون فنی امور گمرکی سازمان گمرکات کشور هم‌ضمن تکذیب هر گونه صادرات داروی ایرانی از مرز‌های رسمی کشور به عراق گفت: «صادرات کالاهای گمرکی با عبور غیرقانونی از جاده‌های خاتقین (هم‌مرز با استان کرمانشاه ایران) به استان دیاله وارد شده بود.

بنفشه سام‌گیس

به دنبال انتشار خبر توقیف ۱۹ کامپون حاوی داروهای قاچاق توسط ارتش عراق در استان «دیاله» و اعلام عبور غیرقانونی این کامپون‌ها از مرز ایران و شکل گرفتن فرضیاتی درباره ایرانی بودن داروهای مکشوفه، سازمان غذا و دارو و گمرکات کشور با صدور بیانیه‌ها و اظهاراتی، خروج غیرقانونی این داروها از محل تولیدات داخل کشور را تکذیب و نظر نهایی را به بررسی مشخصات داروهای توقیفی موکول کردند. این تکذی‌ب‌ها توسط مسوولان سازمان غذا و دارو و گمرکات کشور در حالی منتشر شد که روز پنجشنبه، شبکه تلویز یونی «الشرقیه» در وب‌سایت خود و به‌در کسار خبر توقیف این محموله عکسی که در کنار یکی از ماموران اداره اطلاعات ارتش عراق در کسار بسته‌بندی‌های حجیم داروهای توقیف شده منتشر کرده بود و رسانه‌های عراقی روز پنجشنبه در گزارش‌های تکمیلی و بدون اشاره به منشأ داروها، اعلام کردند که بنایابه اعلام اداره اطلاعات ارتش عراق، این محموله بهداشتی، با هدف فرار از پرداخت تعرفه گمرکی با عبور غیرقانونی از جاده‌های خاتقین (هم‌مرز با استان کرمانشاه ایران) به استان دیاله وارد شده بود.

بهداشت و درمان

هم‌زمانی کمبود دارو، تشدید تحریم‌ها، کاهش شدید ذخایر ارزی و ورشکستگی داروخانه‌های خصوصی

قفسه‌های داروخانه‌ها به جای دارو، انباشته از گرد و خاک است

کمبود دارو به دلیل شدت یافتن تحریم‌ها با کاهش شدید درآمدهای ارزی دولت و اتمام ذخایر ارزی است.

چند روز قبل رییس اتاق بازرگانی ایران و چین اعلام کرد: «مار ماه‌ه ابتدای امسال نشان می‌دهد تا پایان سال احتمالاً ۳۰ میلیارد دلار درآم‌د حاصل از صادرات غیرنفتی داشته باشیم، در صورتی که این رقم در سال گذشته به ۴۰ میلیارد دلار می‌رسید در نتیجه در سال جاری و در به‌ترین حالت ۲۵ تا ۴۰ میلیارد دلار درآم‌د ارزی خواهیم داشت در صورتی که مصارف ارزی مادر صرفه‌جویانه‌ترین حالت بسال ۵۰ میلیارد دلار است اما درآم‌د نفتی ایران در سال جاری در بیش‌ه‌نات‌ترین حالت به ۵ میلیارد دلار خواهد رسید.»

کاهش ذخایر ارزی به کل اقتصاد کشور آسیب می‌زند، اما فعلاً صحبت از وضعیت تأمین و دسترسی به داروست که حرف‌های داروخانه‌داران تهران نشان می‌دهد وضعیت دسترسی به این کالای حیاتی به هیچ‌وجه خوب نیست. مسوول فنی یک داروخانه به «اعتماد» می‌گوید: «دارو تنها کالایی است که نمی‌شود خرید. بیمار، حاضر است تمام زندگی‌اش را بفروشد که دارو تهیه کند. پس باید منتظر سقوط معیشتی بسیاری از بیماران باشیم؛ شرایطی بدتر از سال ۹۰ و ۹۱ که بیماران به خاطر هزینه درمان، فرش و خانه‌شان را هم می‌فروختند.»

ظرف یک‌سال گذشته و به دنبال شدت نوسانات اقتصادی و از جمله افزایش نرخ تورم و اوج افسار گسیخته قیمت ارز، صاحبان ۱۰ داروخانه در شهر تهران ورشکست شده و به دلیل ناتوانی از تأمین هزینه‌هایست محل کسب، ملک را به مالک تحویل داده‌اند. این داروخانه‌ها در خیابان‌های پررونق و پرتردد شهر بودند؛ بلوار کشاورز، خیابان عراقی، خیابان پاسداران، میدان تجریش، خیابان نواب و... مالک یکی از داروخانه‌های تعطیل شده به «اعتماد» می‌گوید، آخرین رقم ارزش ماهانه که از مستأجرانش می‌گرفته، ۲۵ میلیون تومان بوده است.

صاحب یک داروخانه در شمال تهران به «اعتماد» می‌گوید: «در شرایط اقتصادی امروز کشور و با رقم فعلی دستمزد‌ها و هزینه‌های جاری و اجاربه‌های ملک تجاری، داروخانه‌بخش خصوصی اگر نتواند روزی ۷ میلیون تومان فروش داشته باشد، ورشکست می‌شود. تادوسال گذشته بیش‌ترین درآم‌دقانونی داروخانه‌های بخش خصوصی از محل فروش لوازم آرایشی بهداشتی بود چون بیمه‌ها همیشه به داروخانه‌ها بدهکارند و

می‌کند که ظرف چندماه گذشته، فروش داروی «دوبل» (تمام تجاری یک داروی مسکن) و «گلو‌گوزا» (یکی از داروهای بیماران دیابتی) به وارد کنندگان ایرانی ممنوع شده و جواب فروشنده‌گان هم، دلیلی جز تحریم ایران و نگرانی از مجازات‌های امریکان نبوده است.

مسوولان فنی داروخانه‌ها فهرست‌های مفصل‌تری می‌اندازد و می‌گویند: «دکتر ۱۰۰ عدد نوشته ولی این دارو سهمیه‌بندی شده و به هر مشتری بیشتر از ۲۰ قرص نمی‌توانیم بدهیم، باید هر ۱۰ روز یک‌بار نسخه بیورید و باقی دارو را بگیرد.» مسوولان حوزه سلامت تبدیل شده‌است. مسوولان جدید جمعیت اهل احمر که از جمله نهادهای دارای مجوز واردات دارو هستند، ظرف روز‌های اخیر به کل منکر هر گونه کمبودارویی شده‌اند در حالی که قفسه‌های داروخانه‌ها، در حال خالی‌شدن از داروهای حیاتی است. وزیر معانوان وزارت بهداشت هم، فعلاً فقط درباره «کرونا» و «پروتکل بهداشتی» حرف می‌زند و انگار موجودی و ذخایر دارو، تکمیل است و خط تولید داخلی با ظرفیت صدصدی در حال کار است و واردات دارو و مواد اولیه هم برقرار است و دسترسی به مهم‌ترین کالای استراتژیک کشور، هیچ مشکلی ندارد. در مقابل این حجم انکار و بی‌تفاوتی، صاحب یک داروخانه در مرکز تهران از تغییر و افزایش هزینه‌ای قیمت داروها خبر می‌دهد و ضمن آنکه در مزاحی تلخ می‌گوید: «باید یک کارمند جدید استخدام کنیم که هر هفته قیمت فاکتور‌ها و درصاف افزایش قیمت را محاسبه کند تا با فروش به قیمت قدیمی هفته قبل، سرمان کلاه نرود.» با ذکر مصداق از افزایش چراغ خاموش قیمت دارو می‌گوید که به‌طور متوسط، قیمت دارو ظرف هفته‌های گذشته حدود ۲۰ درصد افزایش قیمت داشته و از قیمت آسپرین ۸۰ ایرانی مثال می‌زند که از ۱۲ هزار و ۵۰۰ تومان به ۴۰ هزار تومان افزایش یافته‌است. مثال‌های دیگری هم

دار از جمله اینکه قیمت آنتی‌بیوتیک‌ها ۳۰ درصد افزایش یافته و تأکید می‌کند این افزایش قیمت، فقط مربوط به داروهای ایرانی بوده چون داروی خارجی الان اصلاً امکان واردات ندارد. چرا ندارد؟ مسوول یکی از شرکتهای واردکننده دارو جواب این سوال را می‌دهد: «شرکتهای خارجی دیگر به‌ما دارو نمی‌فروشند. می‌گویند شما تحریم هستید و اجازه فروش دارو به شما نداریم. البته اگر هم می‌فروختند، ارزی نداریم که بتوانیم با آن دارو بخریم.» این مسوول شرکت واردکننده دارو به عنوان مصداق اشاره

سارا معصومی

سرانجام ایران و جامعه جهانی به روز ۱۸ اکتبر که پایان محدودیت‌های تسلیحاتی ایران برای خرید و فروش سلاح است، رسیدند. تاریخی که ایالات متحده تمام تلاش خود را به کار گرفت تا ایران پیش از رسیدن به آن در واکنش به اقدام‌های مخرب با ایالات متحده در مسیر اجرای برجام از این توافق خارج شده و از خیر رفع محدودیت‌های تسلیحاتی هم بگذرد. با این همه ایران در شرایط سیاسی، اقتصادی و امنیتی که در برجام پیش بینی شده بود به این موعد نرسید و همین موضوع رسیدن به این تاریخ را صاف ربه دستاوردی سیاسی تبدیل کرد. با این همه سنینا عضدی، پژوهشگر روابط بین‌المللی در شورای آتلاتنیک، پژوهشگر با «عتماد» می‌گوید، ایجاد شکاف میان اروپا و ایالات متحده از دستاوردهای دولت حسن روحانی است و نباید آن را دست کم گرفت. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه بخوانید:

■ **امروز ایران نخستین دستاورد باقی ماندن در توافق هسته‌ای به رغم کارشکنی‌های امریکاوالبنه ناتوانی‌های اروپا در تامین منافع اقتصادی ایران را که لغو محدودیت‌های تسلیحاتی است به دست می‌آورد. باتوجه به اقدام یکجانبه ایالات متحده در فعال سازی مکانیسم ماشه همچنین صدور فرمان اجرایی برای نفلزارت بر اجرای دقیق متن قطعنامه‌های پیشین شورای امنیت علیه ایران، اهمیت رسیدن به این تاریخ برای ایران را در چه مواردی می‌دانید؟**

از دو جنبه داخلی و بین‌المللی می‌توان درباره اهمیت این تاریخ سخن گفت: از نظر داخلی برجام مهم‌ترین دستاورد سیاست خارجی ایران در ۲۰ سال گذشته است. حسن روحانی در کارزار انتخاباتی خود وعده داده بود که مسائل هسته‌ای و اختلاف‌های دیپلماتیک ایران را با جامعه جهانی به‌خصوص قدرت‌های بزرگ حل کند و البته که برجام این کار را انجام داد. اما از بدادنه، دونالد ترامپ در سال ۲۰۱۶ برنده انتخابات شد و دولت روحانی این فرصت را پیدا نکرد که دستاوردهای اقتصادی برجام را وارد مملکت کند. با این همه، رسیدن به این تاریخ هنوز برای روحانی یک پیروز محسوب می‌شود، چرا که به هر حال روز ۱۸ اکتبر به‌عنوان تحریم‌های تسلیحاتی شورای امنیت سازمان ملل پس از چند سال لغو می‌شوند. در سال ۲۰۲۳ که اروپا نیز تحریم‌های تسلیحاتی خود علیه ایران را پایان بدهد باز هم این مساله دستاورد و پیروزی سیاسی برای ایران خواهد بود. جنبه بین‌المللی این مساله هم این است که حسن روحانی با خداحافظی از رزاست جمهوری کمتر از یک سال فاصله دارد و این در حالی است که همین بازه زمانی ایران به موضوع اختلاف اساسی میان اروپا و ایالات متحده امریکا تبدیل شده است. اروپایی‌ها به اینکه در نگرانی از لغو تحریم تسلیحاتی ایران با امریکا هم‌نظر شده‌اند اما در بازگشت قطعنامه‌های پیشین شورای امنیت علیه ایران با واشنگتن اختلاف نظر دارند. در حالی که واشنگتن ادعا می‌کند تحریم‌های شورای امنیت بازگشته، اروپا می‌گوید امریکا حق قانونی برای بازگرداندن این تحریم‌ها را ندارد. این مساله به د کترین

گفت‌وگوی روز ۲

گروه دیپلماسی | پنجمین سال حصول توافق هسته‌ای میان ایران و ۱۰+۵ وقت در حالی فرارسید که با ایالات متحده امریکانه تنها دیگر در این توافق حضور ندارد، بلکه همه تلاش‌های خود را برای تخریب آن نیز به کار گرفت و در ایستگاه آخر در ۲۰ سپتامبر اعلام کرد که با استفاده از مکانیسم ماشه تمام تحریم‌های مندرج در قطعنامه‌های پیشین شورای امنیت علیه ایران را بازگزاردانه است. با وجود تمام تلاش‌های ایالات متحده برای تمدید محدودیت‌های تسلیحاتی ایران از امروز عملاً این محدودیت‌ها به تاریخ سپرده شده‌اند، اما اینکه ایران بتواند تا توجه به حجم تحریم‌های ایالات متحده در عرصه تجارت تسلیحات‌کاری از پیش‌بیر در زمان و البته میزان مقاومت کشور‌های خریدار یافروشنده تسلیحات از یا به ایران تعیین خواهد کرد. مشروح گفت‌وگو با کوروش احمدی، کارشناس ارشد مسائل سیاست خارجی را در ادامه بخوانید.

■ **با فرارسیدن ۲۷ مهر یعنی روز لغو محدودیت‌های تسلیحاتی ایران به نحو مقرر در ضمیمه ۱ قطعنامه ۲۲۳۱. آیا محدودیت‌های مربوطه را باید خاتمه یافته تلقی کنیم؟** به لحاظ سیاسی و حقوقی می‌توان گفت که تلاش امریکا برای تمدید تحریم‌های تسلیحاتی علیه ایران از طریق شورای امنیت به شکست انجامیده است، چه در ۱۴ آگوست که امریکا پیش‌نویسی برای تمدید این تحریم‌ها به شورای امنیت ارائه کرد و نتهاودرای مثبت به دست آورد و چه زمانی که امریکا کوشید مکانیسم ماشه را فعال کند و از این طریق کلیه قطعنامه‌های ضایرانی شوره، به شمول قطعنامه ۱۹۲۹ حاوی تحریم تسلیحاتی را احیا کند. در مورد اخیر نیز ۱۳ عضو از ۱۵ عضو شوره روشنی مخالف خود را با اقدام امریکابه دلیل اینکه امریکادیکر عضو برجام نیست، ابراز کردند و به این دلیل اساساً نپذیرفتند که ماشه مورد اشاره در بندهای ۱۱ و ۱۲ قطعنامه ۲۲۳۱ چکند نه دست‌ساز ایران در حالی است که اگر امریکا همچنان عضو برجام بود، روند اعاده قطعنامه‌های ضایرانی بنا به خواست امریکا می‌توانست اتوماتیک و قطعی باشد. به لحاظ حقوقی مهم است که شورای امنیت دست به اقدامی برای احیای سازکارهای تحریم ایران نزد، یعنی اگر مثلاً قطعنامه ۱۳۳۱ احیا شده تلقی می‌شد، کمیته تحریم ۱۳۳۷ باید مجدداً تشکیل و رییس آن تعیین می‌شد یا احیای قطعنامه ۱۹۲۹ باید از اما به احیای بلل کارشناسی مقرر در آن می‌انجامید. می‌بینم که هیچ‌یک از این کارها نشده‌و این یعنی اینکه از نظر شورای امنیت و بر خلاف ادعا

دیپلماسی

حسن روحانی بازمی‌گردد که سال‌ها پیش در کتابش نیز به آن اشاره کرده و نوشته بود که ایران نمی‌تواند هم‌زمان با اروپا و امریکا درگیر باشد و باید سیاست ایجاد اختلاف میان این دو را دنبال کند. رسیدن به این تاریخ پیروزی برای روحانی هم در سطح داخلی و هم بین‌المللی است که توانسته با صبر راهبردی وضعیت را به گونه‌ای پیش ببرد که هر چند اروپایی‌ها به وعده‌های اقتصادی داده شده در برجام عمل نکرند اما از نظر سیاسی در کنار ایالات متحده هم قرار نداشتند.

■ **فکرمی‌کنید در شرایطی که ایران پس از تاریخ ۱۸ اکتبر اقدام به تجارت تسلیحاتی اعم از خرید یا فروش کند، واکنش دولت دونالد ترامپ به این اقدام چه خواهد بود؟**

مساله این است که آیا دولت ترامپ همچنان سر کار خواهد بود یا خیر. اگر دولت دونالد ترامپ همچنان سر کار باشد تلاش می‌کند با تهدید بار عاب‌البنه تطمیع سایر کشور‌ها به‌خصوص چین و روسیه را که احتمالاً فروشنده‌های اصلی اسلحه به ایران خواهند بود از تجارت تسلیحاتی با ایران منع کند. من فکر نمی‌کنم در شرایط فعلی تا زمانی که ترامپ در قدرت باشد، امریکا بگذارد که تجارت اسلحه با ایران به راحتی انجام شود.

■ **در چند سده اخیر بر خی مقام‌های روسیه تاکید داشته‌اند که اگر ایران پس از این تاریخ در خواستی برای خرید سلاح داشته باشد، مسکو این درخواست را بررسی کرده و آماده فروش سلاح به ایران است. این در حالی است که ما در گذشته سابقه تعلل روس‌ها در واگذاری سامانه دفاع موشکی اس ۳۰۰ به ایران را شاهد بودیم. فکر می‌کنید باتوجه به تحریم‌های ایالات متحده علیه ایران، روسیه ریسک چنین تجارتی را بپذیرد؟**

دولت ترامپ تلاش خواهد کرد با تهدید منابع فروش سلاح به ایران شود و حتی ممکن است به سمت تطمیع و بده بستان‌های پشت پرده با چین و روسیه هم شود تا در قبال عدم فروش سلاح به ایران، امتیازی به آنها داده شود. اینکه روسیه و چین تا چه اندازه به خواسته‌های دونالد ترامپ بدهند به نوع روابط آنها با امریکا در صورت پیروزی مجدد ترامپ بازمی‌گردد. همان‌طور که شما هم اشاره کردید در پرونده فروش سامانه دفاع موشکی اس ۳۰۰ روسیه به ایران شاهد بودیم که روس‌ها با وجود قرار داد با ایران این تسلیحات را تا پس از حصول برجام به تهران تحویل ندادند، چینی‌ها هم معمولاً رفتار مشابه روس‌ها دارند و با اینکه حرف‌های فزاینی می‌زنند اما حاضر نیستند از منافع ملی خود بگذرند. پاسخ به این سوال به این بازمی‌گردد که رابطه روسیه با امریکا در آن مقطع در چه سطحی قرار داشته باشد. اگر روابط خوب باشد احتمال اینکه ریسک تجارت تسلیحاتی با ایران را به بخن نرسد بسیار کم خواهد بود، اما اگر روابط حسنه نباشد یا در سطح پر تنش باشد احتمال اینکه مثلاً روس‌ها با فروش سلاح به ایران به دنبال قدرت‌نمایی در برابر امریکا باشند، وجود دارد. مساله مهم دیگر وضعیت اقتصادی ایران است. حتی اگر قرار دای

سینا عضدی، پژوهشگر روابط بین‌المللی در شورای آتلاتنیک:

تا ترامپ هست، تجارت اسلحه برای ایران آسان نمی‌شود

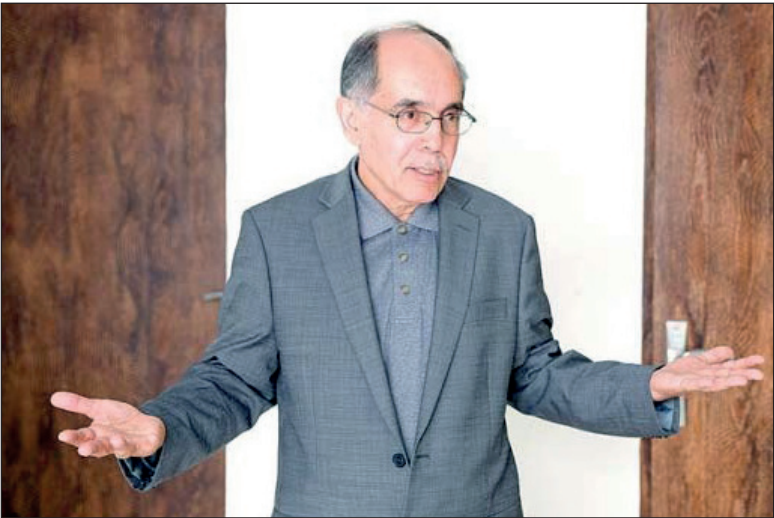
■ **صبر راهبردی ایران نتیجه داد.**
■ **در تجارت تسلیحاتی، مقاومت روسیه و چین در برابر امریکا مهم است.**
■ **دولت ترامپ تلاش خواهد کرد با تهدید مانع فروش سلاح به ایران شود و حتی ممکن است به سمت تطمیع و بده بستان‌های پشت پرده با چین و روسیه هم برود تا در قبال عدم فروش سلاح به ایران، امتیازی به آنها داده شود.**
■ **«سیاست حداکثری» ترامپ ادامه پیدا می‌کند تا جایی که یکی یک مقدار کوه تاه بیاید؛ با واشنگتن در مقابل تهران یا ایران در برابر خواسته‌های امریکا کوه تاه بیاید.**
■ **قبای ایران در منطقه در هر صورت و همین‌الان هم خریدهای عظیم تسلیحاتی دارند. امارات متحده عربی پس از عادی سازی رابطه با اسرائیل هواپیماهای اف ۳۵ امریکا را تحویل خواهد گرفت. عربستان از بزرگ‌ترین واردکننده‌های اسلحه در منطقه ماست.**

بسته شود، ایران باید بتواند پول این قرار دادها را پرداخت کند. این سیستم‌ها اگر ن هستند به عنوان مثال هر فروند سوخو ۳۰ که ایران ظاهراً به آن علاقه‌مند است، میان ۳۵ تا ۳۵ میلیون دلار قیمت دارد و البته هزینه قطعات، نگهداری و آموزش را هم باید به این رقم اضافه کرد. در شرایطی که بهای ارز در ایران هر روز بالاتر می‌رود باید دید که آیا ایران از نظر اقتصادی توانایی پرداخت این مبلغ‌ها را دارد که من در شرایط فعلی بعید می‌دانم.
■ **شما به مساله همراهی روسیه با امریکا در جریان تحویل دادن سامانه اس ۳۰۰ اشاره کردید اما مساله اینجاست که در آن مقطع تحریم‌های شورای امنیت علیه ایران برقرار بود و پس از ۱۸ اکتبر این تحریم‌ها عملاً وجود نخواهند داشت. در این صورت همراهی روسیه با امریکا به معنی همراه شدن با تحریم‌های یکجانبه امریکا خواهد بود. فکر می‌کنید روسیه با چین علیه ایران تا این اندازه پیشروی خواهند کرد؟**

روسیه یا هر کشور دیگری می‌تواند قرار دادهای تسلیحاتی با ایران را امضا کند اما در تحویل دادن تجهیزات با تسلیحات تعلل کرده و امروز و فردا کند. این قبیل اتفاقات در سطح بین‌المللی زیاد رخ می‌دهد و به عنوان

کوروش احمدی در گفت‌وگو با «اعتماد»:

اقدام ایران در حفظ انزوای سیاسی دولت ترامپ عاقلانه بود

ایران ترجیح داد این دستاورد دیپلماتیک، یعنی انزوای سیاسی دولت ترامپ را حفظ کند، کار شایسته بود، چون در غیر این صورت نه تنها تحریم باقی بود، بلکه بین‌المللی هم می‌شد. در این شرایط تنها یک راه‌حل دیگر وجود داشت و اینکه ایران علاوه بر عدول گام به گام از برجام، نسبت به قطع همکاری با آژانس، خروج از ان پی تی و حرکت به سمت غنی سازی ۹۰ درصد هم اقدام می‌کرد. بدیهی است که در چنین صورتی نه تنها تحریم لغو نمی‌شد، بلکه از طریق سازمان ملل بین‌المللی هم می‌شد. بعید می‌دانم در چنین صورتی کسی تصور کند که نان مردم بیشتر می‌شد. بگذریم از اینکه به نظر من آثار سوء بعد بریت‌ضمن بر نان مردم بسیار بیشتر از آثار تحریم است.

بگیرند، کاری نمی‌تواند انجام شود. مشکل سومی نیز گویا وجود دارد که برمی‌گردد به لابی کشور‌های منطقه در روسیه و شاید چین و تلاش این کشور‌ها برای جلوگیری از فروش سلاح به ایران. ضمن اینکه این کشور‌ها بودجه خیر، گفته می‌شود که حدود ۲۰ میلیارد از ۴۰ میلیارد دلار مسود شده ایران در چین مسدود است، این بدان معناست که حتی شرکت‌ها و بانک‌های عمدتاً دولتی چینی، به رغم تمایل دولت آن کشور به کار با ایران، در عمل قادر به عبور موثر از سد تحریم‌های فراملی نمی‌ایستند. شرکت‌ها و بانک‌های چینی و روسی طی سال‌های گذشته نشان دادند که معمولاً و حداقل به نحو رسمی و علنی حاضر به کار با ایران در حوزه‌های مشمول تحریم مانند بهره‌داری نفت و پروژه‌های هسته‌ای نیستند، چرا که نمی‌خواهند دست‌رسی بافعل با بالقوه بازار امریکا را دست بدهند. اگر صنایع نظامی این دو کشور نیز همین‌رویه را در پیش

خریدهای تسلیحاتی آنها به قوت خود باقی است، ادامه خواهد داشت و ممکن است کمی بیشتر هم شود. اگر ایران سیستم تسلیحاتی را از روسیه خریداری کند این احتمال وجود دارد که امریکا در قبال آن به عربستان سیستم تسلیحاتی را که تاکنون نداده، بدهد.

■ **تحریم‌های تسلیحاتی اروپا علیه ایران تا سال ۲۰۲۳ همچنان به قوت خود باقی خواهد ماند.**
■ **ما نیز می‌دانیم که کشور‌های اروپایی در لزوم تمدید تحریم تسلیحاتی ایران از کانال شورای امنیت هم با امریکا ی ترامپ موافق بودند اما درج این مطالبه ایران در برجام و قطعنامه ۲۲۳۱ عملاً مانع از مخالفت عملی آنها با لغو این محدودیت‌ها شد. فکر می‌کنید پس از لغو این معافیت، اروپایی‌ها در مسیر خرید و فروش تسلیحاتی ایران کارشکنی کرده یا تلاشی تازه برای اعمال مجدد این محدودیت‌ها را رقم می‌زنند؟**

این مساله به رفتار ایران و سیاست خارجی ایران در چند سال آینده بستگی دارد. اگر رفتار سیاست خارجی ایران به گونه‌ای باشد که اروپایی‌ها را به سمت امریکا هل بدهد در این صورت اروپایی‌ها نه تنها محدودیت‌های خود را تمدید خواهند کرد بلکه حتی در مسیر خرید اسلحه از سوی ایران هم کارشکنی خواهند کرد. اما اگر سیاست خارجی ایران همان گونه که در این ۴ سال بوده ادامه پیدا کند، اروپایی‌ها طبیعتاً تسلیحاتی به ایران نمی‌فروشند اما در مسیر خرید و فروش تسلیحاتی ایران هم کارشکنی نخواهند کرد.

■ **محدودیت‌های تسلیحاتی ایران در آستانه انتخابات ایالات متحده بر داشته می‌شوند. فکر می‌کنید در صورت پیروزی دونالد ترامپ در انتخابات، احتمال استازی او در مقابل ایران چه تغییری کند؟ یا سیاست فشار حداکثری نتوانست ایران را تا این سیاه زمانی پای میز مذاکره مدنظر ترامپ بکشاند.**

دونالد ترامپ در صورت پیروزی، سیاست فشار حداکثری علیه ایران را ادامه و سایر بخش‌های اقتصادی ایران را نیز از تحریم جامانده در لیست تحریم قرار خواهد داد. ترامپ از این تحریم‌ها به دنبال مذاکره با ایران است اما مساله‌ای که وجود دارد این است که عملاً سیاست امریکا در قبال ایران به «تحریم برای تحریم» تبدیل شده است. ۱۲ هدفی که مایک پمپئو، وزیر خارجه ایالات متحده برای ایران در ترسیم کرد عملاً به معنای تسلیع می‌شد و شرط شدن ایران است و محقق نخواهد شد. من اعتقاد دارم که دونالد ترامپ واقعا علاقه‌مند به مذاکره با تهران است اما این علاقه به این دلیل نیست که او تمایل خاصی به فصل مساله میان ایران و امریکا داشته باشد بلکه علاقه دارد که بخود که من رئیس جمهوری بودم که توانستم یکی از مسائل عمده امریکا را حل کنم. او در پرونده ایران هم مانند کره شمالی در دست مانند بهره‌داری از یک نمایش است. در پرونده کره شمالی هم ترامپ و کیم جونگ اون با هم عکس یادگاری گرفته‌و

گفته شد که بیونگ یانگ خلع سلاح هسته‌ای را پذیرفته است اما در عمل چنین مساله‌ای نه تنها محقق نشد که فناوری هسته‌ای کره شمالی به‌شرفت‌هایی هم داشته است. ترامپ به دنبال توافق با تهران است اما اطرافیان او به هیچ وجه چنین توافقی را نمی‌خواهند. اکنون جان بولتون دیگر نیست اما افرادی مانند مایک پمپئو و کسلی هستند که به دلایل ایدئولوژیک با ایران مخالف هستند. در حال حاضر هم در ایران و هم در امریکا تندر‌ها برای تخریب هر چه بیشتر رابطه میان دو کشور باهم سابقه گذاشته‌اند. به اعتقاد من «سیاست حداکثری» ترامپ ادامه پیدا می‌کند تا جایی که یکی یک مقدار کوه تاه بیاید؛ با واشنگتن در مقابل تهران یا ایران در برابر خواسته‌های امریکا کوه تاه بیاید.

■ **مهم‌ترین سوالی که این روزها در ایران حتی در میان مردم عادی نیز بر سر پیده می‌شود این است که آیا پیروزی دونالد ترامپ به نفع تهران خواهد بود یا جو بایدن؟ طبیعتاً منظور از نفع در این مقطع حرکت دو کشور به سمت تنش ز دایی و کاسته شدن از فشار اقتصادی بر مردم و در کر دن منطقه از خطر منازعه نظامی است. شما پیروزی بایدن را با توجه به شروطی که برای تنش ز دایی از رابطه با تهران گذاشته تا چه اندازه در راستای کاهش تنش میان دو کشور می‌دانید؟**

جوابین در صورت پیروزی به سمت تامین منافع ایران نخواهد رفت و او هم منافع ایالات متحده را در نظر خواهد گرفت، اما بر خورد جوابین و دونالد ترامپ در این بین متفاوت است چون بایدن به گروهی از سیاستمداران امریکا تعلق دارد که در کم می‌کند، کشور‌هایی که امریکا تخصیص در منافع مشروعی دارند نه باید تامین شود. بر اساس همین دیدگاه بود که در دوره باراک اوباما، دولت امریکا به این نتیجه رسید که ایران منافع مشروعی دارد که باید در سایه هر توافقی بر آورده شود و بر همین اساس پس از چندین سال مخالفت، باراک اوباما غنی سازی در ایران را قبول کرد و پذیرفت که در این غنی سازی منافعی برای ایران وجود دارد که باید تامین شود.

جوابین می‌داند تا زمانی که منافع مشروع ایران تامین نشود، ایران حاضر نخواهد شد به قرار داد جدید برسد. دونالد ترامپ و اطرافیان او چنین رویکردی در سیاست خارجی و در قبال سایر کشور‌ها ندارند.

نکته مهم دیگر این است که مسلمانان زمان بایدن تنش‌ها میان ایران و امریکا کمتر خواهد شد، چرا که بایدن وعده بازگشت به برجام را مطرح کرده و البته گفته ماکت بایدا ادامه پیدا کند که این مساله جدایی است. برجام یک نکته مهم داشت و آن هم این بود که تنش‌ها میان ایران و امریکا کاسته و خط مستقیم ارتباطی را میان دو کشور ایجاد کرد که در کاهش تنش نقش مهمی داشت. چندماه پس از برجام زمانی که نیروهای امریکایی در خلیج فارس بازداشت‌دند اینکه آن کر ی وجود ظرفیتی برای فساد باهم به‌طور مستقیم مکاتبه کنند، نقش مهمی در کاهش تنش و به اصطلاح بر طرف کردن مساله داشت. در دوره ترامپ ایران و امریکا دو بار تا ترنگه جنگ رفتند؛ یکبار پس از سرنگون کردن پهپاد امریکا و یکبار هم پس از ترور سردار سلیمانی انتظار نداشته‌باشیم که بایدن منافع ایران را تامین کند بلکه او هم منافع امریکا را در نظر می‌گیرد اما منفعتی که برای ایران خواهد داشت این است که خطر برخورد میان ایران و امریکا را بسیار کمتر خواهد کرد.

تاریخ آن کشور بی سابقه است، به‌طوری که حتی متحدان اروپایی امریکانیز با این دولت مشکل حاد دارند. برجام در ظرف مدت خود توافقی بود که کاملاً به سود ایران بود و مهم‌تر اینکه با اجماع کامل در داخل مذاکره و نهایی شد. اما پیروزی ضعیف ترامپ در ۲۰۱۶ از طریق کالج انتخاباتی که با شکستش در آرای عمومی همراه بود، محاسبات را به‌هم ریخت. البته اگر هیلاری کلینتون رییس جمهور می‌شد، باز هم مشکلاتی ایجاد می‌شد؛ البته نه در حد مشکل با ترامپ. بعد از این هم اگر بایدن روی کار آید، بازگشت امریکا به برجام اتوماتیک است و آسان نخواهد بود. علت اصلی هم این است که برجام توافقی است یک موضوعی، یعنی تنها و تنها کمتر کر بر برنامه هسته‌ای است. یعنی بهرغم حل این مشکل در برجام، مشکلات عدیده دیگر، به ویژه مسائل منطقه‌ای هر آن می‌توانند به داخل برجام سبزی کنند و کار را کنترل خارج شود. عملاً او باید توجه داشته‌باشیم که اولاً دولت اوباما یک دولت استثنایی بود و ثانیاً توافق در یکی، تسلیحات و شاید مشکلات بزرگ‌تر مواجه هستیم. بازار تسلیحات بین‌المللی بازاری رقابتی و ویژه است و دارای حساسیت‌های بالا. مشکل می‌توان تصور کرد که دولت‌ها به‌طور سیستماتیک حاضر به خرید سلاح از یک کشور تحت تحریم باشند؛ به ویژه آنکه آموزش و خدمات پس از فروش در ارتباط با سلاح و تجهیزات نظامی از اهمیت بیشتری برخوردار است. به علاوه، بازار بایی برای سلاح پروسه زمانبری است و در آن شناختن شدن سلاح بسیار مهم است. قبایل‌رخ کشور‌های غربی ایران را متهم به تلاش برای فروش تسلیحات به برخی گروه‌ها در آفریقا کرد دادند و این اتهام منجر به بازداشت برخی از ایرانیان در آفریقا شده است. این تجربیات گویای حساسیت مساله است. تردید نیست که در صورت رفع تحریم صنایع نظامی مای‌تواند شکوفا شده و به عنوان فروشنده صنایع در سطح جهانی مطرح‌بند.

■ **در افکار عمومی این ایهام وجود دارد که قرار بود با برجام، تحریم‌های اقتصادی در داشته‌شد و معیشت مردم آسان تر شود اما عملادر دو سال گذشته این مساله با کارشکنی‌های امریکا و سایر بازماندگان دستاوردهای دیپلماتیک که تا ثیری بر سفره مردم ندارد، نگاه‌کند. فکر نمی‌کنید که اگر امروز به مردم بگوییم‌ن شما کمتر اما تحریم تسلیحاتی شما لغو شده‌باش‌تفایل چندانی رویه‌رو نشود؟** این قضیه واقعا حکایت آفتاب آمد دلیل آفتاب است. در این معادله همواره باید د فاکتوری را در نظر گرفت که خارج از اراده ایران و دیگر اعضای برجام بوده و آن روی کار آمدن دولتی در امریکاست که از بسیاری جهات در

علیرضانامورحقیقی

توافق برجام جدا از ستایش‌ها و انتقاداتی که به آن انجام گرفته و فی‌المثل این توافق ننوانست تحریم معاملات دلاری را حل کند، اما در حوزه دفاعی گشایش‌هایی را برای جمهوری اسلامی به ارمغان آورد. جدا از کاهش سطح تهدیدات دفاعی علیه ایران که روز به روز دامنه‌اش در آن زمان افزایش می‌یافت که آن را متوقف ساخت و در عین حال موقعیت منطقه‌ای ایران را ارتقا داد و همچنین امکاناتی برای انجام برخی معاملات در حوزه دفاعی مانند امکان خرید دفاع ضدهوایی اس ۳۰۰ برای ایران به همراه آورد که به خاطر تحریم‌های قبل به صورت فریز در آمده بود.

در فاز نهایی مذاکرات برجام مهم‌ترین مانع برای توافق مساله رفع تحریم تسلیحاتی ایران بود که با لغو قطعنامه‌های قبلی شورای امنیت این تحریم‌ها نیز لغو می‌گردید. امریکا به خاطر حفظ سیاست مهار ایران و نیز عدم تغییر موازنه استراتژیک موقعیت ایران و نیز راضی نگه داشتن متحدان عرب و اسرائیلی خود که با توافق برجام نیز مخالف بودند به هیچ عنوان حاضر به رفع تحریم تسلیحاتی ایران نبود و به حداقل تحریم ۱۰ ساله تسلیحاتی اصرار داشت. گروه مذاکراتی ایران که برای رسیدن به توافق اصرار داشتند و ترجیح دادند داوطلبانه این تحریم را به مدت پنج سال بپذیرند تا اختلال در حصول توافق ایجاد نشود. هرچند به نظر می‌رسید در بلوک قدرت ایران افرادی بودند که ملاحظات دفاعی برای شان اولویت داشت و چندان از انجام توافق راضی نبودند.

به هر حال رفع تحریم‌های تسلیحاتی جدا از اینکه در حوزه دفاعی می‌تواند گشایشی برای ایران ایجاد کند و نیز در صورتی که بتواند اقالم تسلیحاتی خود را بفروشد دسترسی به منابع مالی برایش به همراه دارد اما ملاحظات دیگری هم هست که باید به آن پرداخته شود.

الف – محدودیت‌ها و تبعات

در وهله نخست باید در نظر گرفت که رفع فروش تحریم تسلیحاتی نیز مر حله‌ای است و در این مرحله ایران حتی در شرایط عدم تحریم‌های بانکی نمی‌تواند هر سلاحی را خریداری کندو فی‌المثل ایران نمی‌تواند هواپیماهای پیشرفته جنگی که جزو نقاط ضعف دفاعی‌اش است خریداری کند و در حال حاضر شاید هدف خود را افزایش توان دفاعی و ضدهوایی و بازسازی زرهی و تجهیزاتی نیروی زمینی خود قرار دهد و در صورتی که روسیه حاضر به فروش دفاع ضدهوایی اس ۴۰۰ شود که آن هم بعید به نظر می‌رسد نسبت به خرید آن اقدام کند.

امسا در موقعیت فعلی رفع تحریم تسلیحاتی صورتحساب هزینه‌ای جدیدی برای ایران ایجاد کرده است و آن تحریم‌هایی است که امریکا در حوزه‌های مختلف از جمله تحریم کامل بانکی پس از شکست در رای گیری شورای امنیت در تمدید تحریم تسلیحاتی علیه ایران اعمال کرده است. طبیعی است که با پیروزی ترامپ این صورتحساب‌ها موقعیت ایران را دشوارتر ساخت و بعید است در حوزه دفاعی ایران بتواند معاملات استراتژیکی انجام دهد و بعید است به جز روسیه کشور دیگری در این زمینه با ایران معامله کند. علاوه براین در صورت ریاست جمهوری بایدن همین حساسیت به نحو دیگری وجود خواهد داشت. جز آنکه ایران برای مذاکرات کلی‌تری را سامان دهد. علاوه براین فروش تسلیحات نیز با مشکل جدی روبه‌روست و ایران به بازارهای محدودی

یادداشت — ۶

رضانصری

هسته‌ای و فناوری مرتبط به بعضی سلاح‌های متعارف (از آغاز کرد. سال بعد، با ادامه روند، قطعنامه ۱۷۴۷ «تجهیز، فروش، یا انتقال مستقیم و غیرمستقیم هر گونه سلاح و تسلیحات متعارف ثبت شده در سازمان ملل» و همچنین «حق آموزش، سرمایه‌گذاری، کمک مالی یا سایر خدمات مرتبط با این موارد» را از کشورها سلب نمود. متعاقباً، در سال ۲۰۰۸، طی یک قطعنامه فصل هفتمی دیگر، شورای امنیت محدودیت در حوزه تسلیحاتی را به برخی اقلام با «صرف دو گانه» و حتی نهاده‌ا و افراد گسترش داد و در نهایت در سال ۲۰۱۰ طی قطعنامه ۱۹۲۹ با گسترش دامنه اقالم تحریمی و تأکید بر ممنوعیت فعالیت‌های موشکی – با تندترین و الزام‌آورترین لحن – محدودیت‌های سخت و جدیدی در این زمینه ابلاغ کرد؛ به نحوی که همه دولت‌های عضو سازمان ملل را به اتخاذ «همه اقدامات لازم» – All necessary measures – برای جلوگیری از توسعه برنامه موشکی/تسلیماتی ایران «ملزوم» ساخت. اما در ۲۰۱۹ با انعقاد توافق برجام و تدوین قطعنامه ۲۳۳۱ – با ابتکار عمل تیم مذاکره کننده ایران – عمل محدودیت‌های ایران در حوزه موشک بالستیک – با تغییر یک عبارت «سنجری» در قطعنامه به یک عبارت «تشویقی» – با فاصله برداشته شد و از امروز نیز (۱۸ اکتبر ۲۰۱۸) – به‌رغم تمام تلاش‌های دولت امریکا – سایر محدودیت‌ها، مطابق زمان‌بندی مورد توافق طرفین در برجام لغو نشده است. حال اینکه لغو این محدودیت‌ها چه منافع و فوایدی برای صنعت نظامی و قدرت سخت‌افزاری ایران دارد

یکشنبه ۲۷ مهر ۱۳۹۹، اول ربیع‌الاول ۱۴۴۲، ۱۸ اکتبر ۲۰۲۰، سال هجدهم، شماره ۴۷۶۹

jahan@etemadnewspaper.ir

نگاهی به اما و اگرهای پایان محدودیت‌های تسلیحاتی

سایه روشن‌های تحریم تسلیحاتی ایران

می‌کند، اما این به تنهایی نمی‌تواند عنصر بازدارنده

محسوب شود. توان تولید اقتصادی و تکنولوژی کشور، در چه همبستگی ملی و نیز نحوه تعامل درون بلوک قدرت و موقعیت بین‌المللی کشورها نیز از عوامل دیگری هستند که می‌توانند در حوزه دفاعی نقش بازدارندگی ایفا کنند.

امروزه میزان نفوذ در بازار اقتصادی و توان تولیدی، تکنولوژیکی و دیجیتال یک کشور نیز می‌تواند عنصر بازدارنده در حوزه دفاعی باشد. ایران در نحوه مدیریت سیاسی و اقتصادی خود و در تنظیم رابطه با نظم بین‌المللی هنوز نتوانسته به معادله‌ای دست پیدا کند که بتواند از ظرفیت‌های انسانی و منابع اقتصادی خود به خوبی بهره‌برد. علاوه براین صورتحساب هزینه‌های مالی چالش‌های بین‌المللی ایران به‌خصوص در عدم امکان فروش منابع گاز و نفت ایران و نیز صادرات صنعتی و نیز خریدگران کالاهاهی اقتصادی خودامکانات دفاعی ایران را تضعیف می‌کنسد. در حوزه دیجیتال و تکنولوژی‌های اطلاعاتی ایران قابلیت‌های فراوانی داشت که در دوره آقای خامنه‌ی در حال شکوفایی بود که بخشی از غنی‌سازی و تحریم‌های بین‌المللی مانع شد که ظرفیت‌های انسانی ایران در این زمینه به‌ظهور برسد. همچنین بلوک سیاسی و قدرت در ایران هنوز نتوانسته به یک انسجامی دست پیدا کند که بتواند در حوزه‌های اساسی یک‌سیاست‌واحد را بکمترین اصطکاک به پیش ببرد که همین امر نیز در امر بازدارندگی و دفاعی موضعی تضعیف‌کننده به‌شمار می‌رود.افزایش عنصر همبستگی و مشارکت سیاسی نیز در گذشته‌مانند سال‌های آغازین جنگ با عراق و نیز در سال ۷۶ و خروج دیپلمات‌های اروپایی از ایران و روی کار آمدن دولت خامنه‌ی و نیز در آغاز حمله امریکا به عراق که مشارکت سیاسی با دولت مورد اقبال مردم افزایش یافته بود، نشان داد که چقدر می‌تواند نقش بازدارنده در تهدیدات دفاعی ایفا کند.

«تاملی بر تحریم تسلیحاتی»

محل بحث دیگری است. اما یک نکته استثنایی در مورد تحریم‌های تسلیحاتی ایران وجود دارد که قابل تامل است؛ آن هم اینکه تاکنون – به استثنای عراق (در مقطع دو جنگ با امریکا) و کره شمالی (که پیرو خروج از آن بی‌نی و آمازش‌های هسته‌ای تحریم شد) – تمام تحریم‌های تسلیحاتی سازمان ملل غالباً علیه کشورهایی اعمال شده که عمدتاً در جنگ داخلی و نزاع‌های مزمن و لاینحل مرزی و قومی با همسایگان بوده‌اند. این کشورها نیز – همگی به استثنای لبنان – کشورهای آفریقایی (عمدتاً تحت پوشش نیروهای تسلیحاتی در چارچوب توافقاتی است که در راستای برقراری آتش‌بس و استقرار صلح اعمال شده‌اند. حتی بعضاً، اجرای برخی از این تحریم‌های سازمان ملل محدود به بخشی از مناطق در گیر در این کشورها – و نه کلیت آن سرزمین‌ها – می‌شود. حال، در اینجا این پرسش پیش می‌آید که چگونه ایران در فواصل سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۰ – آن هم با رای مثبت چین و روسیه به عنوان دو کشور متحد – تحت تحریم‌هایی قرار گرفت که نه تنها فاقد توجیه امنیتی است، بلکه غالباً مختص به مناطق و وضعیت‌های خاص مذکور بوده است؟

حال که این دوران سخت به پایان رسید و حاصل کار و فعالیت صدها لابی و میلیارد دها دلار

هزینه‌ای برای نگه داشتن ایران در فهرست «کشورهای تهدید آمیز» نقش بر آب شد، وقت تامل و تجربه‌اندوزی فرا رسیده است: در این راستا نیز اولین پرسشی که به ذهن خطور می‌کند این است که – اگر نگاهی به ۱۵ سال گذشته بیندازیم – کدام رو یکرد در سیاست خارجی ایران در نهایت به نفع کشور و حتی به سود صنعت دفاعی و توان سخت‌افزاری کشور تمام شد؟

دیپلماسی

گزارش جهان

مناقشه قره‌باغ با حمله موشکی ارمنستان به گنجه وار در حله جدیدی شد

آتش‌بس بی‌اثر

پافند هوایی (جمهوری) آذربایجان، یک‌فرود جنگنده سوخ-۲۵ نیروهای مسلح ارمنستان را که قصد حمله به مواضع ارتش (جمهوری) آذربایجان در منطقه جبرئیل داشت، ساقط کرد.» از طرف دیگر، علی‌اف در اظهاراتی مدعی شد که ارتش جمهوری آذربایجان، کنترل شهر قره‌باغ کوهستانی خبر می‌داند و از ادامه نبرد در خطوط تماس با نیروهای ارمنی می‌گفتند، اما بامداد شنیه خبر شلیک یک فرود موشک بالستیک اسکا‌دی به مناطق مسکونی شهر گنجه در عمق خاک جمهوری آذربایجان درگیری‌ها در ابعادی بزرگ‌تر از گذشته داشت. به گفته مقام‌های جمهوری آذربایجان ۱۳ غیرنظامی در این حمله موشکی کشته‌شده‌اند. مقام‌های پاکوو انکار اقدام ارمنستان را «جنایت جنگی» توصیف کرده‌اند. گنجه در ۲۶۸ کیلومتری غرب باکو، دومین شهر بزرگ جمهوری آذربایجان است.

سختگوی مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا روز شنیه با صدور بیانیه‌ای، حمله موشکی به شهر گنجه را محکوم کرد. پینتر استانوو تصریح کرد که حمله به غیرنظامیان و ساختمان‌های متعلق به آنها از سوی هر دو طرف (آذربایجان و ارمنستان) باید متوقف شود. او خواستار احترام به توافق آتش‌بس هفته گذشته، بدون فوت‌وقت شد. خبرگزاری ریانووستی از نشست شورای امنیت سازمان ملل متحد درباره بحران قره‌باغ خبر داده است. براساس این گزارش، اعضای شورای امنیت روز دوشنبه (۲۸ مهر ماه) بحران در منطقه قره‌باغ کوهستانی که به تنش‌های نظامی شدید میان جمهوری آذربایجان و ارمنستان منجر شده است را مورد بررسی قرار خواهد داد. این نشست به درخواست فرانسه، روسیه و امریکا که از اعضای گروه منسک برای حل و فصل بحران قره‌باغ هستند برگزار خواهد شد.

براساس گزارش‌ها روز شنیه مقام‌های قره‌باغ از وقوع انفجارهایی در شهرهای «استپاناکرت» و «شوشی» و زخمی شدن دست‌کم دو نفر خبر دادند، مقام‌های باکو نیز از کشته شدن دست‌کم ۱۲ نفر و زخمی شدن بیش از ۴۰ نفر دیگر در حمله موشکی نیروهای مسلح ارمنستان به شهر گنجه خبر دادند. به گزارش ایسنا، حکمت حاجی‌یف، مشاور ریاست جمهوری آذربایجان در پیامی توییتری نوشت: ۱۳ غیرنظامی کشته‌شدند و حدود ۴۰ نفر زخمی و عملیات‌های نجات ادامه دارد. سیاست ترور دولتی ارمنستان باید متوقف شود. این مقام جمهوری آذربایجان حمله با موشک بالستیک به شهر گنجه را از اراضی ارمنستان دانست. او گفت: موشک‌های بالستیک از اراضی ارمنستان علیه شهر گنجه شلیک شدند. این منطقه از منطقه درگیری بسیار فاصله دارد. هیچ ضرورت نظامی وجود نداشت.

دفتر دادستان کل جمهوری آذربایجان هم با تأیید کشته شدن شماری در گنجه از وارد آمدن خسارتی به انسبسیات غیرنظامی و خودروها خبر داد. براساس گزارش‌ها، ارتش ارمنستان همچنین به شهر مینگه چور هم حمله موشکی کرده اما پافند هوایی جمهوری آذربایجان آنها را دفع کرده است. سازمان ملل با صدور بیانیه‌ای از طرفین در گیر خواست از غیرنظامیان و زیرساخت‌های غیرنظامی براساس قوانین بشر دوستانه بین‌المللی حفاظت کنند.

اتهام جنایت جنگی به ایران
از انتشار گزارش‌هایی از حمله نیروهای مسلح ارمنستان به شهر «گنجه» جمهوری آذربایجان و کشته شدن دست‌کم ۱۲ نفر و زخمی شدن بیش از ۴۰ نفر دیگر، «ا‌پام علی‌اف» رئیس‌جمهور آذربایجان هشدار داد که از ایران انتقام خواهند گرفت. خبرگزاری روسی «اسپوتنیک» در این خصوص گزارش کرد، به دنبال هشدار علی‌اف به گرفتن انتقام از ارمنستان به دلیل حمله به گنجه، وزارت دفاع جمهوری آذربایجان از ساقط کردن یک جنگنده «سوخو-۲۵» ایران خبر داد. وزارت دفاع

جمهوری آذربایجان در بیانیه‌ای اعلام کرد: «در تاریخ ۱۷ اکتبر (۲۶ مهر ماه) در ساعت ۱۱:۰۱ صبح، نیروهای بین‌المللی حفاظت کنند.
از انتشار گزارش‌هایی از حمله نیروهای مسلح ارمنستان به شهر «گنجه» جمهوری آذربایجان و کشته شدن دست‌کم ۱۲ نفر و زخمی شدن بیش از ۴۰ نفر دیگر، «ا‌پام علی‌اف» رئیس‌جمهور آذربایجان هشدار داد که از ایران انتقام خواهند گرفت. خبرگزاری روسی «اسپوتنیک» در این خصوص گزارش کرد، به دنبال هشدار علی‌اف به گرفتن انتقام از ارمنستان به دلیل حمله به گنجه، وزارت دفاع جمهوری آذربایجان از ساقط کردن یک جنگنده «سوخو-۲۵» ایران خبر داد. وزارت دفاع جمهوری آذربایجان در بیانیه‌ای اعلام کرد: «در تاریخ ۱۷ اکتبر (۲۶ مهر ماه) در ساعت ۱۱:۰۱ صبح، نیروهای بین‌المللی حفاظت کنند.
از انتشار گزارش‌هایی از حمله نیروهای مسلح ارمنستان به شهر «گنجه» جمهوری آذربایجان و کشته شدن دست‌کم ۱۲ نفر و زخمی شدن بیش از ۴۰ نفر دیگر، «ا‌پام علی‌اف» رئیس‌جمهور آذربایجان هشدار داد که از ایران انتقام خواهند گرفت. خبرگزاری روسی «اسپوتنیک» در این خصوص گزارش کرد، به دنبال هشدار علی‌اف به گرفتن انتقام از ارمنستان به دلیل حمله به گنجه، وزارت دفاع جمهوری آذربایجان از ساقط کردن یک جنگنده «سوخو-۲۵» ایران خبر داد. وزارت دفاع جمهوری آذربایجان در بیانیه‌ای اعلام کرد: «در تاریخ ۱۷ اکتبر (۲۶ مهر ماه) در ساعت ۱۱:۰۱ صبح، نیروهای بین‌المللی حفاظت کنند.

ادامه از صفحه اول

جامعه‌شناسی حاضر در میدان

آمده او در موقعیت جدید به‌ او آموخت که باید دکتر توسلی از دانشگاه حذف شود. در نتیجه، فرد روزه‌ای که با راقی به موقعیتی جدید رسیده بود، حضور استاد توسلی را مانع بقایش می‌دانست و در نهایت زمینه‌صودر خروجش را فراهم کرد.

دکتر توسلی با ذکر خاطره نحوه «حاج‌آقا شدنش» به جای «استاد نامیده شدنش» تا باز نشستگی و خروج از درس و کلاس و دانشکده‌اش در ستیز با بنیادگرایان و رادیکال‌های اشغالگر علوم اجتماعی بود و هزینه مبارزاش را هم داد. اگر دکتر توسلی در این معر که می‌انداخت نمی‌کرد، اثری از علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی موجود باقی نمی‌ماند. همه جامعه‌شناسی

جامعه‌شناسی در ایران در میان معر که منازعه بلکه تلاش دانشگاهی و روشنگری باقی ماند تا زمانی که به واسطه بعضی از شاگردان رادیکالش خلع‌نشین شد. یاد می‌آید که متحدین ایران در شوروی امنیت – به به اتخاذ روشی نامتعارف واداشت و ایران را در فهرست تحریم‌شدگان تسلیحاتی در کنار دولت‌های جنگ‌زده مانند کنگو، سودان و آفریقای مرکزی نشانده – با رویکردی که در دوران او، اما، سازمان ملل را – آن هم با همراهی متحدین ایران در شوروی امنیت – به اتخاذ روشی نامتعارف واداشت و ایران را در فهرست تحریم‌شدگان تسلیحاتی در کنار دولت‌های جنگ‌زده مانند کنگو، سودان و آفریقای مرکزی نشانده – با رویکردی که در دوران ترامپ موجب شد شورای امنیت – به‌رغم تمام فشارها و تهدیدات نامتعارف واشنگتن – ایران را به فهرست دولت‌های متعارف و سازنده جهان بر صحنه دیپلماسی قرار داد؟ پاسخ منصفانه به این سوال می‌تواند در ماه‌ها و سال‌های آینده راهگشای بسیاری از مسائل و چالش‌های بین‌المللی ایران باشد.

سارا شریعتی

نقد کتاب دکتر توسلی در حضور ایشان برای من تجربه جدیدی است. می‌خواهم بحث خود را از جهت تملک و نقد میراث ایشان در جامعه‌شناسی دین و در جهت تکمیل و تداوم پروژه تحقیقات جامعه‌شناختی دین در ایران طرح کنم که ایشان از پیشگامان آن هستند.

اولین دیدار من با دکتر توسلی در پاریس بود. ایشان به مناسبت دوسالانه بین‌المللی جامعه‌شناسی دین به فرانسه سفر کرده بودند و این دیدار برای من که طی سال‌های زندگی‌ام در پاریس از محیط علمی ایران کاملاً دور بودم، تعیین‌کننده بود. با ایشان در لوکزامبورگ قرار گذاشتم. کتاب جامعه‌شناسی ادیان ژان پل ویلم که به تازگی انتشار یافته بود را تقدیم کردم و ایشان هم که اولین باز اولین اساتید جامعه‌شناسی دین در ایران بودند ساعت‌ها در مورد جامعه‌شناسی ایران، چهره‌ها و مباحث همچنین جایگاه مطالعات جامعه‌شناختی دین در ایران صحبت کردند. بعدها دریافتم که نام دکتر توسلی با بسیاری از اولین‌های جامعه‌شناسی ایران پیوند خورده است؛ از اولین رتبه‌اولی‌های دانشگاه‌ها، رئیس انجمن جامعه‌شناسی ایران، اولین کتاب در جامعه‌شناسی دین و... در بازگشتم به ایران اطلاع یافتم که تنها در دانشگاه تهران و در دانشگاه آزاد که دکتر توسلی تدریس می‌کردند، درس جامعه‌شناسی دین ارائه می‌شود. در آن زمان جامعه‌شناسی و به طور مشخص جامعه‌شناسی دین با نام دکتر توسلی پیوند خورده بود و هر جا که به سراغ جامعه‌شناسی دین می‌رفتم با این نام روبه‌رو می‌شدیم. شرکت در این جلسه در ایران و سخن گفتن در مورد جامعه‌شناسی دین در حضور ایشان، نقطه عطفی در این مسیر است. نقطه عطفی جهت تملک میراث با نقد آن و نشانگر حضور و تداوم پروژه ایشان در جامعه‌شناسی دین ایران.

این جلسه سومین جلسه‌ای است که به‌نقد و بررسی کتاب جامعه‌شناسی دینی اثر دکتر توسلی اختصاص یافته و این خود نشان دهنده اهمیت این کتاب است. این کتاب اولین متن درسی است که در سال ۱۳۸۰ با نام جامعه‌شناسی دینی در ایران انتشار می‌یابد. دکتر توسلی به کتاب عنایت به عنوان اولین کتاب با موضوع جامعه‌شناسی دین اشاره کردند که من نمی‌شناختم. تاریخ جامعه‌شناسی در ایران، تاریخی ۸۰ ساله است اما اولین کتاب آموزشی جامعه‌شناسی دین مربوط به ۱۵ سال پیش است و در سال ۱۳۸۰ انتشار می‌یابد. به نظر می‌رسد جامعه‌شناسی دین جزو آخرین گرایشاتی است که وارد تصویر کلی جامعه‌شناسی در ایران شده و این نکته خود قابل توجه و مطالعه است؛ چرا جامعه‌شناسی دین تا این حد دیر به کاروان جامعه‌شناسی در ایران پیوست؟

ترجمه مهم‌ترین متون کلاسیک جامعه‌شناسی به فارسی اغلب با تاخیر همراه بوده و با حدود کم و بیش یک قرن پس از نگارش و انتشارشان به فارسی برگردانده شده‌اند. صور بنیادی درو کیم در سال ۱۳۸۲ توسط صالح آراهه و در سال ۱۳۸۳ توسط باقر پرهام منتشر شده است. اخلاق پروتستانسیسم که قدیمی‌تر هست توسط انصاری در سال ۱۳۷۱ و توسط رشیدیان و کاشانی هم در سال ۱۳۷۳ انتشار یافته و دین زبیل نیز در سال ۱۳۸۸ منتشر شده است. ترجمه جامعه و اقتصاد ماکس وبر که دکتر منوچهری، دکتر ترابی‌ژاد و دکتر عمادزاده ترجمه کردند؛ شامل بخش مربوط به دین کتاب نمی‌شود و اصولاً می‌توان گفت که در آثار کلاسیک‌ها بخشی که مربوط به دین است نیز دیرتر به فارسی ترجمه و معرفی شده‌اند. دکتر توسلی این تأخیر را به حاکمیت تئوری‌های سکولار در قبل از انقلاب و مقاومت‌هایی که نسبت به خود جامعه‌شناسی دین بعد از انقلاب وجود داشته است مربوط می‌دانند. به نظر می‌رسد ورود جامعه‌شناسی دین به ایران که به سال‌های پایانی ۷۰ و ۸۰ مربوط است نیازمند شرایط مستعدی از نظر سیاسی بود؛ شرایطی که در دوره اصلاحات به وجود آمد و زمینه را برای طرح بحث‌های جدید مهیا کرد. همین بحث رانیز می‌توان در مورد سیر تالیفات دکتر توسلی نیز پرسید: دین به عنوان موضوع پژوهش به عنوان یک پروپلماتیک‌چ‌ده دوره‌ای‌وار در مسیر زندگی و فکری دکتر توسلی می‌شود و از چه دوره‌ای موضوع پژوهش قرار می‌گیرد؟ طبیعتاً مقدم بر پرسش از اعتقادات دینی، ایشان نیست. پرسش از زمانی است که مطالعات جامعه‌شناختی دین ممکن می‌شود و این شرایط مستعد به جامعه‌شناس اجازه می‌دهد دین را به عنوان یک موضوع پژوهشی انتخاب کند. امری که در دوره‌های دیگر چندان بدیهی به نظر نمی‌رسد. پاسخ به این سوال از منظر موقعیت دین در جامعه ایرانی ورود آن به جامعه‌شناسی ایران اهمیت دارد. ایشان در مقدمه کتاب جامعه‌شناسی دین اشاره کرده‌اند که از آن رو که اسلام خصوصاً جامعه با جوامع اسلامی را مقدس و متعالی می‌دانند، پرداختن به دین به عنوان موضوع پژوهش، مساله ایجاد می‌کند و می‌نویسند: «هن دارم خطر می‌کنم، ما دست‌مان نسبت به این مسائل خیلی باز نیست». ۱۰ سال بعد در دوره ما، باز می‌بینیم هشتاد دکتر توسلی در مقدمه کتاب، مناسبت می‌یابد و جامعه‌شناسان دین در ایران از مسائل و حساسیت‌های سخن می‌گویند که در این حوزه وجود دارد، محدودیت‌زاست و مانع تحقیقات می‌شود.

کتاب دکتر توسلی، اولین کتابی است که به عنوان جامعه‌شناسی دینی در ایران به چاپ می‌رسد. امروز پس از گذشت ۱۵ سال از کتاب چند تن از اساتید دانشگاه در این حوزه تالیفاتی را منتشر کرده‌اند به عنوان نمونه دکتر شیعیان، ندمجموعه‌ای را شروع کرده‌اند که شماره یک آن تحت عنوان جامعه‌شناسی دین منتشر شده و شاید شماره دوم نیز انتشار یافته باشد. دکتر مدحی، کتابی تحت عنوان جامعه‌شناسی دین به روایت دیگر به چاپ رسانده‌اند، دکتر سراج‌اندیز کتاب چالش‌های دین مدرنیته را منتشر کرده‌اند. اما جامعه‌شناسی دین هنوز جزو فقیرترین شاخه‌های جامعه‌شناختی در حوزه آثار تالیفی از جانب

جامعه‌شناسان ایرانی است. این خود نکته مهم و قابل توجه دیگری است. یکی از اولین نکات مطرح در این کتاب، عنوان آن یعنی «جامعه‌شناسی دینی» است که در هر سه جلسه نقد، مورد بحث قرار گرفته است. دقیقاً همان طور که دکتر توسلی اشاره کردند این حساسیت به دلیل زمینه ملتهب فکری ایران است که در آن مدام از نویسنده خواسته می‌شود، تعیین کند عنوان این کتاب، جامعه‌شناسی دینی است یا جامعه‌شناسی دین؟ و دیگر نویسنده خنثی و با فاصله علمی لازم است یا رویکرد مدافعانه و معتقدانه دارد؟ دین؟ رشته تغییر کرده است؛ ملاحظاتی که در دهه گذشته در ارزشی و بحث‌های اخلاقی طرح می‌شود و به سختی می‌توان یک بحث علمی خنثی و با فاصله را طرح کرد و بدان پرداخت. این حساسیت نسبت به دین در همه زمینه‌ها وجود دارد اما در زمینه ایرانی به دلیل موقعیت سیاسی دین، برجسته‌تر است. در فرانسه این رشته از عنوان «جامعه‌شناسی دینی» به «جامعه‌شناسی دین»، «جامعه‌شناسی ادیان» و امروز به «جامعه‌شناسی امر دینی» تغییر نام داده است و در دوره با ملاحظاتی، نام این رشته تغییر کرده است؛ ملاحظاتی که در دهه گذشته در ایران چندان مطرح نبود و از این رو دکتر توسلی نام کتاب را دقیقاً با ترجمه تحت‌اللفظی جامعه‌شناسی دین معادل sociologie religieuse آورده‌اند.

در بخش نخست این کتاب، دکتر توسلی به مباحث عمومی جامعه‌شناسی دین پرداخته‌اند و بخش دوم که موضوع بحث امروز ماست به جامعه‌شناسی اسلام اختصاص دارد و جزو اولین متن‌های دانشگاهی در حوزه جامعه‌شناسی اسلام است. موقعیت اسلام در جامعه‌شناسی دین چیست؟ این خود داستان مفصل دیگری است. برخی معتقدند که اساساً جامعه‌شناسی دین مربوط به زمینه مسیحی است. جامعه‌شناسی دین در واقع همان جامعه‌شناسی مسیحیت است و اسلام و تشیع نمی‌توانند موضوع جامعه‌شناسی دین قرار بگیرند. از نظر ایشان اصولاً جامعه‌شناسی دین متأثر از سکولاریسم است و تئوری‌های سکولاریسم در دنیای اسلام مناسبتی ندارند. از این رو آنچه در کل کتاب دکتر توسلی مناقشه برانگیزتر است، نوآوری ایشان در بخش اسلام است و در اینکه بتوانیم زمینه اسلامی را موضوع مطالعه جامعه‌شناختی دین بدانیم و این کار جانب یک جامعه‌شناس ایرانی معتقد به اسلام یا حتی صرافاسکن یک کشور اسلامی کاملاً توانا است. پیش از این و حتی در حال حاضر اصلی‌ترین منابع مطالعات کشورهای اسلامی، منابع خارجی است و از جانب کسانی تولید می‌شود که نه ساکن این مناطقند و نه حتی گاه موضوع اصلی کارشان به این حوزه تعلق دارد یا دین حال تحقیقات دوره‌ای و محدودشان به منابع اصلی پژوهش‌های مابدل می‌شود. این موقعیت فردستانه و گاه تحقیرآمیزی است که اطلاعات جامعه‌ای که در آن زندگی می‌کنم را از جایی دیگر بگیریم، و این روست که محوریت قرار دادن زمینه ایرانی و اسلامی و تولید پژوهش‌ها در این حوزه می‌تواند جامعه‌شناسی دین را از دانشگاه‌های ما جدا کند. منابع تحقیقاتی این زمینه بدل کنند.

کتاب جامعه‌شناسی دین دکتر توسلی اولین کتاب دانشگاهی است که به جامعه‌شناسی اسلام و تا حدودی تشیع می‌پردازد. مادر جامعه‌ای زندگی می‌کنیم که تشیع در آن رسمیت و تسلط دارد و این موقعیت می‌تواند جامعه ایرانی را از دیگر کشورهای مسلمان متمایز کند؛ از این رو جامعه‌شناسی عمومی ایران نتواند خود را بی‌نیاز از جامعه‌شناسی دین، اسلام و تشیع بداند. هر مطالعه اجتماعی به دلیل نقش مرکزی و محوری دین، ناگزیر به پژوهن اسلام و تشیع بر خواهد خورد. به این ضرورت اغلب در خارج از دانشگاه پاسخ داده شده است. برخی آثار شرعی در خصوص تشیع همچون جامعه‌شناسی امت و امامت، تشیع علوی و صفوی، انتظار مذهب اعتراض و جهت‌گیری طبقاتی در اسلام از نمونه‌های بیشگام مطالعات جامعه‌شناختی تشیع‌اند که در خارج از دانشگاه

طرح و تدریس شده‌اند و دکتر توسلی در کتاب ۱۰ مقاله در جامعه‌شناسی دینی با تاملی در اندیشه شرعی به این میراث جامعه‌شناختی در حوزه دین مفصل پرداخته‌اند. در کتاب جامعه‌شناسی دین دکتر توسلی به تاریخ سیاسی تشیع در ایران بعد از صفویه پرداخته می‌شود و در بخش اشاره کردند این حساسیت به دلیل زمینه ملتهب فکری ایران است که در آن مدام از نویسنده خواسته می‌شود، تعیین کند عنوان این کتاب، جامعه‌شناسی دینی است که به این حوزه‌های جدید و سخت‌و رویدادی کند و مباحث نوآور اجات جدیدی را به مباحث عمومی جامعه‌شناسی دین می‌افزاید به عنوان نمونه طرح مباحثی چون بنیادگرایی، دین‌علم یا تفریب در متنی که مربوط به ۱۵ سال پیش است بسیار بدیع و نوآورانه است. در بخش سوم کتاب، دکتر توسلی اسلام را در نسبت با دودموکراسی و سراسر مایه‌داری مورد مطالعه قرار داده‌اند. در موضوعی که اوایل قرن بیستم تاکنون همچنان از موضوعات از جح مطالعه مسلمانان است. نخست قدرت سیاسی، اصولاً آنچه «بیداری اسلامی» در قرن بیستم می‌نامند با الهای آخرین خلافت در اسلام و اندیشیدن بدیل‌های آن شکل گرفت. دومین پرسش از سرمایه‌داری است. دکتر توسلی در این بحث به کتاب «اسلام و سرمایه‌داری» ماکسیم رودسون اشاره می‌کند که متن مهمی است اما محل را جاع نیست و کمتر خواننده می‌شود. در بین کلاسیک‌ها نیز متن‌هایی هست که فراموش شده‌اند یا بدان بی‌توجهیم به عنوان نمونه می‌توان به کتاب هالبواکس در مورد جامعه‌شناسی طبقات اشاره کرد که امروز در دانشگاه‌ها ما مرجع نیست. انگار این متن‌ها به جامعه‌شناسی ایران ورود پیدا کرده و معرفی شده‌اند اما بعد از یک دوره فراموش شده‌اند. چه عواملی باعث شده است که متن یک متفکر مطرح شود، برجسته شود و بعد

فراق دوست

**«در دا که درین زمانه پر غم و درد
غبنا که در این دایره غم‌پرورد
هر روز فراق دوستی باید دید
هر لحظه وداع همدمی باید کرد»**
(ابوسعبدو البخیر)

استاد پیشکسوت جامعه‌شناسی، از نخستین اساتید و مولفان این حوزه، اولین رئیس انجمن جامعه‌شناسی ایران، یکی از چهره‌های نهضت ملی و همراهمهندس بازارگان و یار علی شریعتی امروز با زندگی وداع وقت. فقدان دکتر توسلی را به خانواده آن عزیز، همسر و فرزندان ایشان و جامعه علمی ایران تسلیت می‌گوییم.

خانواده شریعتی

که از مهم‌ترین پرونده‌های جامعه‌شناسی دین امروز است، اشارات نشده است. امروزه یکی از مهم‌ترین نظریات در توضیح ظهور بنیادگرایی همچنین افراط‌گرایی دینی، گسست میان دین و فرهنگ است. طبق این نظریه، فرهنگ همیشه زمینه‌ای بوده که دین در آن به «تعالد» می‌رسد، با آن داد و ستد می‌کند، مذاکره می‌کند و در این تعامل انعطاف می‌یابد. در بنیادگرایی، ما با دین بدون فرهنگ روبه‌رویم. دینی که در آن گزاره‌های اعتقادی از متن فرهنگی جدایی‌شده، با فرهنگ برخورد می‌کنند و به صورت منجر می‌شود.

و اما در جمع‌بندی نهایی این بحث می‌خواهم به غایبان مطالعات اجتماعی دین در این کتاب و در جامعه‌شناسی دین ایران اشاره کنم. موضوعات غایبی که در زمینه‌ها متوجه و احضار آنان می‌تواند از طرفی جامعه‌شناسی دین ایران را از گانه‌فروگاستن به یک جامعه‌نگاری اعمال و مناسک دینی و از طرف دیگر تمرکز بر نهاد رسمی و تاریخی دین و تبدیل شدن به روحانیت پژوهی‌ها کند. دو حوزه‌ای که به نظر می‌رسد از مهم‌ترین حوزه‌های پژوهش جامعه‌شناسی دین در ایرانند: سنجش میزان دینداری و مطالعه تحولات تاریخی و سازمانی روحانیت.

دین رسمی و غیر رسمی: ضرورت مطالعه نهاد تاریخی دین، دین رسمی، راست‌گیشی (ارتدوکسی) در ربط با دینداری‌های غیر رسمی، اشعاعی، دگراندیشانه و فرقه‌ای (هترو دوکسی) مادر دوره دگر دینی دین، تجربه و باز ترکیب امر دینی هستیم. دوره دینداری‌های سیال، مرکب و خارج از نهاد. دینداری‌هایی که از نظر برخی جامعه‌شناسان به عنوان محصولات دینی مدرنیته شناسایی می‌شوند. در این حال ضروری است به دیگر اشکال دین در مدرنیته نیز بپردازیم. چنانچه در آغاز تکوین این رشته در اروپا نیز جامعه‌شناسی دین به جامعه‌شناسی مسیحیت، کلیسا و کاتولیسم رسمی اختصاص داشت اما بعدها فرقه‌ها، جنبش‌های نوین دینی و دین خارج از نهاد دین نیز موضوع پژوهش‌های علمی قرار گرفتند.

مطالعات اجتماعی دین و بی‌دینی: مطالعات دین در عین حال مطالعات دین و بی‌دینی است، اگر بتوانیم از این اصطلاح استفاده کنیم. جامعه‌شناسی دین در ربط مستقیم با جامعه‌شناسی سکولاریسم است. مطالعه اسلام در ایران نمی‌تواند خود را از مطالعه تحولاتی که در نهاد رسمی دین و روحانیت شیعی است بی‌نیاز بداند. بنابر این نهاد رسمی دین یکی از مهم‌ترین بخش‌های جامعه‌شناسی دین در ایران است. این دست‌آمداد عین حال مطالعه بی‌دینی، الحاد و لائری‌گری نیز خود بخشی از مطالعات دین است. مطالعه جامعه‌شناختی آنهایی که باور دارند خود را دیندار معرفی می‌کنند و آن‌هایی که خود را غیر دیندار معرفی می‌کنند و از بی‌دینی، فروپاشی ایمان و سست شدن تعلقات صحبت می‌کنند. دین و بی‌دینی یک زوج مطالعاتی در جامعه‌شناسی دین است و مطالعه سیر تحولات آن، تبدیل یکی به دیگری و امتزاج این دو تحت تأثیر شرایط و موقعیت‌ها از مهم‌ترین پرونده‌های جامعه‌شناسی دین است.

معنویت‌های جدید: جنبش‌های جدید دینی نیز یکی دیگر از غایبان این کتاب است. امروزه در جامعه ما معنویت گرایی، جریان مطرحی است. در نمونه این جنبش‌های جدید دینی، معنویت گرایی با حوزه‌هایی چون مدیریت و روانشناسی و درمان در هم می‌آمیزد و زمینه‌ساز جریان‌ها و اجتماعی‌های جدید می‌شود. جریان‌هایی که در ایران نیز ظهور پیدا کردند و گاه به عنوان شبیه دین، کیش‌های نو ظهور یا عرفان‌های جدید از آنها یاد شد و این دوران اوج و افول آن نیز داشتند اما همچنان از جریانات قابل توجه و مطالعه‌اند.

اقلیت‌های دینی: مطالعه جامعه‌شناختی اقلیت‌های دینی نیز از دیگر پرونده‌های مهم و غایب جامعه‌شناسی دین است. یکی از پرونده‌هایی که به شکل پارالوکسیکالی در موضوعات جامعه‌شناسی دین ایران غایب یا بسیار کم‌رنگ است. می‌گویم پارادوکسیکال به این دلیل که تشیع که دین رسمی در ایران است، خود به عنوان یک اقلیت مذهبی در اکثر کشورهای اسلامی قلمداد می‌شود. در نتیجه طبیعتاً باید به این مساله اقلیت‌های مذهبی حساسیت ویژه‌ای داشته باشد. تشیع که خود در اقلیت است چگونه در ایران که در موقعیت اکثریت قرار می‌گیرد به اقلیت‌های دیگر می‌اندیشد یا نمی‌اندیشد؟ این سوال مهمی است. به همین ترتیب می‌توان از اسلام نیز در موقعیت اکثریت و در موقعیت اقلیت دینی پرسش کرد. همچنین سیاست‌های اقلیت‌ساز، هم‌گرایانه و واگرایانه را مورد پژوهش قرار داد.

و در نهایت اشکال جدیدی چون حوزه اسلام اروپایی از نظر اهمیت کم‌ارو یا همچنین مسلمانان اروپایی در حوزه مطالعات اسلام دارند، از غایبان این دست مطالعات در زمینه اسلامی است.

هر نقدی در تداوم یک پروژه سهیم است. احضار این غایبان در غنی‌سازی میراثی که دکتر توسلی برای نسل بعدی‌ها گذاشته‌اند، موثر است. میراث را تملک می‌کنیم و یا به آن انداختن، بدان حیات دوباره می‌بخشیم. آقای دکتر از آنچه برای ما به جا گذاشتید، سپاسگزاریم.

✽ آری به شده در انجمن جامعه‌شناسی ایران و در حضور دکتر توسلی: ۲۱:۴۱ ماه ۱۳۹۵

امیر جدیدی / اعتماد

متن سخنرانی سارا شریعتی در جلسه نقد و بررسی کتاب «جامعه‌شناسی دینی» اثر دکتر توسلی

تداوم میراث توسلی در جامعه‌شناسی دین ایران

جامعه‌شناس ماندگار

علی محمد حاضری

دکتر غلامعباس توسلی، تحصیلکرده نزد برجسته‌ترین صاحب‌نظران دانشگاه سوربن فرانسه بود، علاوه بر تالیف و ترجمه آثار گرانسنگ و فاخر در حوزه‌های مختلف جامعه‌شناسی و تربیت هزاران دانشجو که بخشی از آنها اینک خود از جامعه‌شناسان برجسته کشور به حساب می‌آیند، در سه مقطع حساس تاریخی، نقش و خدمات فوق‌العاده ماندگاری برای حفظ اعتبار و جایگاه جامعه‌شناسی و علوم اجتماعی در ایران ایفا کرد.

اواخر دهه چهل و اوایل دهه پنجاه و در شرایطی که علم جامعه‌شناسی و جامعه‌شناسان عمدتاً مظهر و نماد تقلید و تعارض علم و دین محسوب می‌شدند، پرچمدار جریانی در فضای آن روز جامعه‌دانشگاهی کشور، به ویژه در حوزه علوم اجتماعی شد که تعامل و همسویی با لایق‌ساز گرای علم و دین را باور داشت و در میان بهت و نابوری و حتی تسخیر همکاران دانشگاهی خود در دانشکده علوم اجتماعی به حج مشرف شد و با رعایت همه جوانب مناسک نماز دین، به صورت یک «حاجی» تمام‌عیار ظاهر شد و طلمس و تابوی نامأنوس جامعه‌شناس مسلمان و عامل بودن به مناسک دینی را شکست و با مایه گذاشتن از آبروی خویش به دانشجویان این رشته برای ابراز دینداری و افتخار به آن، جرات و شهامت بخشید و به این ترتیب این علم را عملاً از انحصار خاندان‌باوران و سکولار مسلمان نجات بخشید و شمع و جودش محوری برای خودباوری دانشجویان مسلمان ایران رشته که در آن ایام بسیار منزوی و کم‌تعداد بودند، گردید. البته در این حرکت مرحوم دکتر شریعتی بر ارفضل تقدم و صراحت داشت با این تفاوت که شریعتی در مراحل آغازین، جایگاه و اعتبار رسمی و دانشگاهی در فضای تخصصی جامعه‌شناسی ایران نداشت ولی دکتر توسلی این نقش را در شرایطی ایفا کرد که مدرک دکترای دولتی او از دانشگاه سوربن، اعتبار علمی خدشه‌ناپذیری داشت و در معتبرترین کانون جامعه‌شناسی دانشگاهی کشور - یعنی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران - به عنوان استاد مسلم این رشته شناخته می‌شده و همین اعتبار علمی بسیار کار ساز بود.

دومین مرحله از نقش آفرینی دکتر توسلی به سال‌های پس از انقلاب و تندبادهای جریان انقلاب فرهنگی بازمی‌گردد که به علت تصویر نامأنوس که از ناسازگاری بنیان‌های این علم با دین به وجود آمده بود و موضوع بسیاری از چهره‌های دانشگاهی این رشته نیز به آن دامن زده بود، این رشته علمی در معرض فشارهای همه‌جانبه قرار گرفت و از هر سو تحقید و مورد هجمه قرار می‌گرفت، در این شرایط این دکتر توسلی بود که به هم‌اعتبار و جراتی در این رشته در ایران ظهور کرد. در هجسونی با انقلاب به ویژه راه‌های دین و روشنفکرانی در همسویی با انقلاب داشت و هم به اعتبار علمی و قوت استدلال‌های مومنانه خود، برای حفظ اعتبار و جایگاه این علم توانست سینه سپر کند و با همفکری و مساعدت جامعه‌شناس مسلمان چون حسن حبیبی و همراهی شخصیت‌هایی چون مرحوم دکتر علی شریعتی، در مرحوم دکتر احمد احمدی و دکتر عبدالکریم سروش که از اعضای ستاد انقلاب فرهنگی بودند، بنیان این رشته در نظام دانشگاهی محفوظ ماند و نیز برنامه‌ها و پرسفصل دروس این رشته، خود را با انتظارات جدید و فوق‌داد ماندگار شد.

موج سومی که علم جامعه‌شناسی را تحت فشار قرار داد حرکتی بود که به ویژه پس از تسلط جریان‌های خاص بر ارکان اجرایی کشور از سال ۸۴ به بعد، تحت عنوان مقابله با مابین‌اشکامیز یا سکولار علوم انسانی بر آمده، غرب به ویژه راه‌های دین و روشنفکرانی در همسویی با انقلاب رویکردهای افراطی، بی‌مهری‌های فراوانی نسبت به این رشته‌ها و روشنفکران و توسعه آن‌ها به وجود آمد. هر چند دکتر توسلی در این مرحله علت کپولت و باز نشکستی و فقدان نفوذهای مدیریتی، نتوانست موضوعی را در گذشته به حد کافی در مقابله با بعضی افراط‌گرایی‌های این دوره ایستادگی نماید ولی بازم به مدد زنیروهایی که پرورش داده بود و نهادهندنی‌هایی که به وجود آورده بود تا حدودی در کاهش فشارها موثر واقع شد و جریان کلی این علم توانست با بافت و خیزهای به حیات خود ادامه دهد.

دکتر توسلی علاوه بر این نقش‌های کلیدی که شرح آن به اختصار گذشت، خود علاوه بر تدریس در بالاترین مراجع و مرااتب دانشگاهی و تالیف و ترجمه‌های ماندگار، در فعالیت‌های نهادمند این رشته در کشور هم‌نقش بی‌بدیلی ایفا کرده است. او با مدیریت گروه و جامعه‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس توانست دوره‌های تحصیلات تکمیلی این رشته را در دوره قدرت فعالیت سایر دانشگاه‌ها را اندازی کند و افتخار همراهی و همکاری و محوریت فعالیت‌های مربوط به تأسیس اولین دوره دکتری دانشگاهی در ایران را در این دانشگاه صیب گردانند. این خدمات علاوه بر تلاش‌هایی است که دکتر توسلی در کانون فعالیت تأسیس و هدایت این رشته در دانشگاه آزاد عهده‌دار بود. دکتر توسلی در عرصه سیاسی و کنشگری اجتماعی و حزبی هم‌نقش بود و به ویژه پس از سوگ ناباورانه در گذشت پر اہام دکتر شریعتی، تا حدودی جای خالی او را الاقل پر فضای دانشگاهی و نزد دانشجویانی که به شوق او به سوی علوم اجتماعی و جامعه‌شناسی گرویده بودند، پر کرد. البته پرورش قابلیت‌های سیاسی جریان‌های مختلف غیر از این برهه انقلاب، توسلی سخنران محبوب مجامع دانشجویی بود که اسلام‌گرایی را با مرام سیاسی خود عجین کرده بودند. ارتباط و همبازی تنگاتنگ او با بازگانی چون مرحوم مهندس بازارگان و دکتر سحلی و دیگر افرادی که امروز به جریان ملی مذهبی شهر داده، همچون بی‌یاد که او را به دنیای سیاست و فعالیت‌های حزبی متصل می‌کرد و انصافاً او را معدود افرادی بود که هزینه‌های پرداختنش با یکدستی سیاسی و سیاست‌ورزی و مینارنه، اخلاقی، پیوسته و اصلاح‌طلبانه بهترین وصفی است که از این وجه شخصیت لومی توان داشت.

بخشی از پیام انجمن اسلامی مدر سین دانشگاه‌ها

آخوندی: به «بایدن» امید نبندید

عباس آخوندی در گفت‌وگو با تجارت‌نیوز، وضع مالی دولت را وخیم توصیف می‌کند و به کسری بودجه و بدهی بیشتر از ۶۰۰ هزار میلیارد تومانی دولت اشاره کرده و می‌گوید که فرصت‌های زیادی از دست رفته و برای اصلاح اقتصاد دیر شده است. عضو سابق کابینه روحانی انتقادهای اساسی به سیاست‌های دولت در قبال کنترل وضعیت اقتصادی دارد و می‌گوید که پیشنهاد دولت برای فروش اوراق سلف نفتی یک خطای بزرگ بود. دانش‌آموخته اقتصاد سیاسی دانشگاه ویتال هالووی لندن، اعتقاد دارد که هم بایدن و هم ترامپ فشارهای سنگینی علیه ایران اعمال می‌کنند و مسوولان کشور باید از امریکا عبور کرده و به دنبال راه‌سومی باشند. مسوولان ایران نباید از این خبری که گفته شد ۵۰ درصد سرقت‌های اخیر سرت اولی هستند، به سادگی عبور کنند. این جمله عباس آخوندی در ادامه یک جمله تأکیدی می‌آید: «در حال حاضر یکی از مسائل جدی حاکمیت، گسترش فقر است.» «به معیشت دشوار مردم ایران اشاره می‌کنم و می‌گویم در شرایطی که تمام جهان برای عبور از کرونا به مردم خود کمک‌های مالی داشته‌اند، دولت ایران گرفتار کسری بودجه سنگین است و نتوانسته کمک موثری به مردم داشته باشد. وزیر پیشین راه و شهرسازی ادامه می‌دهد این در شرایطی است که دولت در چرخه باطلی افتاده و به دلیل ناتوانی در کسری بودجه، با خطر تورم بالا و تشدید فقر مواجه است.» «درآمدهای ارزی ایران وضعیت ناگواری دارد.» این جمله را وزیر پیشین راه و شهرسازی می‌گوید و توضیح می‌دهد که نه فقط فروش نفت سقوط کرده که شیوع کرونا موجب ریزش ۴۰ درصدی صادرات غیر نفتی شده است. ضمن آنکه کووید ۱۹ هزینه‌های کشور را بالا برده است. او می‌گوید: «ما کسری بودجه‌مان قبل از داستان کرونا حدود ۲۲۰ هزار میلیارد تومان بود و بعد از این هم، دولت حدود ۴۰۰ هزار میلیارد تومان به نظام بانکی بدهکار بوده است. این بدهی خودش به اندازه کافی بزرگ است و اگر ۲۲۰ هزار میلیارد تومان دیگر به آن اضافه شد چیزی بالغ بر ۶۰۰ هزار میلیارد تومان می‌شود.» به عقیده عباس آخوندی مدل تورمی که دولت نهم و دهم با آن مواجه بود بامدل تورمی دولت یازدهم و دوازدهم متفاوت است. او درباره این تفاوت توضیح می‌دهد: تورم دولت احمدی‌نژاد مبتنی بر رشد پایه پولی و برون‌آلود دولت تصمیم گرفت که پایه پولی افزایش پیدا کند اما در حال حاضر رشد پایه پولی درون‌زا است. استاندار اقتصاد دانشگاه تهران تأکید می‌کند که در حال حاضر رشد پایه پولی به دلیل افزایش بدهی دولت پایه دلیل اضافه برداشت موسسات مالی و دولت است. به گفته او میزان بدهی دولت به اقتصاد ایران از هزار هزار میلیارد تومان عبور کرده، اما در این وضعیت مجلس هم به جای آنکه باری از روی دوش دولت بردارد به دنبال ایجاد هزینه‌های جدیدی است.

گروه اقتصادی

مطابق آنچه معاون وزیر راه و شهرسازی اواخر هفته گذشته مطرح کرد، هزینه ساخت هر مترمربع مسکن ملی ۲۰۷ میلیون تومان برآورد شده است. محمود محمودزاده در ادامه گفته بود که «این اختیار به استان داده شده که قیمت ساخت مسکن ملی را با نوسان ۵ درصد افزایش یا ۱۰ درصد کاهش محاسبه و بر اساس این معیار برنامه‌ریزی کند.» برآورد هزینه ساخت هر مترمربع مسکن ملی حدود دو میلیون و ۷۰۰ هزار تومان در حالی است که حداقل دستمزد برای افراد مجرد و بدون سابقه کار در سال جاری دو میلیون و ۵۰۰ هزار تومان و برای افراد متاهل دو میلیون و ۹۰۰ هزار تومان اعلام شده است.

مقایسه هزینه ساخت یک متر مربع واحد مسکونی و حداقل دستمزد در سال جاری، «تعادل» مناسبی با یکدیگر ندارند، چرا که در شرایط رکود تورمی فعلی که بنا بر نظر سنجی‌ها، گزارش شده حدود ۴۰ درصد خانواده‌های ایرانی پس‌اندازی هم ندارند، مشخص نیست افراد حاضر در دهک‌های درآمدی پایین چگونه قادرند هزینه‌های مسکن ملی را تأمین کنند.

قیمت خانه ۵۳۳ درصد افزایش داشته است

بر اساس گزارش بانک مرکزی از «تحولات بازار مسکن در پایتخت» در شهریور سال جاری قیمت هر مترمربع واحد مسکونی به ۲۴ میلیون و ۲۹۰ هزار تومان رسید که نسبت به مدت مشابه سال ۹۸ افزایش ۹۱۰۷ درصدی داشته است. کمترین متوسط قیمتی که معامله‌گران در بازار مسکن برای خرید هر مترمربع خانه پرداختند برای منطقه ۱۸ بوده که ۱۰ میلیون و ۴۱۰ هزار تومان بوده است.

خیز قیمت مسکن در پایتخت آن هم در شرایطی که سایر بازارهای دارایی نیز به شیب قیمتی خود ادامه می‌دهند، در سال‌های پس از بازگشت تحریم‌های نفتی شدت بیشتری یافته است.

بر اساس آمارهای وزارت راه و شهرسازی، در سال ۹۲ متوسط قیمت هر مترمربع واحد مسکونی در تهران حدود ۳ میلیون و ۸۳۴ هزار تومان است که بیشترین متوسط قیمت در سال گفته شده، حدود ۴ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان بود که در

متوسط قیمت هر مترمربع واحد مسکونی از سال ۹۲ تا شهریور ۹۹ حدود ۵۳۳ درصد رشد کرد

مسکن ملی نیز دست‌نیافتنی است

خرادماه به ثبت رسید، اما در ماه‌های بعد قیمت هر مترمربع واحد مسکونی افزایش زیادی نداشت؛ بر اساس آمارها قیمت هر مترمربع واحد مسکونی در بهار ۹۲ حدود ۴ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان بود که در زمستان همان سال به ۴ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان رسید.

میانگین قیمت هر مترمربع واحد مسکونی در سال گفته شده حدود ۴ میلیون تومان بود. هر چند در آن سال‌ها بازارهای موازی تالارهای به شدت از سال ۹۷ تا سال جاری نداشته‌اند، اما مقایسه متوسط قیمت هر مترمربع واحد مسکونی از سال ۹۲ تا شهریور سال جاری نشان می‌دهد که قیمت خانه ۵۳۳ درصد افزایش یافته است.

این امر برای حقوق‌بگیران ثابت، خانه‌اولی‌ها و به خصوص اقشار ضعیف که در دهک‌های درآمدی پایین قرار دارند، آسیب‌زا خواهد بود و موجب مهاجرت معکوس از شهرها به حاشیه شهر یا می‌شود.

رکورددار تورم مسکن در جهان

بر اساس آنچه یکی از وب‌سایت‌های داخلی از آمارهای اخیر بانک جهانی منتشر کرده، ایران دارای بیشترین تورم مسکن با ۹۱۰۷ درصد در جهان است. لوزامبورگ، اسلواکی و پرتغال با ۱۳، ۱۰ و ۹۸ درصد بیشترین تورم یک‌سال اخیر در حوزه مسکن را در اختیار دارند و در رتبه‌های دوم

متوسط قیمت هر مترمربع واحد مسکونی از سال ۹۲ تا شهریور ۹۹ حدود ۵۳۳ درصد رشد کرد

تومان آورده اولیه داشته باشد. از سوی دیگر بانک‌ها نیز «تا ۱۰۰ میلیون تومان وام با نرخ ۱۸ درصد با دوره مشارکت دو ساله و مدت بازپرداخت ۱۰ ساله پرداخت می‌کنند.» با وجود اینکه برخی مسوولان معتقدند با این اقدامات فرد متقاضی می‌تواند یک واحد حدود ۵۰ متری را بسازد، اما گشت و گذار در بانک‌های پرداخت‌کننده وام و دیعه مسکن نشان می‌دهد که گرفتن وام برای همه نیز امکان‌پذیر نیست و هر بانکی «شرایط خاص خودش» را برای پرداخت وام دارد.

به عنوان مثال یکی از شروط «یکی از بانک‌ها» دریافتی حداقل دو میلیون و هشتصد هزار تومانی متقاضی وام مسکن به علاوه یک ضامن است. شرط بانک دیگری علاوه بر داشتن حداقل حقوق دو میلیون و ۵۰۰ هزار تومانی فرد متقاضی، یک ضامن و دادن چک یا سفته به میزان سود و مبلغ وام به بانک است.

مقصود چیست؟

طی یک‌سال منتهی به شهریور سال جاری متوسط قیمت هر مترمربع واحد مسکونی با افزایش ۹۱۰۷ درصدی به بیش از ۲۴ میلیون تومان رسید. این در حالی است که تورم نقطه به نقطه (شهریور ۹۸ نسبت به شهریور ۹۹) حدود ۳۴۰۴ درصد و تورم یک‌سال

منتهی به شهریور نیز ۲۶ درصد بوده است. با مقایسه تورم و متوسط قیمت مسکن در ماه مورد نظر می‌توان به این ادعا رسید که قیمت در بازار مسکن تابعی از نرخ ارز و تالارهای ریز و درشت در آن بازار است. هر زمان که نرخ ارز افزایش شدیدی پیدا کند، به دلیل تضعیف ارزش ریال و تمایل افراد به حفظ ارزش دارایی‌های خود، قیمت‌ها نیز افزایش بیشتری پیدا می‌کنند تا جبران ارزش از دست رفته باشند.

با وجود اینکه رییس کل بانک مرکزی در آخرین یادداشت اینستاگرامی خود بر اهتمام بانک مرکزی به ادامه‌دار شدن جریان نقدینگی اشاره کرد، اما به نظر می‌رسد احساس افزایش تورم در «کف جامعه» از یک سو و مشکلات اقتصادی کشور به دلیل تحریم‌ها از سوی دیگر، نتواند خیز افزایش قیمت‌ها را کندتر کند. شاید برای هر اقدامی در ابتدا لازم است «اقدامات و راهکارهای» ثبات‌بخشی به اقتصاد در جامعه حس شود. در این صورت است که سیاست‌ها برای بهبود وضعیت معیشت افراد می‌تواند سودمند باشد.

مسکن ملی، راهکار برای طبقه متوسط

برآوردهای دی ماه سال گذشته نشان داده است که قیمت هر مترمربع زمین برای ساخت مسکن ملی ۳۰۵ تا ۴۰۵ میلیون تومان در نظر گرفته شده که متقاضیان در اقساط ۱۰ سال پرداخت خواهند کرد. هر متقاضی برای گرفتن زمین نیز باید ۴۰ میلیون

رشد متوسط ۱۵ درصدی تولیدات صنعتی کشور در ۵ ماهه امسال

بر اساس جدیدترین آمار وزارت صنعت از وضعیت تولید کالاهای منتخب صنعتی در ۵ ماهه امسال بیشترین حجم تولید در این گروه‌های کالایی به الیاف اکریلیک بارشده ۱۸۹۰۵ درصد اختصاص دارد. علاوه بر این در مجموع از ۲۸ گروه کالایی منتخب صنعتی، تولید کالای ماشین لباسشویی ۵۸۰۰ درصد و تلویزیون ۷۸۰۷ درصد افزایش داشته و مابقی کالاهای بارشده زیر ۴۰ درصدی تولید روبرو شده‌اند. بر اساس این گزارش متوسط رشد ۲۸ گروه کالایی در ۵ ماهه امسال حدود ۱۵ درصد بوده است.

پذیرش همه شرکت‌های استانی سهام عدالت در بورس تا یک ماه آینده

اکبر حیدری بایان اینکه تا یک‌ماه آینده همه شرکت‌های سرمایه‌گذاری سهام عدالت در بورس پذیرفته می‌شوند و افرادی که روش غیرمستقیم را انتخاب کرده‌اند، می‌توانند سهام خود را بفروشند، افزود: «از ماه شهریور سهام عدالت بارها به سهامداران تأکید شده که از فروش آن خودداری کنند، زیرا این سهام ارزشمند است و مردم می‌توانند در آینده از سود آن استفاده کنند. وی با بیان اینکه در هفته آینده مجمع افزایش سرمایه ۴ شرکت برگزار می‌شود، گفت: از ۱۹ میلیون سهامدار سهام عدالت که روش مستقیم را انتخاب کرده‌اند، ۳ میلیون نفر اقدام به فروش سهام خود کردند. این موضوع بیانگر این است که افراد می‌خواهند سهام خود را نگهداری کنند. حیدری تصریح کرد: شرکت سرمایه‌گذاری استان خراسان جنوبی به عنوان نخستین شرکت پذیرفته شده در بورس بود و سهامدارانی که روش غیرمستقیم را انتخاب کرده‌اند در این استان اقدام به فروش سهام خود نکردند. بنابراین صفی برای فروش سهام عدالت تشکیل نشد.

ارزش ضایعات غذایی در ایران ۵۰ درصد درآمد نفتی کشور

ضایعات مواد غذایی در ایران معادل ۳۵ میلیون تن است. این در حالی است که در اتحادیه اروپا با ۲۷ کشور عضو، تنها ۹۰ میلیون تن مواد غذایی راهی زباله‌ها می‌شود. یک پژوهش علمی ارزش مادی ضایعات مواد غذایی در ایران را ۱۵۱ میلیارد دلار برآورد کرده که اگر این رقم را با درآمد نفتی در شرایط غیرتحریم مقایسه کنیم، متوجه می‌شویم که مردم ما معادل تقریباً ۵۰ درصد درآمد نفتی کشور را با ضایعات غذا به سطل زباله می‌ریزند. بیشترین ضایعات غذا در ایران مربوط به نان، میوه، برنج و سبزیجات است.

فقط یک کافیه!

پریمکس
دریای پاکیزگی

ساجا (پاک‌کننده)

نت پاییزی
آخرین برگ ریزون قرن!

۸مگ ۶ماهه
۱۰۰۰ گیگ داخلی
۵۰۰ گیگ بین‌الملل
۲۵۰+ گیگ شبانه
۳۰۰ هزار تومان
نیت‌نام/تمدید

۱۶مگ ۶ماهه
۲۰۰۰ گیگ داخلی
۱۰۰۰ گیگ بین‌الملل
۵۰۰+ گیگ شبانه
۳۹۰ هزار تومان
نیت‌نام/تمدید

۴مگ ۳ماهه
۱۰۰ گیگ داخلی
۵۰ گیگ بین‌الملل
سرورس دانش‌آموزی
۳۹ هزار تومان
نیت‌نام اولیه

۸مگ ۶ماهه
۱۵۰ گیگ داخلی
۷۵ گیگ بین‌الملل
۹۰ هزار تومان
نیت‌نام اولیه

asiatech.ir ۰۱۵۴۴ ۰۹۱۰۱۰۰۰۰

دارای مجوز FCP به شماره ۱۶-۹۴-۱۱۰۰ از سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی

آسیاتک
asiatech

چالش‌های اخلاقی و حقوقی فوتبال در ایران

انجام تعهدات مالی باشگاه‌در کار نبود، مهم‌تر اینکه برانکو مدنت‌ها و به‌رغم بدقولی مدیران باشگاه به دلیل تعلق خاطر به هواداران یا پرسپولیس نصف ونیمه‌محروم از نقل و انتقال ماندوبه‌مطلوب‌ترین شکل ممکن رضایت‌همه‌را جلب کرد، به‌علاوه بیشترین درآمذایی را برای پرسپولیس داشت، به بیانی برانکو به‌رغم این‌که می‌توانست براساس اخلاق حرفه‌ای پرسپولیس را در نیمه‌ار ت رک کند اما معرفت به خرج داد و ماند، مورد طرز برخورد غیر اخلاقی باشگاه با محمد انصاری و قرار دادن نام او در لیست مازاد تیم است.

بازیکنی که به‌رغم فراهم‌بودن شرایط به‌رتب‌مطلوب‌تر از پرسپولیس چه به‌لحاظ مالی و چه اعتبار خارجی به‌واسطه تعلق به رنگ و هواداران تیم ماند، آن هم در شرایطی که نیمی از تیم در انتخاب رنگ و هوادار حق شروع خود را به احساسات تماشاگر و موقعیت متزلزل تیم ترجیح دادند! او به‌عشق هواداران در تیم ماند و چه‌بمصادومیت طولانی او نتیجه فشار ناشی از کمبود بازیکن در تیم را به‌عشق همین هواداران تحمّل کرد تا در نهایت دچار مصدومیت و خانه‌نشینی چندین ساله و اکنون به‌سمت درهای خروجی باشگاه حواله می‌شود، به گفته گرشاسبی، مدیر وقت پرسپولیس همان زمان که خیلی‌ها رفتند، انصاری پیشنهاد ۱۶ میلیاردی السدبرای فوصل‌را به‌عشق هواداران و تعلق خاطر به پرسپولیس ردمی‌کند، از این منظر می‌توان ادعا کرد، برانکو و انصاری هر دو به نوعی منتظر و تاوان اخلاقیات سنتی خود را پس دادند، با این تفاوت که برانکو می‌تواند در نهایت و بعد از گذار چالش اخلاقی را هواداران این بار در چالش حقوقی با باشگاه، حقوق خود را احیا کند، اما اگر براساس شنیده‌ها خبر قرار دادن محمد انصاری در لیست مازاد صحت داشته‌باشد در این صورت باید فاجعه‌ای را

گونه اخلاقیات مدرن و سنتی نزد مدیران باشگاه و خوانند نکته جالب در این میان حمایت تمام‌قد برانکو و خوانند و متعصب پرسپولیس از برانکو و انصاری است. آنها آن قدر انصاف نشان داده که در مقابل مدیران باشگاه قرار بگیرند و باهمان مولفه‌های سنت‌مداران اخلاقی مسببین رفتارهای غیر حرفه‌ای و غیر اخلاقی را بر صندلی آنها بنشاندن، اینکه هواداران باشگاه بر خلاف روال گذشته که اغلب بازیکنان جدایی طلب را با تهمت خیانت و نامردی به‌درقه می‌کردند، امروز با بهترین آرزوها رفتنی‌ها را از بدرفقه می‌کنند، نشان از بلوغ و پذیرفتن حق و حقوق قانونی و فردی بازیکن به‌علاوه همراه‌شدن اصول حرفه‌ای در فوتبال است، این همسویی پیشی گرفتن هواداران از باشگاه در پذیرفتن الزامات فوتبال، حرفه‌ای حاکمیت دارد، به‌درکرات می‌بینیم در ارتباط با بازیکنانی که باشگاه در هیچ یک از موارد به الزامات اخلاق حرفه‌ای و نه به مولفه‌های اخلاق سنتی اهتمام و التزام داشته یعنی همچون سایر عرصه‌ها به‌رغم شعر و شعر دربار، اخلاقیات و الزامات آن ویی توجه به تبعات اخلاقی، قانونی، حقوقی و حیثیتی حاصل از تکرش و رفتار غیر حرفه‌ای و غیر اخلاقی ملتزم به همه‌نوع انتفاع مادی و معنوی امانا شروع مقطعی عمل کرده، این در حالی است که به‌رغم خشکی اخلاقیات مدرن حاکم بر فوتبال اروپا و بعضا جهان که بیش از هر چیز به انتفاع مالی و معنوی و البته در چار چوب قرارداد های قانونی انتفاع دارد، به‌درکرات می‌بینیم در ارتباط با بازیکنانی که در بازه عضویت در باشگاه دچار مصدومیت‌های دراز مدت و از کار افتادگی می‌شوند، حمایت مالی و معنوی باشگاه شامل حال‌شان می‌شود، این رفتار اخلاق مدارانه سنتی بعضا در خصوص بازیکنانی که عرق رنگ و تعصب باشگاهی دارند به شکل مضایف و به خدمت کشیده می‌شوند، این باشگاه می‌انجامد این مقایسه‌از آن حیث حائز اهمیت است که تجربه‌های تلخی در مورد بازیکنان ایرانی و خارجی در لیگ نه تنها از می‌مهری باشگاه به اینگونه بازیکنان که بدتر از آن امتناع از پرداختن حق و حقوق قانونی آنها را شاهده هستیم.

ادامه از صفحه اول

«شواف» برای «آپ»!

تا جایی که بیم آن می‌رود با تداوم این وضعیت، فرهنگ مردمان این پهنه دستخوش آسیب‌شود و استعاله. در همین اتنی عده‌ای از «ها» و «هن» فعال اجتماعی و مسؤول و مدیر و مبدّر نیز از فرصت پیشش آمده به خوبی بهره جستند و با افراذ به ظاهر خواد هم پیاله گشته با نیت دیده شدن و یا نیت و ضبط این اقدامات شوق در عملکرد داداری خویش و گزارش آن با فخر و سر بلند به مقامات مافوق آپیش تر چندر باره یا نه فاعلیانه عده‌ای بسیار را تن پرور کرده بود و بیکار و کاهل و همین مستمری بی‌ارزش شدباری جان تولیدمحلی و کشاورزی و دامداری و صنایع دستی روستاییان و عشایر اما اکنون یک پدیده نوظهور دیگر به نام آخرین گدا پروری مردم را سوق داده به ورطه کشنده گدا پروری و تکی‌گری و نیازمندی الهی!کس اخیرا افراد یا گروه‌ها تا که از راه می‌رسند به ظن خویش قلمتی متجی گونه‌و خیر خواهانه می‌گیرند برای مردم این استان و با توزیع اقلام غذایی کم ارزش و نشاندن نیازمندان جلوی دوربین و گرفتن فیلم و عکس و تهیه مستندات لازم و انتشار در شبکه‌های اجتماعی ضمن اینکه اقدام به تحقیر افراد نیازمند می‌کنند و در تشدید، عادی سازی و نهادینه کردن فرهنگ فقر پروری و تن پروری از هیچ کوششی دریغ نمی‌نمایند برای خویش از این بیل قیایی می‌دوزند و جوالی و اسسم و رسم تازه‌ای به نام نمیکرم به نام خیر! یادمان باشد تا چند سال پیش همین مردم به‌رغم چشیدن طعم تلخ خشکسالی‌های طولانی مدت، سیل و انواع دردها و نوجها و امراض اما هرگز از پای ننشستند و هر بار برخاستند و با کار و تلاش و عزت نفس بالا استخوان ماندند بدون اینکه خود را بیچاره و خود را از بسند دانستند ولی هرگز دست نیاز به سوی کسی دراز نکردند اینگونه! با چه قیمتی عده‌ای برای اینکه در شبکه‌های اجتماعی به نام بان و بانوی برسند! «شواف» و نشاندن نیازمندان پای دوربین‌های تحقیر حتی از فرهنگ «آپ» یا همان آپ خوردن مردم نیز می‌گذرد، این همین مردم استمکنی قرار می‌دهند برای ساختن چهره‌های خیر خواهانه و منشی نیکو گونه و قدسی از خویش و زمینه‌ای برای تخریب چهره و شخصیت و فرهنگ این مردم مظلوم و ازین واقعا این رسم خیر خواهی و نیکو کاری نیست هموطن! عزت ز یاد.

مخالفت تیم‌های کوچک با یکه تازی تیم‌های بزرگ چشم‌انداز بزرگی در کار نیست

بسیاری از تیم‌های چمپیونشیپ معتقدند، باز شدن باب مذاکره در مورد اختصاص بخشی از درآمدهای لیگ برتر به چمپیونشیپ نباید بسته شود. آنها به خوبی می‌دانند در یافت ۲۵ درصد از درآمد چند میلیاردی لیگ برتر چه کمکی به آنها می‌کند. مشکل اصلی اما همان است که گفته شد، ایده رفع شکاف میان لیگ برتر و چمپیونشیپ بسیار جالب توجه است اما اینکه چنین طرحی منوط به کنترل شدید لیگ توسط بیگ سیکس باشد، مساله را پیچیده می‌کند. نگاهی به درآمد لیگ برتر و چمپیونشیپ نشان می‌دهد چرا مدیران تیم‌های کوچک به انجام طرح چشم‌انداز بزرگ علاقه دارند. حق پخش دوره اخیر لیگ برتر با مبلغ ۸۶ میلیارد پوند به فروش رفته است. در حالی که حق پخش چمپیونشیپ در ۳ سال گذشته در مجموع ۳۶۰ میلیون پوند بوده است! اگر یک چهارم درآمد لیگ برتر فقط در حوزه پخش تلویزیونی به تیم‌های لیگ پایین‌تر داده شود! این بیش از دویلیارد پوند در سال درآمد خواهند داشت که می‌تواند در عرض چند سال فاصله بین دو لیگ را به شکل چشمگیری کاهش دهد و تیم‌های زیادی را از خطر ورشکستگی نجات دهد. آن وقت تیم‌هایی که از لیگ برتر به دست پایین‌تر سقوط می‌کنند از عرش به فرش نمی‌رسند و تیم‌هایی که از دست پایین‌تر به لیگ برتر می‌رسند به ناگاه خودشان را در دنیایی کاملا جدید نمی‌بینند.

۶ تیم بزرگ لیگ برتر انگلیس هیچ ابایی ندارند از اینکه اعلام کنند بخش اعظمی از درآمد لیگ برتر به واسطه آنها به دست می‌آید. آنها صراحتا می‌گویند جذابیت لیگ برتر در سراسر دنیا و جمع آوری طرفداران میلیونی نتیجه حضور آنهاست و به همین دلیل آنها باید کنترل بیشتری داشته

دیدگاه

وزن نیمکت استقلال روز به روز سنگین تر می شود اونچرز در استقلال

نگاهی به کادر فنی استقلال در فصل پیش رو شبیه نگاه کردن به فیلم‌های اونچرز ساخته کمپانی مارول است. همان طور که در آن سری از فیلم‌ها موسوم به انتقام‌جویان تمام ابرقهرمان های دنیای سینما کنار هم قرار گرفته‌ند در استقلال تحت هدایت محمود فکری هم چندین تن از بزرگ‌ترین بازیکنان و مربیان سابق استقلال کنار هم جمع شده‌اند تاایی‌ها را در فصل جدید به سمت موفقیت هدایت کنند. سرمربی سابق استقلال در کنار بهترین گلزن تاریخ این باشگاه و یکی از محبوب‌ترین مدافعان تیم و چند نفر دیگر از قدیمی‌های استقلال از جمله سوهریروهایی هستند که برای کمک به استقلال آمده‌اند پرزور بی‌مظلومی به عنوان سرپرست باشگاه، صمد مرآوی به عنوان مربی و دستیار او، نصرالله عبداللهی به عنوان مدیر فنی هر یک قبلا سابقه هدایت استقلال را به عنوان سرمربی داشته‌اند. محمود فکری هم که حالا خودش سرمربی تیم است و پیش از این هم در لیگ برتر و هم در دسته یک سابقه سرمربیگری داشته، برهانی و حنیف و دین محمدی هم سابقه حضور در کادرهای فنی تیم‌های مختلف را تجربه کرده‌اند. همچنین گفتمی‌شود استقلال به دنبال آوردن امیدنمازی، دستیار سابق کی‌روش در تیم ملی و سرمربی سابق توب‌آهن و سرمربی فعلی تیم زیر ۲۱ ساله‌های امریکاست. البته نمازی اعلام کرده که تنها در صورتی به استقلال می‌آید که دستیار اول باشد شغلی که فعلا در اختیار صمد مرآوی است. در چنین شرایطی به نظر می‌رسد کنترل کادرفنی در حد کنترل تمام زخکن استقلال از سرمربی وقت و انرژی بگیرد. در سری فیلم‌های انتقام‌جویان همه ابرقهرمان‌ها با اینکه توانایی شان در حد دیگر نفرات است اما به دلیل انگیزه اصلی شان که نجات زمین است تصمیم می‌گیرند نظرات شخصی و علاقیش شان را نادیده بگیرند و فقط یک هدف مشترک را دنبال کنند. البته در این بین تعارض‌هایی هم به وجود می‌آید. در

مخالفت تیم‌های کوچک با یکه تازی تیم‌های بزرگ چشم‌انداز بزرگی در کار نیست

غیر لیگ برتری، تیم‌های زنان و پایه برای جبران ضرر و زیان ناشی از ویروس کرونا، اختصاص ۲۵ درصد از درآمدهای لیگ برتر به چمپیونشیپ، اختصاص ۸۵ درصد از درآمدهای لیگ برتر به اتحادیه فوتبال انگلیس برای پیشبرد طرح‌ها، اختصاص ۶ درصد از درآمدهای لیگ برتر برای نوسازی استادیوم‌ها و توسعه زیرساخت‌ها و حذف رقابت‌های لیگ کاپ و کامیونیتی شیلد از تقویم مسابقات.

در عوض این کمک‌ها ۶ تیم بزرگ فوتبال انگلستان شامل لیور پول ، منچستر یونایتد، آرسنال، تاتنهام، منچستر سیتی و چلسی انتظار دارند امتیازات زیر برای آنها در نظر گرفته شود: تغییر نسبت حق پخش تلویزیونی به شکلی که تاپ سیکس سهم بیشتری برود و تاثیر ویژه نظرات این ۶ تیم در تصمیم‌گیری‌های مربوط به فوتبال باشگاهی در انگلستان. هفته گذشته منچستر یونایتد با رأل مادرید را ببینند تا بازی یک تیم دامن‌کاری با رئال مادرید. مخالفان این طرح نیز اجرای راسموی با مرگ فوتبال دانسته‌اند.

مشابه همین طرح نه از لحاظ فرمی که از لحاظ ذهنیتی هفته گذشته در فوتبال انگلستان به‌رای گذاشته شد. گروه فنوی اسپورت مالک باشگاه لیور پول با حمایت خانواده گلیرزا مالکان باشگاه منچستر یونایتد طرحی موسوم به «چشم‌انداز بزرگ» را به اتحادیه فوتبال انگلستان ارائه کردند تا بعد از ۲۸ سال (از سال ۱۹۹۲ که لیگ برتر انگلستان شکل گرفت) تغییر قابل توجهی در فرمت مسابقات و تقسیم درآمد‌ها شکل بگیرد. مهم‌ترین پیشنهادات این طرح شامل موارد زیر می‌شود:

کاهش تعداد تیم‌ها حاضر در لیگ برتر از ۲۰ به ۱۸ اختصاص مبلغ ۱۰۰ میلیون پوند به تیم‌های

شطرنج

در سوپر تورنمنت نروژ رقم خورد فیروز جابعد از کارلسن دوم شد

رقابت‌های شطرنج سوپر تورنمنت نروژ که نخستین رقابت حضوری بعد از شیوع پاندمی کرونا به حساب می‌آمد با قهرمانی مگنوس کارلسن از کشور نروژ به پایان رسید. در این رقابت‌ها ۶ شطرنج‌باز بر دنیا حاضر بودند البته کارلسن نروژی به عنوان بهترین شطرنج‌باز حال حاضر دنیا قبل از رسیدن دور نهایی مسابقات عنوان خودش را قطعی کرده بود. کارلسن در فاصله دور، مانده به پایان مسابقات در رقابت با علیرضا فیروز جاشطرنج‌باز ایرانی حاضر در مسابقات و نزدیک‌ترین تعقیب‌کننده‌اش توانست خودش را ۱۹۵ امتیازی کند در نهایت با همین امتیاز فاتح رقابت‌ها شود. کارلسن در بازی آخرش مقابل لنون آرونیان ارمنستانی و نفر سوم رنکینگ دنیا بازی را واگذار کرد تا دومیان باختش را در فاصله یک هفته تجربه کرده باشد. کارلسن قبل از باختن به آرونیان در همین تورنمنت به دودا از لهستان باخت و رکورد دو سال شکست‌ناپذیری‌اش در رقابت‌های کلاسیک شطرنج از دست داد. اما با اینکه تکلیف قهرمان مسابقات مشخص بود، فیروز جا و آرونیان برای کسب جایگاه نایب قهرمانی با هم رقابت شدیدی داشتند.

فیروز جابعد از اینکه در نبرد آرمگدون توانست آرونیان را شکست دهد در ۳ بازی بعدی خود یک برد و دو شکست به‌دست آورد. نایفه ایرانی دنیای شطرنج اپتدا مقابل فابیو کاروانا رفت و در گرت و در بازی کلاسیک با حریف امریکایی‌اش به تساوی دست یافت. فیروز جادر نبرد آرمگدون برای تعیین برنده مقابل کاروانو شکست خورد. فیروز جادر دورهای ابتدایی رقابت‌ها این حریف که علیرضا و آردین بود که نزدیک‌ترین تعقیب‌کننده‌اش یعنی آرونیان نیز در نبرد آرمگدون مقابل دودا شکست خورد. سپس در راند ماقبل آخر فیروز جابا مهره سفید مقابل کارلسن تن به شکست داد و آرونیان مقابل آریان

آیا تولید و نمایش این تعداد فیلم منتسب به کمدی ابزورد در طول یک دهه گذشته، تلاشی است برای توصیف وضعیت بغرنج طبقه متوسط و سردگمی ها و تنگ‌ناهایش؟ آن چنان که مثلاً در تعدادی از فیلم‌های عبدالرضا کاهانی به چشم می‌خورد، آیا طبقه متوسط در یک روند بی‌نتیجه گرفتار شده است؟ آیا اساساً می‌توان این تعداد ساخته سینمایی را با این رویکرد وصف کرد و تولید آنها را به یک وضعیت اجتماعی بسط داد؟ شاید نه، اما به نظر می‌رسد که می‌توان ردپای یک وضعیت اجتماعی را در تعدادی از فیلم‌های کاهانی و شاید جمعی از دنباله‌روی‌هایش دید که پس از موفقیت او به سراغ کمدی ابزورد رفته‌اند.

آرش خوشخو، منتقد فیلم و سردبیر روزنامه هفت صبح، در برنامه نقد سینما به تاریخ ۲۸ شهریورماه برای توصیف «بی‌حسی موضعی» به سراغ منظری کم‌وبیش طبقاتی می‌رود. هر چند او با مقایسه فیلم با ساخته‌های کاهانی امتیاز بالاتر را به کاهانی می‌دهد، اما با استناد به گفته‌های او به نظر می‌رسد که قصد دارد «بی‌حسی موضعی» را به مثابه اثری تعبیر کند که می‌کوشد نسبت میان دو طبقه را توصیف کند. هر چند خوشخو به وضوح دو طبقه مورد نظر را جدا نمی‌کند اما با مثال آوردن از چند فیلم دیگر به طبقه‌ای که روشنفکر می‌خواند، می‌تازد. به باور او آدم‌هایی که در انتهای «بی‌حسی موضعی» در واکنش به مرگ شاهرخ (پارساپیرزفر) رقص سرخپوستی می‌کنند، خود را در موضعی بالاتر فرض می‌کنند و برای تأکید بر ادعایش از چند فیلم دیگر مثل «مادر قلب‌آثمی» (علی احمدزاده، ۱۳۹۳)

هم مثال می‌آورد.

اگر نگاه آرش خوشخو به فیلم «بی‌حسی موضعی» را بپذیریم (که به نظر می‌رسد دقیق‌ترین نگاه به فیلم‌است) آنگاه این فرصت را خواهیم داشت تا به مدد این ابزار سومین ساخته حسین مهکام را بررسی کنیم.

به هر حال به نظر می‌رسد که سازندگان با انتخاب یک روایت مبتنی بر خرده‌پیرنگ، راجع به ژاک بریدا یا مواجهه خودآگاهانه به نمایشی بودن اثر (سکاس سینما) می‌کوشند یک موقعیت را خلق کنند و از طریق این موقعیت (که گاه موقعیت جفنگ خوانده می‌شود) ما را در برابر تعبیری از زندگی قرار دهند. این هدف را می‌توان به عنوان یک عنصر مرکزی در تمامی آثار مشابهی جست‌وجو کرد که کمدی ابزورد خوانده می‌شوند. پیش از هر چیز، «بی‌حسی موضعی» این بخت را دارد تا از جمعی

نقد

اکران فیلم مکری در اروپا

همزمان با اعلام حضور «جنایت بی‌دقت» تازه‌ترین ساخته شهرام مکری در فستیوال ویناله؛مجله سینمایی «دلاین» در امریکا و آگذاری حقوق پخش این فیلم به کمپانی «تریگون فیلم» خبر داد در نوشتار این شریه‌آمده است: «بعد از فستیوال و نیز نخستین نمایش «جنایت بی‌دقت» در امریکای شمالی و در فستیوال شیکاگو خواهد بود. این فیلم به تهیه‌کنندگی نگار اسکندر فر و محصول موسسه فرهنگی-هنری کارنامه‌در قراردادی بین کمپانی «ریم‌لب» با مدیریت نسرین میرشب و «تریگون فیلم» برای نمایش در سه کشور آلمان، سوئیس و اتریش آماده می‌شود. والتر راگل، مدیر ارشد «تریگون فیلم» در گفت‌وگو با این نشریه می‌گوید: «این کمپانی افتخار پخش و توزیع «ماهی و گریه» را هم به کارگردانی شهرام مکری داشت.فیلمی که بسیار هنرمندانه و در یک نمایلمبرداری شده بود و من آنجا، فیلمسازی را کشف کردم که از فیلم برای روایتی نو در مدل زمان استفاده کرده و به ما ثابت می‌کرد سینما هنوز به طور کامل کشف نشده‌است. حالا او در «جنایت بی‌دقت» هم همین کار را کرده و این بار با حرکت در زمان، ما را به درون فرصت‌های دل‌سینما دعوت می‌کند چیزی که ما این روزها به آن نیاز داریم.» این فیلم با سرمایه‌گذاری نگار اسکندر فر و فرح سلطانی تولید شده و بعد از پایان اکران جشنواره‌ای در سال ۲۰۲۱ در سینماهای این سه کشور اروپایی به نمایش گذاشته می‌شود. به این ترتیب بعد از کمپانی «اماندفیلم» در فرانسه؛ دومین شرکت پخش اروپایی نمایش و توزیع فیلم را بر عهده دارد.

تمدید تعطیلی مراکز فرهنگی

وزارت ارشاد بر اساس مصوبه جدید ستاد مقابله با کروناي تهران از محدودیت‌های اعمال‌شده در پایتخت برای مقابله با بیماری کرونا تبعیت و تا پایان هفته جاری تعطیلی مراکز فرهنگی و هنری را تمدید کرده‌به گفته استاندار تهران تمام محدودیت‌های ابلاغی در هفته گذشته از روز یکشنبه ۲۷ مهرماه تا پایان هفته جاری در استان تهران به‌قوت خود باقی است. با توجه به تصمیم ستاد مقابله با کروناي تهران تعطیلی مراکز محل تجمع همچون سینماها، کتابخانه‌ها، سالن‌های نمایش، آموزشگاه‌های هنری و... برای یک هفته دیگر تمدید شد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز به منظور صیانت از سلامت احاد جامعه با توجه به اهمیت موضوع از محدودیت‌های اعلام شده تبعیت می‌کند.

در یک بحث بیهوده در دانشگاه است؟ او تا پایان فیلم هم موفق به دیدار سما نمی‌شود. پس آیا رقص پایانی در نهایت مفهومی بغض‌آلود دارد؟ جایی که آدم‌های بی‌عمل بر مرگ تنها شخصیتی می‌رقصد که لااقل کوشیده به مدد بخت و اقبال پولدار شود؟ پس آیا واکنشی است نسبت به آدمی که اهل عمل است؟ حتی اگر این عمل بر بخت و اقبال استوار باشد، چنان چه در نهایت هم بخت از او رو برمی‌گرداند.

به نظر می‌رسد که اینها همگی ماده خام «بی‌حسی موضعی» بوده باشند. بسا این حال نسوع طراحی موقعیت‌های بیش از آنکه فرصت کافی را فراهم کند تا روابط میان آدم‌ها قوام پیدا کند به خلق موقعیت‌ها و افزودن جزئیات بیهوده منجر شده است. هر چند که اجرای این موقعیت‌ها عمدتاً تا موفق از کار درآمده، اما تأثیرشان در روند قصه آن چنان نیست که پایان فیلم را به وصف یک موقعیت جفنگ از این رقابت‌های طبقاتی تبدیل کند. شاید از آن‌رو که شخصیت اتفاقاً جذاب بهمین (سهیل مستجابیان) کم‌وبیش در این میانه کار کرد خاصی ندارد. با موقعیت ناصر در این وضعیت چندان مشخص نمی‌شود. به نظر می‌رسد که رابطه ماری و شاهرخ مهم‌تر از آن بوده که صرفاً در دو صحنه قابل وصف باشد و از سوی دیگر سازندگان برای صحنه‌های تراژیک مثل مرگ شاهرخ ایده روایی یا بصری قابل ملاحظه‌ای نداشتند و تنها به آوردن یک شخصیت تازه یعنی مهناز (فرنوش نیک‌اندیش) اکتفا می‌کنند تا از این طریق تکلیف ماری را هم معلوم کنند. در نهایت به نظر می‌رسد که موقعیت جلال برای سازندگان فیلم جذاب‌تر از بقیه بوده است و زمان نسبتاً طولانی را برای او گذاشته‌اند تا فرصتی برای حبیب رضایی باشد تا با شوخی‌هایش فیلم را پیش ببرد و به همین دلیل آدم‌های دیگر قصه فرصت خودنمایی را از دست می‌دهند. اما علاوه بر خودنمایی، کمرنگ شدن دیگر آدم‌ها به معنی از دست رفتن فرصت‌هایی است تا آنها قصه‌های‌شان را تعریف و نقش‌شان را در روایت پیدا کنند. از این منظر ساختار مبتنی بر خرده‌پیرنگ روایت که عمدتاً در فقدان شخصیت مرکزی شکل می‌گیرد خنده‌دار می‌شود که در نهایت بخشی از صحنه‌ها را ناکارآمد می‌کند.

اگر بخشی از موفقیت یک فیلم را به اجرای باکیفیتش منوط کنیم، «بی‌حسی موضعی» فیلم ناموفقی نیست. با این حال تردید دارم که فیلم در بیان مضمونش آن چنان سربلند بوده باشد. با این حال «بی‌حسی موضعی» فرصتی است برای تماشای توانایی بازیگران و عواملش و در عین حال این امید را می‌دهد که شاید حسین مهکام بالاخره راهش را پیدا کرده باشد، راهی که شاید در آینده به نتایج بهتری برسد.

نگاهی به فیلم بی‌حسی موضعی ساخته حسین مهکام

بر این زندگی جفنگ، فقط باید رقصید

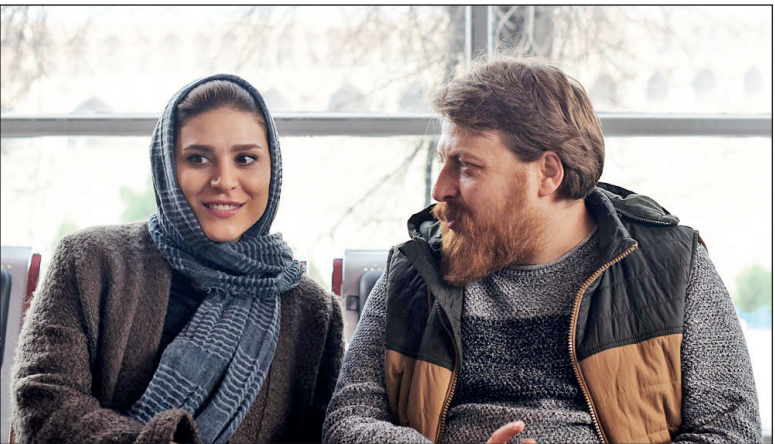

آیا تولید و نمایش این تعداد فیلم منتسب به کمدی ابزورد در طول یک دهه گذشته، تلاشی است برای توصیف وضعیت بغرنج طبقه متوسط و سردگمی‌ها و تنگ‌ناهایش؟ آن چنان که مثلاً در تعدادی از فیلم‌های عبدالرضا کاهانی به چشم می‌خورد، آیا طبقه متوسط در یک روند بی‌نتیجه گرفتار شده است؟

یک توصیف از رابطه میان دو طبقه برسد؛ از یک‌سو ازدواج مریم یا ماری (باران کورتی) با شاهرخ (پارسا پیرزفر) با خودکنشی شاهرخ به پایان می‌رسد و تلاش جلال (حبیب رضایی) برای نزدیک شدن به دختری به نام سما (که او را تا پایان نمی‌بینیم) تنها به رقص با ناصر (حسن معجونی) منتهی می‌شود

از بااستعدادترین عوامل سینمای ایران بهره‌برده؛ از علی تبریزی (مدیر فیلمبرداری) گرفته تا آریا عظیمی‌نژاد (آهنگساز) و دیگران و البته حضور جماعتی از بازیگران که پیش از این نیز تبحر خود در کمدی را نمایش داده بودند؛ از بازیگری با سابقه مثل حسن معجونی گرفته تا چهره‌ای تازه‌تر مثل سهیل مستجابیان. از این منظر لااقل و از منظر اجرا سومین ساخته بلند سینمایی حسین مهکام اثری خوش ساخت است. هر چند می‌توان به کارگردانی خرده‌گرفت و لااقل در مورد کیفیت انتخاب زاویه‌های دوربین تردید کرد، اما نتیجه فیلم لااقل در زمان‌بندی شوخی‌ها خوشایند است و از این منظر آن‌قدر موفق هست که ضعف‌های گهگاه کارگردانی را پنهان کند. اما به نظر می‌رسد که «بی‌حسی موضعی» می‌کوشد از ورای تصویر کردن دو رابطه عاشقانه معیوب که در نهایت نیز ناموفق می‌مانند به

رضایِ دون ژوان

شوخی از مرگ پدرش می‌گوید. معتمدی سعی کرده برای ساخت شخصیت رضا که در واقع همه فیلم‌است از جزئیات بسیار بهره‌بگیرد؛ چه در دکوپاژ، چه در آموری که به نظر پیش‌افتاده هستند؛ مثل چگونگی نشستن برای صرف غذا و چه در انتخاب لوکیشن‌ها؛ لوکیشن‌هایی که اگر چه مشخص است اصفهان است، اما شخصیت اصفهان بر شخصیت رضا فائق نمی‌شود، شهر جز کارکرد شهر، محلی برای پرس‌سزنی و جایی که خدا دها را به وجود می‌آورد چیز دیگری نیست، باهمه اینها «رضا» آن‌طور که باید برای ماساخته نمی‌شود؛ به چند دلیل عمده؛ اول اینکه تمام رابطه‌هایی که از رضای بی‌بنیم فقط با جنس مخالف است، آن‌هم در حالی که می‌خواهد با هر کدام از آنها جای خالی فاطمی را پر کند و مسکنی باشد نیز ختم‌نبود عشق نیست، تکلیف شخصیت رضا در مواجهه با اینها مشخص نیست، مذبذب است. گاهی بسان یک «دون ژوان» باز نمایی

میل به در ابهام بودن

نمی‌گیرد و ابهام معنفل عمل می‌کند. همه‌این تضادها به سرگشتگی رضا در شهر بروز پیدا می‌کند؛ شهری که انتخاب مکان‌های نشناخته‌تر برای مخاطب جز چندمورد هوشمندانه است اما شخصیت مجزا به عنوان یک مکان مشخص به نام اصفهان عمل نمی‌کند و فیلم را وارد بازی و بدون ظرافت سنت و مدرنیته می‌کند. رضا همان‌طور که بارها گفته شده است، فیلم شخصی علیرضا معتمدی است. اما کارگردان این دنیای شخصی را به بیرون و جهان مخاطبش تعمیم نمی‌دهد، رضای فیلم که می‌توانست گریزی به دنیای فردی هر شخص بزند و او را درگیر کند، درست‌مانند خودش در طول فیلم ناتوان می‌ماند. منظور واقع‌گرای عین‌به‌عین نیست، فیلم در صحنه سخته و دختر اسب‌سوار با ما طمی می‌کند که خیال را از یاد نبریم و داستانی که رضا در طول فیلم می‌نویسد اینجا به خود فیلم گره می‌خورد. پس در جایی که قلاب رضا باید به مخاطب گیر کند با حرف زدن زیادی و خودشیفتگی که از او بیرون می‌زند، موفق نیست ماندن صحنه‌ای که ویولت در حال ماهیگیری است و رضا حوصله‌اش سر رفته و مدام

علیرضا معتمدی، کارگردان «رضا» در گفت‌وویی گفته است که سال‌ها فیلم‌نامه‌هایی که دوست نداشته نوشته تا به رضا رسیده و موقعیت ساخت آن برایش پیش آمده. سابقه او در نوشتن و بودن در فضای سینمای ایران این امکان را به او می‌دهد که خلاف بسیاری فیلم اول خود را با تیم حرفه‌ای و حتی اسپانسر قوی شروع کند –بماند که کم‌مانده بود به سبک برنامه‌های آشپزی اسپانسر در چشم فرو رود– این امکانات معتمدی را برای ساختن فیلم شخصی اعتماد به نفس می‌دهد، فیلمی که هم به لحاظ گردگرای‌ای که دارد و هم خوشانش از عشق، در سینمای ایران آوانگارد است. رضا مردی میانسال و مدرن است. مشخص است که معتمدی ابعاد چنین مردی را می‌شناسد. مردی که در اصل معمار است اما خود را بیشتر نویسنده و منتقد می‌داند؛ جلال انسان مدرن میان آنچه نظام پولی-اقتصادی از او می‌خواهد با آنچه می‌خواهد باشد، رضا به فرد احترام می‌گذارد، به فردیت فرد. نمی‌خواهد خود را به گرده کسی آویزان کند، حتی اگر او همسر و عشقش باشد. اصول محکم اخلاقی خودش را دارد. به گفتن حقیقت اصرار دارد، حتی اگر کاملاً به خرس تمام شود و آن هم وقتی که می‌تواند با پنهانکاری من سیربی که باب دلش است و برایش خوشایند، پیش ببرد. انگار پدرش تازه مرده است و نسبتش با مرگ هم بسیار قفلانی است. این را در گفت‌وویی با یکی از اقوام درباره ن راحت بودن عمه خود از تنهایی‌اش پس از مرگ پدر متوجه می‌شویم. مسأله‌ای که اگر چه برای عمه به عنوان فردی سنتی مهم‌ترین مسأله است، اما برای رضا تنهایی و مرگ انگار کاملاً حل شده است و با همان لحن

شاهین محمدی زرغان

«رضا» لحظات سرگشتگی مردی میان‌روابطش با محیط است؛ از زنان گرفته تا خود شهر. صحنه انتهای فیلم که رضا لباس عوض می‌کند به نشان می‌دهد که می‌خواهد به یک جای کار می‌لنگد. رضا لباس‌هایش را عوض می‌کند. انگار رهایی را در بیرون از خانه جست‌وجو می‌کند اما پس از چندی پشیمان می‌شود و سلوار را دوباره عوض می‌کند و روی کتاپه می‌خوابد. این صحنه علاوه بر وضع روحی رضا، بر شخصیت وی در طول فیلم نیز دلالت می‌کند. شخصی که تصمیم نمی‌گیرد و معلق در خیابان‌ها پرسه می‌زند. او نمی‌تواند بین ویولت و فاطمی انتخاب کند. فقط نظاره‌گر است و منفعلانه قدم برمی‌دارد. رضا که با هر یاد و معلق در روابط شخص خودش است همان قدر هم بین دنیای درونی و بیرونی خود گیج می‌زند. احتمالاً نماز خواندن، تنفس در معماری سنتی در مقابل رابطه با دختر مسیحی و دنیای شاید نرمانده غیرسنتی گویای این مسأله است. جهانی که رضا قادر به قطع پیوندش نیست و تصمیم

جدول

۵		۱							
		۶		۴		۹			
۸	۹		۲		۱				
					۴				
		۲							
	۵		۳	۷					
	۶			۳		۸	۲		
					۵			۳	۱

۸	۳	۱	۷	۵	۹	۴	۲	۶	
۴	۷	۶	۱	۲	۸	۹	۵	۳	
۹	۲	۵	۶	۴	۳	۸	۷	۱	
۱	۵	۸	۹	۶	۷	۳	۴	۲	
۳	۴	۹	۸	۱	۲	۷	۶	۵	
۷	۶	۲	۵	۳	۴	۱	۹	۸	
۵	۹	۳	۴	۸	۶	۲	۱	۷	
۲	۱	۷	۲	۹	۵	۶	۴	۳	
۶	۸	۴	۲	۱	۷	۵	۳	۹	

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	
۱															
۲															
۳															
۴															
۵															
۶															
۷															
۸															
۹															
۱۰															
۱۱															
۱۲															
۱۳															
۱۴															
۱۵															

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	
۱	د	ر	ت	ن	ی	ا	ز	و	م	ب	ن	د	ی	ز	ا
۲	ا	ز	ن	ی	ا	د	ر	ت	ب	م	و	ی	ز	ن	د
۳	ب	م	و	ی	ز	ن	د	ا	ز	ت	ی	ا	د	ر	ن
۴	ن	د	ر	ت	ب	م	و	ی	ز	ا	ی	ا	ز	ن	د
۵	ی	ا	ز	ن	د	ر	ت	ب	م	و	ی	ز	ا	ی	ا
۶	ا	ز	ن	د	ر	ت	ب	م	و	ی	ز	ا	ی	ا	ز
۷	ز	ا	ی	ا	ز	ن	د	ر	ت	ب	م	و	ی	ز	ا
۸	و	ی	ز	ا	ی	ا	ز	ن	د	ر	ت	ب	م	و	ی
۹	د	ر	ت	ب	م	و	ی	ز	ا	ی	ا	ز	ن	د	ر
۱۰	ر	ت	ب	م	و	ی	ز	ا	ی	ا	ز	ن	د	ر	ت
۱۱	ت	ب	م	و	ی	ز	ا	ی	ا	ز	ن	د	ر	ت	ب
۱۲	ب	م	و	ی	ز	ا	ی	ا	ز	ن	د	ر	ت	ب	م
۱۳	م	و	ی	ز	ا	ی	ا	ز	ن	د	ر	ت	ب	م	و
۱۴	و	ی	ز	ا	ی	ا	ز	ن	د	ر	ت	ب	م	و	ی
۱۵	ی	ز	ا	ی	ا	ز	ن	د	ر	ت	ب	م	و	ی	ز

مقاطع

افقی

- جهش ژنتیکی -رب
- از آیین های تاریخی -مرد ژاپن -درون -بزدل و کم جرات
- واحد پول بنگلادش -صاحبخانه -گ حیاتی مصر
- ذهب -عدد حمام -چه وقت -خانه های شعری
- سستی وسهل انگاری -زعفران -بوی ماندگی
- کشور سعادت مند-شقایق وحشی -سودوفایده
- سفره چرمی -حرکت کردن باد -پسوند پاک کنندگی
- آرزو وچشمداشت -از نزولات جوی -قاچوق آشپزخانه
- درخت جنگلی -متخصص فنی -از انواع ماشین
- شاعر تبریزی -شریک زندگی -قسمتی از چشم
- برگ برنده -نژاد کشور چین -خیاب
- راندنگی در زبان بیگانه -گوشت آذری -مخترع
- تکراف شیره خرما
- دندان تیز حیوانات -پدر چنگیز -شهر آبی اروپا
- ماهر و استاد -پارسنگ ترازو -واحد پول فنلاند

۱۵-صنعت سفال سازی -از شهرهای اردبیل

- از اسماء حسنی -از گل‌های خوشبو -بیسواد
- جای بی هوا -کفگیر -از انواع خط
- جاهل و بی خرد -گوشه فوتبالی -ابر سطح زمین
- همراه اشغال -ریسمان -اندک -اندیشه شیطانی
- روغن جلا -حشه طولانی -عصب
- فراموشی -منه -سنگ طلق
- نام قدیم شهر ملایر -مزرعه

- ورزش بوکس - سردار نامی رومی
- آرزوانه - قابله - پر و لبریز
- کم حجم و نازک - فکر - گل سرخ نقاشی
- خراج - عنصر شیمیایی - نوعی ساعت - گاز
- جهت - رهبر - نومید
- جای روشنایی - ماه پیروزی - سیخ آهنی
- نهاد خرما - ظرف آبخوری - همراه و یاربرگر
- ضخیم نیست - فگار - از شهرهای آذربایجان غربی

